

НА ПРЫЁМ ДА АЛЕРГОЛАГА

Кожны трэці чалавек на зямлі пакуе на тую або іншую форму алергіі. Колькасць такіх хворых з кожным дзесяцігоддзем падвойваецца. З чым гэта звязана? Чаму ў адных людзей узнікае алергія, а ў другіх — не? Якія правілы ў паўсядзённым жыцці трэба прытрымлівацца тым, хто схільны да алергічных рэакцый? Як змякчыць праўленні алергіі? Якія рэчывы могуць быць алергенамі? Пра гэта вы зможаце пагаварыць падчас нашай «прамой лініі» з **кандыдатам медыцынскіх навук, дацэнтам кафедры алергалогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі Людмілай Вячаславаўнай МАСЛАВАЙ**. «Прамая лінія» адбудзецца **28 красавіка**, у сераду, з 12.00 да 13.30 па нумарах: 8(017) 292 38 92 і 292 38 21. Папярэдня пытанні можна накіраваць па пошце альбо пакуць на нумарах: 8(017) 287 18 36 і 287 18 29.

ПРЭЗІДЭНТ ЗАПАТРАБАВАЎ НАВЕСЦІ ПАРАДАК НА ПРЫСЯДЗІВНЫХ УЧАСТКАХ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ўчора азнаёміўся з пытаннямі будаўніцтва сучасных жывёлагадоўчых фермаў з выкарыстаннем айчынных абсталявання, імпартазамышчэння і рэсурсазберажэння на прыкладзе СВК «Грыцкевічы» ў Нясвіжскім раёне.

У цэнтры ўвагі кіраўніка дзяржавы — сацыяльна-эканамічнае развіццё рэгіёну, веснавыя палывыя работы, стан і развіццё малочнай жывёлагадоўчыі ў СВК «Грыцкевічы».

Нясвіжскі раён — адзін з буйнейшых вытворцаў сельскагаспадарчай прадукцыі ў вобласці, а таксама лідар у малочнай вытворчасці. Апошнія тры гады ён становіцца пераможцам рэспубліканскага спаборніцтва на жывёлагадоўчыі. Такіх поспехаў у раёне дабіліся ў многім дзякуючы тэхнічнаму пераўзбраенню і мадэрнізацыі жывёлагадоўчай галіны. У мінулым годзе тут атрымана 100 тыс. тон малака. Сярэдні надой малака за 2006—2009 гады ўзрос на 794 кг і склаў 7023 кг, што з'яўляецца найвышэйшым паказчыкам сярод раёнаў. СВК «Грыцкевічы» — вядучая гаспадарка Нясвіжскага раёна. У студзені—сакавіку гэтага года вытворчасць валавой прадукцыі сельскай гаспадаркі склала больш за 104 працэнты да ўзроўню аналічнага перыяду 2009 года. Малочна-тварогавы

Аляксандр Лукашэнка накіраваў прывітанне ўдзельнікам III Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі ўніверсітэтаў

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваў прывітанне ўдзельнікам III Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі ўніверсітэтаў «Універсітэты і грамадства. Супрацоўніцтва і развіццё ўніверсітэтаў у XXI стагоддзі».

«У сучасных умовах роля навукі і адукацыі ва ўмацаванні і развіцці сацыяльна-эканамічнага патэнцыялу дзяржавы бяспрэчная», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка. Таму невяпадкова на аўтарытэтным

Добрыя весткі ІЛЬГОТЫ НА ПРАЕЗД

У прыградарным транспарце — на электрычках і аўтобусах — атрымаюць пенсіянеры, паведамлі карэспандэнты «Звязды» ў Міністэрстве фінансаў.

Гэтая льгота, удакладнілі ў міністэрстве, носіць штогадовы характар. Што датычыцца сёлета года, то, як мяркуюцца, зніжкі на праезд будзе дзейнічаць з 1 мая па 1 верасня. Цяпер практычна да ільготаў знаходзіцца на ўзгадненні ў адпаведных установах.

Ігар ГРЫШЫН.

ЁН ЛЯТАЎ КАЛЯ РАЗ'ЮШАНАГА РЭАКТАРА, КАЛІ НЕЛЬГА БЫЛО ВЫХОДЗІЦЬ НАВАТ НА ВУЛІЦУ

Адным з відавочцаў катастрофы з першых дзён былі беларускія паветраныя ахоўнікі лясцоў, якіх называюць лясапатрульмі альбо лётчыкамі-назіральнікамі. З борта самалётаў ці верталётаў яны назіраюць за пажарнай бяспекай, знаходзяць узгаранні і дакладваюць наземным службам.

26 красавіка 1986 года лётчык-назіральнік з горада Мазыра атрымаў дазвол на чарговы вылет, бо дзень быў сухі, сонечны, па-летняму цёплы. Ягоны верталёт Мі-2 накіраваўся па звычайным маршруце і павінен быў зрабіць агляд 11 раёнаў Гомельшчыны. Пра тое, што амаль 12 гадзін назаўважваўся атамны рэактар і смяротны струмень радыяцыйнага б'ю ў неба амаль на паўкіламетры вышыню, ніякай інфармацыі не было, і палёт праходзіў у звычайным рэжыме.

— Прыблізна каля 13 гадзін дня мы пралеталі з вёскі Вуглы Нараўлянскага раёна на Камары ўсяго ў дзесяці кіламетрах ад атамнай станцыі, заходзячы на ўкраінскую тэрыторыю (тады ж межаў не існавала), бо там гарэлі маладыя хвойнікі, узгадвае Уладзімір Шыцяноў.

З палёту ў той дзень экіпаж вярнуўся каля 16 гадзін. Нічога асаблівага зверху тады ніхто не заўважыў, бо ўсе дзевяці па эвакуацыі адбываліся тады толькі ў горадзе

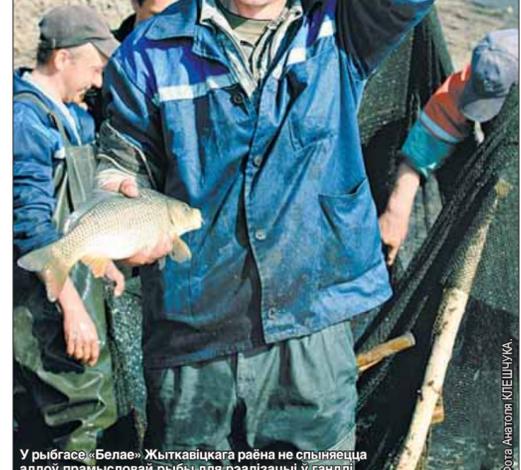
ЦЭНЫ ЗАПАВАЛОЛІСЯ

УПАРАўНАННІ з аналагічным перыядам мінулага года ў Беларусі назіраецца замаруджэнне тэмпаў росту спажывецкіх цэнаў — пра гэта паведамляе нацыянальны нагляд.

Як адзначыла Ірына Кангро, летас рост спажывецкіх цэнаў у Беларусі аказаўся адным з самых высокіх у СНД — 10,1 працэнта. Горшы паказчыкі тут мела толькі адна дзяржава — Украіна. Прычым у адрозненне ад папярэдніх гадоў летас цэны на нехарчовыя тавары ў нас павышаліся хутчэй, чым на тавары харчовыя.

У студзені—сакавіку сёлета маляноўка пачаў змяняцца — інфляцыя запаволілася. З пачатку года ў Беларусі цэны на спажывецкія тавары і паслугі павышаліся на 2,5 працэнта, а больш прыкладна на 0,8 працэнта ў месца. За такі ж перыяд летас рост цэнаў склаў 6,1 працэнта — больш чым на 2 працэнты ў месца.

Значна падаражэла і некаторыя традыцыйна беларускія агародніны: бульба на 12,1 працэнта, бульба чым на 2 працэнты ў месца.

У рыбгасе «Бела» Жыткавіцкага раёна не спыняецца адрод прамысловай рыбы для рэалізацыі ў гандлі.

Рабочы дзень у Беларусі пераносіцца з 10 на 15 мая

У Беларусі пераносіцца рабочы дзень з панядзелка 10 мая на суботу 15 мая гэтага года. Такое рашэнне змяшчаецца ў пастанове ўрада № 607 ад 23 красавіка, паведамлі БЕЛТА ў Апарце Савета Міністраў. Арганізацыі прадастаўляюцца права з улікам спецыфікі вытворчасці (работы) ажыццяўляць перанос рабочага дня і іншым парадку ў адпаведнасці з заканадаўствам. Такім чынам, для большасці работнікаў Беларусі нерабочымі будуць тры дні запар: 8, 9 і 10 мая.

такое бачыў і, відаць, ніколі не забуду», — кажа Уладзімір. У першы чарнобыльскі месяц Шыцяноў удвая перавысіў санітарную норму налёту — каля 163 гадзін працеў у паветры. За гэты час выявіў каля 700 узгаранняў і пажараў. А за ўвесь 1986 год ім вызначана болей за 1200 небяспечных вогненных ачагоў. У той сезон на дапамогу мазырскому лясапатрулю прыбылі пажарныя-дасантнікі з Архангельска. Нягледзячы на тое, што пра радыяцыйную небяспеку пэўнай інфармацыі не было, ніхто не панікаваў. Толькі ў пачатку 1987-га яны атрылі даклад пра выстаны дзіметры.

У наступны год гарэў не толькі чарнобыльскі лес — палалі і вёскі. Часам гэта былі несанкцыянаваныя падпалы альбо неасцярожнае абыходжанне з агнём. Бо па вёсках жылі нелегалы, бамбы, вярнуліся і некаторыя ранейшыя гаспадары. Першай спаленай вёскай была Бела Сарока — у васьмі кіламетрах ад украінскага горада Прыпяць. Пазней коміны засталася ад Даўлядаў, Кажушкаў, Ражавы... Сіламі адных паветраных назіральнікаў і пажарных-дасантнікаў не заўсёды удавалася справіцца з вогненнай стыхіяй. Цяпер ад многіх вёсак зоны на старых геаграфічных картах засталіся толькі назвы.

За час працы паветраным назіральнікам Уладзімір Шыцяноў налятаў 6600 гадзін. Заслужана лётчыца чарнобыльскім ліквідатарам. Цяпер жыве ў беларускай сталіцы і, нягледзячы, што пенсіянер, працягвае працаваць у «Беллесавія». «Пакуль здароўе дазваляе, трэба жыць ахоўваючы родную прыроду ад небяспекі», — кажа адданы гэтай незвычайнай прафесіі чалавек.

Анатоль КЛЯШЧУК, Фота аўтара. Працяг тэмы — у спецыяльнай «Насуперак Чарнобылю» 3—4.

Беларусы адрэагавалі ростам спажывецкага попыту

— на 22,1 працэнта, капуста — на 35 працэнтаў, а цыбуля — ажно ў 1,6 раз. І ўсё ж своеасаблівы «рэкорд» паставілі імпортныя бананы — 27,5 працэнта. Праўда, дзе-нідзе назіраўся і адваротны працэнт (на 3,2 працэнта) і Украіна (на 4,7 працэнта).

У прыватнасці, з пачатку года харчовыя тавары ў Беларусі ў сярэднім падаражэлі на 2,2, а нехарчовыя — на 3,1 працэнта. Сярод харчовых тавараў найбольш значны рост сярэдніх цэнаў сёлета адзначаны па алеі (5,4 працэнта), гарбаце (3,7 працэнта), яйках (3,4 працэнта), масле (3,3 працэнта), тытунёвых вырабах (2,9 працэнта), піве (2,4 працэнта). Аднаасова на 21,7 працэнта падаражэў цукар. Аднак, заўважыла Ірына Кангро, тут назіраецца агульня з краінамі-суседзямі тэндэнцыя: павелічэнне цэнаў на цукар у Расіі склала 10, а ва Украіне — 29,8 працэнта.

Між тым, у пачатку гэтага года з'явіліся падставы казаць пра паступовае пераадоленне такой

Выбары-2010

НОВАЕ ПА-СТАРОМУ

Падагульненне перадвыбарную кампанію са старшынёй ЦВК Лідзіяй Ярмошынай

На жаль, у графе прыходу і расходу ва ўлік кандыдатаў дамінуе апошняе. Толькі 16-і ўдалося «адваяваць» сваё права на кандыдацтва ў вышэйшых камісіях і судах (15 адсоткаў скажнікаў), пры гэтым ажно 153 асобы знялі свае кандыдатуры без барацьбы (пазбаўленых рэгістрацыі за парушэнні — нуль).

Найбольшыя страты — па Гомельскім «фронце»: 68 чалавек — выключна прадстаўнікі АГП і «Справядлівага свету». Прычым абышліся з ім, можна сказаць, несправядліва: абласныя арганізацыі знялі партыйцаў з выбараў, не спытаўшыся іх саміх.

— Гэта выклікала вельмі негатывную рэакцыю кандыдатаў, — расказвае Л. Ярмошына. — Партыя левых «Справядлівы свет» нават вяла з намі кансультацыі аб магчымасцях адмены рашэння абласной арганізацыі. Аднак цэнтральны камітэт тут неправамоцны: вылучае кандыдатаў абласная арганізацыя — ёй і здымаць. У сітуацыі з АГП рашэнне аб няздзеле ў выбарах прынятае падчас з'езда, аднак яго выклікала толькі Гомельская абласная арганізацыя.

Істотныя нястачы і на Магілёўшчыне (у вяралорыі па краіне) — 37 чалавек. — Аднак гэта не звязана з рашэннямі партыі. Проста там першалачаткова шмат вылучалася і, што незвычайна, нават у сельскія Саветы. Думаю, гэта былі

рэзервовыя варыянты, і цяпер кандыдаты-дублёры са-ступілі месца мацнейшым, — дзеліцца здагадкамі кіраўні Цэнтральнай камісіі. — Нічога экстраардынарнага ў гэтым няма — агульняпрынята выбарчая тэхналогія.

Тут прыбавілі, там аднялі... атрымалася 24 896 — столкі прэтэндэнтаў працягвае змагацца за прывітанасць выбаршчыкаў (а магло б быць 25 049). 468 кандыдатаў прадстаўляюць інтарэсы неапазіцыйных партыі. І, некаж магічна атрымліваецца, роўна ўдвая менш апазіцыйна-р. Такім чынам, на аднаго прывітаніка альтэрнатыўнай пацыі — двое пасля-доўнікаў праўдаўнай палітыкі.

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС БРУПЭИС «БЕЛЭКСИМГАРАНТ» за 2009 год

Table with 4 columns: АКТИВ, ПАСИВ, тыс. руб. Rows include: Основные средства, Нематериальные активы, Финансовые вложения, etc.

Table with 4 columns: АКТИВ, ПАСИВ, тыс. руб. Rows include: Дебиторская задолженность, Кредиторская задолженность, Прочие активы, etc.

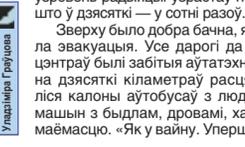
ОТЧЕТ О ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТАХ БРУПЭИС «БЕЛЭКСИМГАРАНТ» за 2009 год

Table with 4 columns: Наименование показателя, Код строки, За отчетный период. Rows include: I. Страхование жизни, II. Страхование иное, III. Прочие доходы и расходы, etc.

Проведенный аудит дает достаточные основания для выражения аудиторского мнения о достоверности бухгалтерской (финансовой) отчетности БРУПЭИС «Белэксимгарант» и соответствии совершенных им финансовых (хозяйственных) операций законодательству Республики Беларусь.

Table with 2 columns: Курсовые значения валют, Курсовые значения валют для безналичной разницы. Rows include: USD, 10 UAH, 1000 BYR, EUR, etc.

У Беларусі вызначаны месцы распіцца піва і слабаалкагольных напіткаў

У Беларусі вызначаны месцы, у якіх можна распіваць піва і слабаалкагольныя напіткі. Такое рашэнне змяшчае акт пастанова Савета Міністраў № 572 ад 19 красавіка гэтага года, паведамліў БЕЛТА ў Апарце Саўміна.

Згодна з пастановай, якая ўступае ў сілу з дня афіцыйнага апублікавання, распіць слабаалкагольных напіткаў і піва дазваляецца ў рознічных гандлёвых аб'ектах і гандлёвых аб'ектах грамадскага харчавання пры ажыццяўленні ва ўстаноўленым парадку рознічнага гандлю півам і слабаалкагольнымі напіткамі. Акрамя таго, гэта дапускаецца ў рознічных гандлёвых аб'ектах (магазін, павільён, кіёск, палатка і іншыя гандлёвыя аб'екты), у якіх створаны ўмовы для ужывання піва і слабаалкагольных напіткаў (ёсць сталы, сталы і крэслы, сталы для прыёму ежы стаячы, барныя стойкі і іншае абсталяванне), а таксама ў гандлёвых аб'ектах грамадскага харчавання, а піць піва можна ў месцах правядзення дэгустацыі ў маркетынговых мэтах ва ўстаноўленым парадку.

З мэтай вызначэння рознічных гандлёвых аб'ектаў, гандлёвых аб'ектаў грамадскага харчавання, у якіх дапускаецца ужыванне слабаалкагольных напіткаў і піва, Савет Міністраў унёс адпаведныя змяненні ў дзеючую пастанову № 317 «Аб асобных пытаннях рэгулявання рознічнага гандлю півам і слабаалкагольнымі напіткамі і аб унесенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь па пытаннях ажыццяўлення рознічнага гандлю» ад 6 сакавіка 2006 года.

Міністэрству гандлю прадастаўлена права растлумачваць пытанні вызначэння рознічных гандлёвых аб'ектаў, гандлёвых аб'ектаў грамадскага харчавання, у якіх дапускаецца ужыванне піва і слабаалкагольных напіткаў, у адпаведнасці з гэтай пастановай Савета Міністраў.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

У ЗША І КАНАДЗЕ РАСПАЎСЮДЖАЕЦКА СМЯРОТНА НЕБЯСПЕЧНЫ ШТАМ ГРЫБКА

На паўночным захадзе ЗША і Брытанскай Калумбіі зарэгістравана распаўсюджванне сярод людзей і жывёл смяротна небяспечнага штам грабка. Штам адносіцца да грыбка *Strutococcus gattii*, пераносіцца па паветры. Звычайна да гэтага грыбка схільныя толькі пацыенты, якія перажылі трансплантатцыю, хворыя СНІДам ці проста людзі з аслабленай імуннай сістэмай. Аднак новы штам генетычна адрозніваецца ад звычайнай версіі. Ён праграма і абсалютна здаровым людзям, паведамляе Reuters.

Эдмонд Бернс з Універсітэта Дзюк у Паўночнай Караліне правёў даследаванне грыбка і прыйшоў да высновы, што штам працягваюць распаўсюджваць у рэгіёне і могуць ужо ў хуткім часе перакінуць у суседнія вобласці. Таксама было ўстаноўлена, што смяротнасць ад новага штам у надзвычай высокай: з 21 прааналізаванага выпадку, зафіксаванага на тэрыторыі ЗША, 21% захварэлых сканалі.

Споруадварныя грыбок можа выклікаць на працягу двух тыдняў і даўжэй наступныя сімптомы: шматтыднёвыя кашаль, рэзкія болі ў грудной клетцы, абцяжаранае дыханне, галаўны боль, гарачка, патлівасць уначы, страту вагі. Сам грыбок забівае толькі моцна зарозка, а змены клімату ў паўночнаамерыканскім рэгіёне якраз, магчыма, спрыяюць яго распаўсюджванню.

У РАСІ ПЧАЮЎСЯ «БЭКЭБІБУМ»: СІРОТ МАСАВА ВЯРТАЮЦЬ У ДЗЯЦІЧЫЯ ДАМЫ

Дзяцей-сірот у Расіі цяпер больш, чым было ў гады вайны, — 697 тысяч супраць 678 тысяч у 1940-я гады. Дзве трэці цяперашніх дзяцей-сірот — гэта сацыяльныя сіроты (гэта значыць сіроты пры жыццёвых бацьках). Пра гэта заявіла старшыня думскага камітэта па справах сям'і, жанчыні і дзяцей Алена Мізюліна, выступаючы ў ніжняй палатцы ў пятніцу.

Два гады таму дэпутаты прынялі закон, які тычыцца дзяцей-сірот, і з тых часоў «амаль у два разы вырасла колькасць вяртаньняў дзяцей-сірот з прымёных сем'яў у дзіцячыя дамы». «Спецыяльныя лічачы гэта гуманітарным ударам па дзецях: спачатку сваё бацькі адмовіліся ад іх, а потым і прымёныя», — падкрэсліла Мізюліна. За апошнія два гады ў дзіцячыя ўстановы вярнулася каля 30 тысяч дзяцей.

МІНІСТЭРСТВА ЮСТЫЦЫ ЛІТВЫ ЭКЗАНОМІЦЬ НА СЛУЖБОВЫХ МАШЫНАХ

Міністэрства юстыцыі Літвы вырашыла зняць з балансу наяўныя службовыя аўтамабілі. Замест іх чыюніюкі пачаюць арандаваць таннейшыя машыны, паведамляе Delfi.lt. За кошт гэтага ведамства разлічвае эканоміць за год каля ста тысяч літаў (каля 38 тысяч долараў).

Зараз на балансе міністэрства, як паведамляецца, знаходзяцца пяць аўтамабіляў (мадэлю агенцтва не называе). Замест іх будуць арандаваць машыны не старэй пяці гадоў (машына міністра павінна быць не старэй трох гадоў).

Прапановы пра арэнду аўтамабіляў міністэрства прымае да канца красавіка. Для службовых пазедкаў супрацоўнікаў ведамства таксама плануецца выкарыстоўваць таксі.

НЕВЯДОМУЮ «РЭВАЛЮЦЫЮ» МАРКА ШАГАЛА ВЫСТАВІЛІ НА ПРОДАЖ

Карціна нашага славутага земляка Марка Шагала «Рэвалюцыя», якая раней ніколі не выстаўлялася на агляд, стане топ-лотам гандлю жывяспам імпрэсіянізмам і мадэрнізмам на аўкцыёне Bonhams. Таргі пройдуць 22 чэрвеня ў Лондане, паведамляе ArtDaily.

На палатне вялікіх памераў Шагал захаваў сваё бачанне падзей 1917 года. На карціне намалеваны і рэвалюцыйныя салдаты, і сцэны з жыцця абыякавеляў. На палатне прысутнічаюць і «фірмовыя знакі» Шагала: малюнак шлюбнай пары і казы.

Першапачаткова лічылася, што «Рэвалюцыя» была створана ў 1937 годзе, аднак паражыкі Камітэт Шагала правёў навуковыя пошукі і палічыў, што мастак намалываў карціну ў 1968 годзе. Шагал вельмі любіў свой твор і захоўваў яго ў сябе дома ў французскім Сан-Пол-дэ-Вансе да самой смерці ў 1985 годзе. Па завяце Камітэта Шагала, мастак разглядаў «Рэвалюцыю» як квінтэсэнцыю сваёй творчасці. Карціну ацанілі ў 1,2—1,8 мільёна фунтаў.

Міністр прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Уладзімір ЦАЛКО адзначаў, што ўнікальнае гарадское возера неабходна захоўваць у ідэальнай чысціні. На тэрыторыі заказніка жыве больш за 10 відаў птушак, занесеных у Чырвоную кнігу Беларусі. Падтрымліваць заказнік «Лябяжы» ў добрым стане толькі намаганьнямі экалагіў будзе складана. Знаходжанне побач вялікага рын-

Кіраўнік Мінпрыроды Уладзімір ЦАЛКО (у камялячкі) запускае галабуй у неба.

НОВАЕ ПА-СТАРОМУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Кіраўнік ЦВК разглядае перадавыбарны жэст апазіцыі як «звычайнае палітыканства», прычым далёка не новае: — Мы ўжо сутыкаліся з поўнамаштабнымі выбарамі — на парламенцкіх выбарах 2000 года. Шчыра кажучы, не рабіў з гэтага абсалютна ніякай трагедыі. У выбаршыцка жа як — выключна па Канфуцыю: усё адно, якая колера кошка, абы мышы лапіла. Ім абсалютна абыякава, якой палітычнай арыентацыі кандыдат, які арыентуюцца на персону. На асабістым, дзеляваў якасці, ды і на знешнасць, узрост. Для многіх важкі пол, сямейны статус. Учора вось такі цікавы званок быў — аднаго з кандыдатаў папраклі ў мнагажэнстве! Абуралася, натуральна, жанчына.

Статус і ўдалы фотаздымак

А чым кіруецца пры выбары сама старшыня ЦВК? Сваім голасам яна, дарэчы, ужо распарэдавала — датэрмінова.

— Перш за ўсё гледзь, чаго чалавек да сябе на момант свайго абрання, што ён сабой уяўляе. Вось літаральна ўчора наведвала выбарчыя участкі, бачу плакат: гадава прыбятка кандыдата — мільён рублёў. Мы ж разумеам, што на іх усе грошы працяжы немагчыма! Развіваць тэму не буду, каб не кідацца ў антыгагіцкую. Скажу толькі, што калі выбары праходзіць на грошы падаткапалчышыцка, варта, каб сам кандыдат быў адным з іх! Апра прафесійных дасягненняў, я, як і ўсе, разгучу на знешнасць. Удалы фотаздымак многае значыць.

А вось гендарныя пераваг бадай што самая прыкметная жанчына ва ўладзе не мае...

На канкурэнце — са скрамком

Пільная ўвага да кожнага кроку суперніка — таксама сыходзіць каранямі ў старажытнасць. Наколькі бурна «раўноўчю» канкурэнты адно да аднаго сваіх выбаршыцкаў, можна прасачыць па зваротах у выбаркам. Часам атрымліваліся цэлыя дэтэктыўныя гісторыі — з гумарыстычным сюжэтам. — Скардзіўся кандыдат, што яго плакаці зрываюць — прычым прафесійна, са скрамком! Сам ён падшоў да пярэдня сур'ёзна, яго давераныя асобы высачылі і злавіль зламчыска за руку. І ведаецца, плакаты перасталі зрываць, — прыгадае Л.Ярмошына. — Ну, выявы кандыдатаў, размаля-

Курманбек БАКІЕЎ:

«ПАКУЛЬ ПАРЛАМЕНТ НЕ СКЛАЎ З МЯНЕ ПАЎНАМОЦТВАЎ, Я ЗАСТАЮСЯ ЛЕГІТЫМНЫМ КІРАЎНІКОМ ДЗЯРЖАВЫ»

За амаль тыдзень знаходжання ў Беларусі Курманбек БАКІЕЎ ужо двойчы сустрэўся з прадстаўнікамі масмедыя. На гэты раз ён не абмежаваўся выключна заявай, а адказаў на пытанні (падчас вельмі вострай — адпаведна сітуацыі) журналістаў. К. Бакіеў падымаў сваёй версіі падзей у Кыргызстане, улічваючы бачаннем праблем і шляху іх вырашэння. А мы знаёмім з ім.

НЕ НАРОДНАЕ ПАЎСТАННЕ, А АРГАНІЗАВАНЫ ПЕРАВАРОТ

Перадумоў для масавых хваляванняў, паводле слоў К. Бакіева, у Кыргызстане не было: — Нічога не абяцала ніякай рэвалюцыйнай сітуацыі, ніякага ажыятажу, нічога, што выклікала б масу незадавальнення ў насельніцтва.

І наконце звестак пра запланаваныя на 6-7 красавіка мільённы ўлады былі абсалютна спакойныя: — Мы да мінутаў у Кыргызстане прызываліся за 5 гадоў. Мне давялося займацца не толькі эканомікай, але і гэтымі мільёнамі. Апазіцыя пастаянна іх праводзіла, мы ім не перашкаджалі. Аднак, нягледзячы на гэта, я вам хачу сказаць адназначна, за 5 гадоў мы зрабілі стокі, колькі не было зроблена за папярэднія 10 гадоў. Без перабольшванняў кажу. Гэта ведаючы простыя людзі, грамадзяне Кыргызстана, таму яны на другі тэрмін мяне абралі. Калі б гэтага не было бачна наглядна — колькі пабудавана новых дарог, школ, бальніц, колькі набыта абсталявання, дарожнай тэхнікі, колькі пущана новых прадпрыемстваў, як аднаўляюцца тыя заводы, якія сталі — пра другі тэрмін гутаркі не было б. Ніякай рэвалюцыйнай сітуацыі не было. Так, эканоміка толькі-толькі пачала выпраўляцца, і жыццё людзей толькі-толькі пачало аднаўляцца... І вось адбылося тое, што адбылося.

Паводле слоў К. Бакіева, губернатар Таласа апынуўся ў заложніках, аблміністрацыя была захопленая, міліцыя, спецназ, якія былі скрываваў для навадзнення парадку, раззброеныя і збітыя. — Гэта ж якой трэба валодаць сілай! — задаецца пытаннем К. Бакіеў. — Ну, я разумею, калі б гэта было дзясяткі тысяч людзей, але ж захоп рабіўся невялікімі групамі. Значыць, гэта добра падрых-

ПАД ПАГРОЗАЙ

Яўным пагрозам фізічнага знішчэння падвяргаўся К. Бакіеў ў яго атачэнне.

— Праваахоўныя органы, міліцыя, служба нацыянальнай беспяспекі цалкам дэмаралізаваныя. Калі жоны дзець мяняецца міністру ўнутрашніх спраў, пра якую ахову можна гаварыць? Са мной побач знаходзіліся людзі, якія прайшлі вайну ў Афганістане, іншыя супрацоўнікі, якія асабіста ўзялі на сябе маю ахову і беспяспекі. Ім пачалі тэлефанаваць з Бішкека і пагражаць распра-

ваць рожкамі-ножкамі, — гэта наўрад ці інтрыгі канкурэнтаў, хутчэй за ўсё дзеці забяўляюцца... Некаторыя ж кандыдаты ўзрунены, што становіцца ахвярамі чорнага піяру: калі распаўсюджваюцца лістоўкі ў іх падтрымку без выхадных звестак. Яны сцвярджаюць, што гэта фальшыўкі, выбарленыя для таго, каб да іх прымянілі нейкія меры ўздзеяння. Быў яшчэ выпадак, калі райвыбаркам зняў кандыдата з эфіру — ім падарало, што яго выступленне прырэчытававаным Выбарчага кодэксу. Мы ў Цэнтральнай камісіі азнаёміліся з выступленнем і палічылі дзеянні камісіі беспадстаўнымі, а таму рэкамендавалі тэрмінова аднавіць кандыдата ў правах. Іну нельга патрабаваць, каб усё было белым і пухматым, а любую крыттыку ўспрымаць як распальванне сацыяльнай варажасці — гэта вельмі сур'ёзнае абвінавачванне, яго павіна быць абгрунтаваным. Увогуле ўсе гэтыя моманты адзінаковы, сур'ёзных эксцэсаў не было. Здаралася, тэлефанавалі выбаршыцкі з патрабаваннем «Даіце нам іншыя кандыдаты!». Можна падумаць, іх нехта дзе вам зверху! Людзям у галаву не прыходзіць, што яны самі павінны вылучаць і вылучацца, калі хочучь лепшага. Самі ўдзельнікі выбаруў лчаць, што на іх усё павінны працаваць. У нас норма жыцця — гэтакае сацыяльнае, палітычнае спажывальніцтва, а не ўсёдаўдальненне сябе гаспадаром становішча. Гэтаму беларусы пакуль толькі вучацца, прычым з большай схільнасцю — маладыя жыхары буйных гарадоў.

Турнір Лідзіі Ярмошынай — і выбары актывізауюцца

У сталіцы, дарэчы, даволі істотная доля кандыдатаў — моладзь. Многія яшчэ студэнты.

— Звярнэце ўвагу, большасць гэтых студэнтаў навучаноўца за мяжой. І калі вучыцца ступенячарна, значыць, і пражываюць там — адпаведна увогуле не могуць браць удзел у мядовых выбарах, — мяркуе Л. Ярмошына. — Тут проста праўлена мяккая пазіцыя — ніхто не стаў гэтага высвятляць. Хіба што ў Брэсце жанчына, што называецца, «зда-ла» ўласнага сына: дзіця, кажа, у Польшчы, я нават ведаю ў ЖЭЗ аднесла, каб не плаціць за яго камунальныя... Увогуле ж удзел такога студэнцтва ў выбарах — чыстага вады палтыка, гэта пераважна ўдзельнікі незарэгістраваных палітычных арганізацыі. Але

разам з тым актыўна ўдзельнічаюць і студэнты БДУ, і асабліва Інстытута парламентарызму. Я нават прыпысава гэта сабе ў заступу! Напярэдадні выбарчай кампаніі мяне папрасілі там выступіць, і сустрэча атрымалася вельмі рэзанансная, а цяпер, бачыць, такая актыўнасць — відаць, я да гэтага прыкляла руку!

Дык, можа, Лідзіі Ярмошынай збіраць турна па краіне — глядзіш, выбары стануць больш папулярнымі і актыўнымі?! Лідзія Міхайлаўна з уласцівым ёй пачуццём гумар ідуо ацаніла і нават зазначыла, што ў пэўным сэнсе тур па краіне яна ўжо робіць... праўда, пакуль толькі для арганізатараў выбару. Серыя семінараў-нарад для супрацоўнікаў выбаркамаў праходзіць ва ўсіх рэгіёнах краіны ў кожную электаральную кампанію.

Абліскі чварцо грошай

Скарбонка сродкаў на перадавыбарную агітацыю не спустошаная, што ўжо таксама стала традыцыяй нашых мядовых выбаруў, — многія з кандыдатаў не сталі выступаць па радыё, змаўляюць лістоўкі. Відаць, эканамычэ грошы для краіны...

— Не ўсе вядуць нават фармальную перадавыбарную агітацыю, — адзначае старшыня Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў, — І хоць у асобных Савецках, дзе больш вострая канкурэнцыя (у сталіцы, абласных гарадах і гарадах абласнога падпарадкавання), дзяржсродкі выкарыстаныя амаль цалкам, у большасці Савецкаў (у гарадах раённага падпарадкавання, пасляковых і сельскіх Савецках), дзе ўсе выбары часцічком безальтэрнатыўныя і ўсе ведаюць сваіх кандыдатаў, гэты паказчык вельмі нізкі. Таму і атрымлівалася, што ў цэлым па краіне выкарыстана менш за чварцэ вылучаных сродкаў. Толькі 5 907 кандыдатаў рэкламуюць сябе праз лістоўкі і плакаты.

Эфекты воплеску ў пустаў

Тыя ж, хто вядзе агітацыю, скардзяцца: маўляў, лістовак шмат не надрукуецца, па месцах для пікетаў і сустрэч з выбаршыцкамі — скрозь нэрўнасці ды абмежаванні. Каля станцыі метро нельга, а больш-менш людныя месцы ў сталіцы — якраз там...

— Агітацыя павінна вясціся там, дзе жывуць выбаршыцкі, — падкрэслівае Л. Ярмошына. — Каля метро вы наўрад ці сустрэ-

неце выбаршыцка, які пражывае канкрэтна на тэрыторыі вашай акругі. Гэта будзе прасту эфекты воплеску ў пустаў. Ну а пытанні абяскі нашта важнейшыя за любыя выбары, агітацыі і ўсе астатняе. На жаль, у нас ёсць горкі вопыт і з мэтро таксама... Чаму б не агітаваць у дварах, дзе жывуць выбаршыцкі, каля крам, дзе яны робяць пакуці? А павялічваюць выдаткі на лістоўкі краіне па не кірэны, калі ласка, вышвейшыце іх на стэндах, спецыяльна для гэтага вырабленыя. Нашто кідаць і ў паштовыя скрыні? Дзе ўпэўненасць, што іх не выкінуць разам з усім рэкламным смееццём? Важны асабісты кантакт, сустрэча. А каб павесіць на стэндах, лістовак хапае, у гарадзе вісяць. У тых месцах, дзе я часта праходжу ці правязваю, я кандыдатаў ужо нават запамінаў ў твар.

Рэклама ўсё ж ёсць, дастаткова шмат зваротаў, у той ліку і кіраўніка дзяржавы, таму людзі павінны на ўвакці.

За палову часу, адведзенага на датэрміновае галасаванне (два дні), у краіне ўжо зрабілі росьчырк у бюлетэнях 8,7 адсотка тых, хто валодае выбарчым правам.

— Жару дае Гомельская вобласць, тут ужо 120 тысяч прагаласавала. Галоўнае, каб гэта волевыяўленне было свабодным, а колькі і калі прыйшоў, значэння не мае, — упэўненая Л. Ярмошына.

— Рэклама ўсё ж ёсць, дастаткова шмат зваротаў, у той ліку і кіраўніка дзяржавы, таму людзі павінны на ўвакці.

— Рэклама ўсё ж ёсць, дастаткова шмат зваротаў, у той ліку і кіраўніка дзяржавы, таму людзі павінны на ўвакці.

Рэпетыцыя перад гала-канцэртам?

Мы ўсе мусолім гэтыя новаўвядзэнні ў выбарчым заканадаўстве — адрыўцы вопле, пашыраць гэтае, усё скрозь ліберальніцкую. Аднак у тым аглядзе, які адкрывае ацэнка звычайнаму выбарчыцку, здаецца, больш відаць не стала...

— Наваціць больш адчуоць, мяркую, не выбаршыцкі, а назіральнікі і кандыдаты (яны самі зможуць знаходзіцца на ўвакці) — асобы, якія будуць прысутнічаць пры падліку галасоў, — мяркуе старшыня ЦВК. — А таксама маюць магчымасць пракарэляваць колькасць тых, хто прагаласаваў датэрмінова, — пратаколы спраўна вывешваюцца ў канцы кожнага дня, сама была

на ўвакці і бачыла. Ужо акрэдытавана каля 10 тыс. нацыянальных назіральнікаў і 150 міжнародных — прадстаўнікі замежных дыпмаіі, якія працуюць у нашай краіне.

Большасць назіральнікаў, дарэчы, ад грамадскіх аб'яднанняў (у ідарах хто б вы думалі? БРСМ). Прадстаўнікоў апазіцыі нашых партый у шэрагах назіральнікаў — з антонава СЛЭК, літаральна адзіні. Аднак старшыня ЦВК не выключыла, што партыі дэлегуюць на выбары «сваханых» назіральнікаў, вылучаных шляхам збору подпісаў (ёсць іх ужо некалькіх сотняў).

— Такое асобнае практыкуюцца партыі, гэтыя пралескі, — кажа кіраўнік Цэнтрвыбаркама.

Галоўны ж эфект заканадаўчых зменаў, у яе думку, у тым... што яны нічога не пазіршылі: — Влікае дасягненне закона, калі ён не ускладняе жыццё нікому — гэта вельмі рэдкая ўласцівасць. Асноўнае яго дзеянне мы ўбачым у дзень выбаруў пры падліку галасоў. Аднак ужо на стадыі ўтварэння выбарчых камісій працісць вельмі дастаткова праэрыты, актыўна ўключылася грамадзянская супольнасць, даваўся магчымасць судова абскарджвання, спрэсціўся парадка збору подпісаў. Гэта ўсё вельмі добра працавала, прынамсі ў многім аслабля крытычныя напады на выбарчую сістэму.

Аднак самае істотнае новаўвядзенне на мядовых выбарах адрэпешываць не ўдалося. Нормы, якія дазваляе кандыдатам выкарыстоўваць пазабюджэтыя грошы, упершыню будзе вырабаваная на прэзідэнцкіх выбарах. Яны маюць адыбца на пазней 6 лютага 2011 года. Кампанія стартуе з аб'яўлення даты выбаруў — увосне. Аднак розныя праблемы агітацыі ўжо ёсць. У тым ліку і праз лістоўкі ўдзельніку мядовых выбаруў.

— Забароны на гэтыя яны, — патлумачыла нам Л. Ярмошына. — Можна, які і ядрона, што палітычна гэта электаральная кампанія ўжо распачалася. Празідэнцкія выбары ўсёго тры месцаў. Для малавядомых кандыдатаў недастаткова часу, каб сябе праражмаваць. Галоўнае, каб гэта рабілася легальна. Горш, калі ідзе ўкіданне агітацыйнай прадукцыі, невядаюча і на якія грошы вырабленая. А такія выпадкі былі, у прыватнасці, падчас збору подпісаў.

Што ж, самае цікавае, як заўжыць — на перадазе. Якім будзе выбар?.. За ходам галасавання ў нідзелю можна будзе сачыць у рэжыме он-лайн: інфармацыю на сайце ЦВК аб'яоцьча свочасова абнаўляць.

Ала МАЧАЛАВА.

вай над дзецьмі і жанкамі. Як я могу іх трымаць? Натуральна, я ахову адлучу... Засталіся толькі два-тры чалавекі, якія вырашылі не пакідаць мяне ні пры якіх абставінах...

У Джалал-Абадзе разам з папленнікамі К. Бакіеў прывіў мінгін.

— Каля 10 тыс. чалавек было, усё казалі: мы ведаем, мы разумеам, што гэта ваенны пераварот.

Цяжкасці ўзніклі з мінгінгам у Ошы, ён практычна быў сарваным... — Паргоза была... Праваахоўныя органы няма, людзі гуляюць са зброяй у руках... Я вярнуўся ў сваё сяло, там знаходзіўся большасць у беспяспекі. Аднак сяло было таксама акружанае... узброенымі бандытамі...

АДСТАЎКА — СПАЧАТКУ ЗРОБЛЕНАЯ, А ПОТЫМ НЕПРЫЗНАНАЯ

— Гэта было зроблена пры такіх абставінах, калі я не мог наступіць інакш, — кажа К. Бакіеў. — Калі я знаходзіўся на поўдні Кыргызстана, у мяне адбылася тэлефонная размова з прэзідэнтам Казахстана Назарбаевым і прэм'ер-міністра Расіі Пуціным. Мы прыйшлі да аднаго меркавання. Асабліва гэта падкрэсліў Уладзімір Пуцін. Ён сказаў мне: у тым, што адбылося ў Бішкеку, усё ніхто не зможа абвінавачваць, аднак калі развязацца грамадзянская вайна паміж поўначчу і поўднем, гэта ўсё павесіць на вас. І ён меў у гэтым рацыю.

Дзейны прэзідэнт быў гатовы пакінуць Кыргызстан і падпісаць заяву аб складанні паўнамоцтваў — пры ўмове, што не будзе ганенняў на яго калег, папленнікаў, сваякоў.

— Мне гэта было абяцана. Аднак да сённяшняга дня ўсё дакладна наадварот. Дзе гэтае абяцанне? К. Бакіеў цяпер не прызнае сваю адстаўку. І на тое ў яго ёсць дзве прычыны. Па-першае, «той бок не выканаў свае ўмовы».

— Аднак гэта не азначае, што я хачу заўтра вярнуцца прэзідэнтам Кыргызстана. Ней Я адразу хачу на гэтым паставіць кропку. Я не збіраюся вяртацца ў Кыргызстан у якасці прэзідэнта.

Па-другое, на яго думку, «сёння яшчэ ёсць магчымасць увайсці ў прававое, канстытуцыйнае поле». — Усе рашэнні, якія сёння прымае Часовы ўрад, юрыдычна не маюць ніякіх падстаў. Тое заўтра прыйдзе, скажа, што ўсё незаконна, і гэта будзе правільна. Каб гэта не адбылося, трэба выкарыстаць парламент, вярнуць яго да работы. Выкарыстаць мяне — я гатовы падтрымаць іх кандыдатуру, каб прызначыць лег

НАСТУПСТВА ЧАРНОБЫЛЮ

ВЫПУСК № 1 (5)

Палюдак

НЕ ЧУЖЫЯ — СВАЕ!

Чачэрскія вёскі застаюцца жыць у назвах азёрскіх вуліц

Амаль дваццаць гадоў таму ў вёску Азёры Гродзенскага раёна пераехалі жыць больш за трыста чалавек з Чачэрскага, Веткаўскага, Добрушскага, Хойніцкага і іншых раёнаў Гомельшчыны. Тады і з'явіліся ў Азёрах новыя вуліцы — Гомельская, Палеская, Скарыны, Коласа. А таксама Сябровічы і Шапатовічы — так называюцца чачэрскае вёскі, што пацярпелі ад чарнобыльскай катастрофы. Не выпадкова і назва вуліцы «Гроднапранбуд» — гэта ў гонар будаўнікоў, якія будавалі жыллё для перасяленцаў.

Карэнная жыхарка Азёраў, сакратар мясцовага сельсавета Алена Андрусевіч паказвае спісы дваццацігадовай даўнасці, дзе пазначаны ўсе перасяленцы: — Цэлымі вёскамі пераязджалі. Дамы ўзводзіліся па васьмі праектах, адпаведна колькасці членаў сям'і — двух-, трохпакаёвыя, ёсць і пяціпакаёвыя катэджы. Адрозніваўся водаправодам, каналізацыяй, праз некалькі гадоў прайшла газыфікацыя, а дагэтуль карысталіся дравамі. Усім перасяленцам адрозніваўся ж далі працу — у калгасе, лясніцтве, зверагаспадарцы, школе... Як яны ў нас прыжыліся? Людзі прыехалі, як правіла, проста, добразычліва. Няма ў Азёрах падзелу на «заходнікаў» і «ўсходнікаў», сваіх і чужых. Усе нашы!

Побач з будынкам сельсавета і СВК «Азёры» — школа. Накіроўваемся туды, каб сустрэцца з Аленай Іванчыкавай, якая працуе тут з 1991 года: спачатку ў групе падоўжанага дня, затым — настаўніцай пачатковых класаў, завучам, цяпер — сацыяльным педагогам.

«Гэта быў менавіта той год, калі я выйшла замуж...»

— У 1986 годзе я атрымала дыплом аб першай педагогічнай адукацыі выхавальніцы дзіцячага сада і разам з дзвюма аднакурснікамі па вучылішчы прыехала ў вёску Сябровічы Чачэрскага раёна, — расказвае Алена Леані-

даўна. — На гэты момант там якраз пабудавалі дзіцячы сад і мы з дзвюма пачыналі сваё працоўнае жыццё. Ды і сямейнае таксама — у гэтым жа годзе я выйшла замуж. І тут — чарнобыльскае трагедыя. На момант аварыі я была цяжарная. Пачалі аб'яўляць, што ў сувязі з аварыяй на АЭС цяжарным жанчынам трэба тэрмінова прыйсці ў паліклініку і зрабіць аборт, пазбавіцца ад ужо зачатых дзяцей. Цяжка нават перадаць словамі, як балюча было на душы, я нават доўгі час баялася станавіцца на ўлік. І ўсё ж... 25 снежня 1986 года я нарадзіла дачку. І мы яшчэ чатыры гады жылі там, пакуль не трапілі пад абавязковае адсяленне. (Заканчэнне на 4-й стар.)

РАВЕСНІКІ

Дваццаць чатыры гады — мізэр у адліку новай эры, якая атрымала назву «Жыццё пасля Чарнобыля» і якой наканавана доўжыцца не дзясяцікі і нават не сотні гадоў — дзясяцікі тысячгагоддзяў. Чаго не скажаш пра чалавечае жыццё, хоць і ў ім 24 — таксама яшчэ не ўзрост. Але гэта гледзячы з якой узроставай вышыні разважаць. Кожны пражыты год для чалавека часам — вяжа, калі не цэлая эпоха.

Аляксандр Назараў нарадзіўся ў дзень атамнай катастрофы — 26 красавіка 1986 года. Свой першы глыток зямнога паветра ён зрабіў у момант, калі яно было ўжо атручана ўсюдысіным радыяактыўным ёдам. Невялікі паўднёвы беларускі горад у ліку першых атрымаў радыяцыйны удар ад выбуху рэактара на АЭС, якая знаходзілася адрозніваўся межамі суседняга Нараўлянскага раёна. Над кожным жыхаром нависла нябачная небяспека. Але нікому не было дадзена гэтага ведаць — ні матулямі, ні медыкам, якія выконвалі свой прафесійны абавязак і дапамагалі немаўлятам стаць першанароджанымі гэтай новай атамнай эры. Не кажучы пра саміх немаўлят, якім наканавана было з'явіцца на гэты свет ні днём раней і ні днём пазней. Чатыры красавіцкі дні горад жыў жыццём спакойна і бестурботна, хоць жыццё насамрэч было іншым. І ў гэты дзень у радзіўным аддзяленні Ельскага раённай бальніцы з'явілася на свет ажно тры равеснікі Чарнобыля. Адзін з іх і быў хлопчык Аляксандр Назараў.

Ён даўно не жыве ў Ельску. Калі было пяць гадоў, бацькі пераехалі ў Шаркоўшчынскі раён. Але сустрэліся мы ў Мінску, дзе Аляксандр працуе на сталічных новабудовах і здымае пакой у прыватнай кватэры. Я патлумачыў, што цікавіўся лёсам чарнобыльскіх равеснікаў, народжаных у самых пацярпелых раёнах, і ён не адмовіўся прыйсці і пагаварыць.

— У свой дзень нараджэння я таксама памятаю і пра чарнобыльскую дату. Бо з-за Чарнобыля я жыву не там, дзе нарадзіўся. Сума, вядома, бывае. Але трагедыя з гэтага не рабіла. Чарнобыль Чарнобылем, але ж нарадзіўся, каб жыць. Дзень нараджэння — добрае свята, гэта мой дзень.

— А што табе помніцца з ранняга дзяцтва?

— Памятаю свой дзіцячы садок і асабліва як бацька прывозіў мяне туды шатораніца на матцы. Я вельмі ганарыўся гэтым. Мой тата працаваў на пілараме і па дарозе на працу адвозіў і мяне. Яшчэ памятаю дзіцячынак з нашага двара — маіх сябровак. Мы жылі тады ў бабулінай кватэры ў трохпавярховым доме. Быў у мяне меншы брат Дзіма. На жаль, бацькі ў мяне больш няма. Тры гады там ён загінуў.

— А як вы апынуліся ў Шаркоўшчынскім раёне?

— Мы часта хварэлі з братам. Бацькі лічылі, што гэта ў нас з-за радыяцыі. А ў вёсцы Радзюкі гэта Шаркоўшчынская жыва матына сям'я. Яна і ўгаварыла нас пераехаць. Бо там чыста і далёка ад Чарнобыля. У 1990-м мы прыехалі на новае месца. Калгас дапамог і пераехаць, і добры дом даў. У бацькоў адрозніваўся праца. Акрамя нас перасяленцаў з небяспечнай зоны ў вёсцы не бы-

ло. Не памятаю, каб хто-небудзь кліў з нас, што мы чарнобыльцы. У вёсцы ў мяне хутка з'явілася шмат сяброў, з некаторымі я і дагэтуль моцна сяброую. Нас з братам некалькі разоў вывозілі на аздараўленне нават на Чорнае мора. Напэўна, бацькі зрабілі правільны выбар, выехаўшы з Ельска. Яны ў першую чаргу клапаціліся пра мяне з братам, пра нашу будучыню. І мы ім вельмі ўдзячныя.

Пасля сярэдняй школы Аляксандр працягнуў вучобу ў Аршанскім машынабудаўнівым вучылішчы на электраматэрыялы. Але папрацаваў па сваёй спецыяльнасці не паспеў, бо падшыў прывыкнуў спецыяльнасці. Служыў у чыгуначных войсках, дзе яго і завербавалі на працу па будоўлі і рамонт мастоў. Пазней пераехаў у Мінск, працаваў электразваршчыкам і слесарам. Цяпер працуе на ўзвядзенні жылля ў будаўнічай фірме «Астра».

Як і кожны малады чалавек, ён марыць пра свой куточак, свой дом. Спадзяецца, што праца на будоўлі дапаможа яму стаць матэрыяльна-бяспечаным і незалежным. Спачатку трэба стаць на ногі, а потым можна падумаць і пра стварэнне сям'і, лічыць Аляксандр. У дваццаць чатыры гады гэта яшчэ зусім не позна. Для яго неістотна, дзе жыць, але за горадам было б лепей, бо прывык да вольнага вясковага жыцця. Але, на жаль, у вёсцы праблематычна з працай.

— Некалькі гадоў таму наведваў сваю радзіму — Ельск, — кажа Аляксандр. — Спадабаўся мне гэты горад — невялікі, ціхі, залёны, нейкі ўтульны. Наступстваў Чарнобыля не адчуў. Каб не помнік загінулым вёскама ды шмаліцак радыяцыйнай бяспекі на ўзбярэжжы дарогі перад горадам, не паверыў бы, што тут асабліва зона. Нават не верыцца, што некалі людзі спешна высяляліся, назаўсёды развіталіся з радзімай. Мне і жыць ёсць дзе ў Ельску, але там мала працоўных месцаў і зусім іншыя заробкі, чым у сталіцы на будоўлі.

Свой 24-ы дзень нараджэння Аляксандр Назараў не плануе неяк асабліва і гучна адзначаць. Не таму, што ў гэты дзень чаргова чарнобыльскага гадына. Па-першае, дата не круглая, ды і ён заўсёды за рулём, праца адказная. Нельга расслабіцца. У 24 усё яшчэ наперадзе.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

Уладзімір ЧЭРНИКАЎ: «АД РЭАБІЛІТАЦЫІ — ДА АКТЫЎНЫХ МЕРАЎ АДРАДЖЭННЯ»

Нагледзячы на, здавалася б, ужо значны час, даваць канчатковыя ацэнкі тым падзеям яшчэ рана. Пакуль жа ўсім зразумела: наступствы найбуйнейшай тэхнагеннай аварыі мінулага стагоддзя будуць «нагадваць» пра сябе вельмі доўга. Таму ўзнаўленне сацыяльна-эканамічнага ўзроўню пацярпелых раёнаў, атрымання чыстай сельгаспрадукцыі, палепшэнне медыцынскага абслугоўвання жыхароў забруджаных тэрыторый — пытанні традыцыйна няпростае. Прычым усё гэта — нагода для сустрэч напярэдні 24-і гадына аварыі з начальнікам Дэпартаменту па ліквідацыі наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Уладзімірам ЧЭРНИКАЎІМ.

— Варта ўзгадаць, што літаральна ў лютым у Беларусі быў зменены пералік населеных пунктаў і аб'ектаў, якія адносяцца да зоны радыяактыўнага забруджвання. Чым тлумачацца змены?

— Прычына тут адна — змяненне ўзроўню радыяцыйнага забруджвання, і ў першую чаргу дзякуючы натуральнаму распаду радыенуклідаў цэзія-137 і стронцыя-90. У прыватнасці, зніжэнне шчыльнасці забруджвання глебы, сярэдніх гадавых эфектыўных доз выпраменьвання дазволілі вывесці за межы радыяцыйнай зоны 211 населеных пунктаў з больш чым 153 тысячамі насельніцтва. І паралельна з'явіліся падставы для ўладкавання размеркавання населеных пунктаў па зонах радыяактыўнага забруджвання. Так, у параўнанні з 2004 годам колькасць населеных пунктаў у зоне пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем павялічылася з 1749 да 1904, у зоне з правам на адсяленне зменшылася з 836 да 480, а ў зоне наступнага адсялення — з 28 да 18.

Такім чынам, сітуацыя паступова палепшаецца. Аднак пры гэтым не выпадае казаць, што сама па сабе праблема адыходзіць у мінулае. Нікуды не знікла зона адчужэння, дастаткова ўзгадаць, што толькі тэрыторыя Палескага дзяржаўнага радыяцыйна-экалагічнага запаведніка складае больш за 2 тыс. квадратных кіламетраў. Пра катастрофу на Чарнобыльскай АЭС наўрад ці змогуць забыць і шматлікія перасяленцы, і каля 1,3 млн чалавек, якія пражываюць у забруджаных зонах і якія вымушаныя пастаянна памятаць пра абмежаванні пры правядзенні сельгаспадарчых работ, традыцыйным для беларусаў зборы грыбоў і ягад. Словам, гэтай тэме па-ранейшаму надаецца вялікая ўвага. І вырашэнне чарнобыльскіх праблем застаецца адной з галоўных задач нашай дзяржавы.

— Што ўдалося зрабіць у гэтым плане

роў, па зносу збудаванняў у зоне адсялення. Толькі летась такім чынам было пахавана больш за 700 прыватных падворкаў і 120 капітальных будынкаў. Нарэшце, можна заўважыць: у рабоце з людзьмі па пытанні пераадолення наступстваў чарнобыльскай катастрофы пашыраецца сфера выкарыстання інфармацыйных тэхналогій, у прыватнасці, інтэрнэту. Перш-наперш гэта неабходна для навування бяспечнаму ладу жыцця нашых грамадзян, што застаюцца на забруджаных тэрыторыях.

— Тым часам не сакрат: праграма па пераадоленні наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС заканчваецца сёння. Што далей?

— Далей павінна з'явіцца новая дзяржаўная праграма — на 2011-2015 гады і да 2020 года. Распрацоўка гэтай праграмы вядзецца цяпер, аднак ужо можна назваць яе асаблівае — мае адбыцца паступовы пераход ад стаўкі на рэабілітацыю пацярпелых тэрыторый да іх актыўнага адраджэння і далейшага развіцця. Аднак на пытанне, ці застаюцца на карце Беларусі Хойніцкі, Брагінскі, Нараўлянскі і Краснапольскі раёны, па сутнасці, даў час, і з гэтым трэба лічыцца. Але зразумела, што пры планаванні будучыні гэтых і іншых забруджаных раёнаў трэба ўлічваць патрабаванні радыяцыйнай бяспекі.

— Па чарнобыльскіх праблемаў Беларусі даволі актыўна супрацоўнічае з Расіяй — краінай, частку якой таксама накрыла радыяцыйная «плама». Ці працягнуцца гэтыя супрацоўніцтва ў будучыні?

— На працягу апошніх пяці гадоў сумесная дзейнасць дзвюх дзяржаў была ў большай ступені скіраваная на пошук новых шляхоў да вырашэння праблемы ў самых розных сферах: медыцыне, аграрна-сласловым комплексе, лясной гаспадарцы, радыяцыйным кантролі, сацыяльнай падтрымцы насельніцтва. У прыватнасці, гаворка ідзе аб распрацоўцы і ўкараненні новых тэхналогій, такіх як тэле- і вытворчасці новай прадукцыі, выкарыстанні прэпараты і кармавых дабавак, якія змяшчаюць ферэрацын для атрымання нарматыўна чыстай прадукцыі жывёлагадоўлі, больш актыўнай інфармацыйнай рабоце — для таго, каб сфарміраваць у жыхароў забруджаных тэрыторый адзінства адносіны да рызыкі. Такім чынам, супрацоўніцтва Беларусі і Расіі атрымліваецца эфектыўным, яго плануецца працягнуць і ў наступнай пяцігоддзі, прычым на гэты конт мы рыхтуем адпаведныя прапановы ў Савет Міністраў.

— Прадзі наконт бяспечнага пражывання — ніколі не лішнія. І ўсё ж, дзе іх можна атрымаць?

— Сёння на забруджаных радыенуклідамі тэрыторыях Беларусі працуюць каля 25 мясцовых цэнтраў практычнай радыяэкалагічнай культуры. У цэнтрах можна не толькі праверыць прадукты харчавання, але і атрымаць неабходныя кансультацыі па бяспецы. Апроч таго, у пацярпелых раё-

нах дзейнічаюць больш за 80 інфармацыйных цэнтраў, клубаў, кабінетаў, спецыялізаваныя кабінеты стварэння аб'ектаў і іншых устаноў адукацыі. Пры гэтым колькасць інфармацыйных структур будзе ўзрастаць.

— Тое, што радыяцыйная катастрофа адбываецца на здароўі значнай колькасці нашых грамадзян, прызнана ўсім. Менш ідзе размоў пра іншае: псіхалагічную дапамогу. Куды па яе звяртацца?

— Атрымаць псіхалагічную дапамогу магчыма. У прыватнасці, у сістэме адукацыі кожнага пацярпелага раёна ёсць псіхалагі, які ў першую чаргу працуюць з дзецьмі і іх бацькамі — у парадку як планавай псіхалагічнай дапамогі, так і экстрэмнай псіхалагічнай дапамогі. Плюс да таго, варта звярнуць увагу на адносна новы варыянт — псіхалагічную службу ў тэрытарыяльных цэнтрах сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва.

— Асобная тэма — сітуацыя на адселеных тэрыторыях. Ці выпадае казаць, што яна пад кантролем?

— Сітуацыя тут кантралюецца адміністрацыяй зон адчужэння і адсялення. Яна дзейнічае на тэрыторыі 8 раёнаў Гомельскай і 5 раёнаў Магілёўскага абласцей. Пры гэтым адміністрацыя вядзе ўлік будынкаў і збудаванняў у пакінутых людзямі вёсках, сочыць за станам помнікаў і могілак, рогулярна праводзіць рэйды па выяўленні патрабаванняў прававага рэжыму. Напрыклад, летась было наладжана больш за тысячу падобных рэйдаў — у выніку супрацоўнікі адміністрацыі выявілі каля 300 парушэнняў заканадаўства.

— Пытанне, якое проста немагчыма абмінуць, — будаўніцтва ў Беларусі ўласнай атамнай электрастанцыі. Яна тут ваша пазіцыя?

— Трэба прызначыць шчыра: альтэрнатыўны развіццю атамнай энергетыкі ва ўсім свеце няма. Тэхналогія, здольная забяспечыць энергетычную бяспеку нейкім іншым чынам, пакуль яшчэ не адрацаваныя. І мы павінны гэта добра разумець. Аднак я лічу, што сам факт будаўніцтва ўласнай АЭС не можа ставіць кропку на чарнобыльскай тэматыцы. Горкі вопыт павінен прымусіць нас больш адказна падыходзіць да пытанняў бяспекі будучай станцыі і падрыхтоўкі яе персаналу.

— Між тым, зусім хутка з моманту трагічнага выбуху ў Чарнобылі пройдзе 25 гадоў. І ў сувязі з гэтым усё часцей можна пачуць прапановы наконт стварэння мемарыяла беларускіх вёсак, жыццё якіх спынілі падзеі таго часу. Як вы ставіцеся да гэтай ідэі?

— Варта пагадацца, што вядомы лозунг «Ніхто не забыты, нішто не забывае» актуальнае і ў адносінах да Чарнобыля. Таму падаецца, што ідэя стварэння мемарыяла знішчаных катастрофай вёсак сапраўды патрабуе сур'ёзнага вывучэння. Чарнобыльскі мемарыялы ў Расіі і ва Украіне ўжо ёсць. Сяргей ГРЫБ.

САМАЯ ВЯЛІКАЯ ПРАБЛЕМА НАРАЎЛЯНСКАГА РАЁНА — КАДРЫ

Пра гэта журналістам паведаміў старшыня Нараўлянскага райвыканкама Валер Шляга

— Гэта праблема адчуваецца па ўсёй краіне. А ў нас яна яшчэ большая, таму што мы адсялілі з раёна 17 тыс. чалавек, — кажа Валер Шляга. — А ў ельскай мясцовасці з 18 тыс. засталася толькі 3 тыс. чалавек. Мы згубілі кадры спецыялістаў і кадры масавых прафесій, што і сёння адбываецца на працы раёна. Галоўнае выйсце бачым у выкарыстанні новых тэхналогій у сельскай гаспадарцы, выкарыстанне новай тэхнікі з шырокавыкарыстанымі і камбінаванымі агрэгатамі, каб кампенсавалі недахоп працоўных рэсурсаў на гэтай тэрыторыі. Уведзеная ферма ў нашым раёне паказала, што гэта магчыма. На такім пагадоўлі павінна працаваць больш за 30 чалавек. Сёння на гэтай вытворчасці працуе толькі 18. Мы бачым, што ёсць тэхналогія, якая дазваляе абыходзіцца меншай колькасцю людзей. Мы таксама выкарыстоўваем энерганасячанае тэхніку — гэта шлях вырашэння праблемы ў нашых умовах.

Па словах Валера Шлягі, у Нараўлянскім раёне назіраецца пастанаяна «цукучка» кадраў, нягледзячы на тое, што жыллё ў раёне можна атрымаць праз два-тры месяцы працы.

— Мы вырашылі жыллёвае пытанне, у нас ні адзін урач, ні адзін настаўнік не жыве на прыватнай кватэры. Каб атрымаць службовае жыллё, патрэбна два-тры месяцы, — кажа В. Шляга. — У нас сёння амаль няма праблемаў з настаньнікамі, іх колькасць дастаткова. Аднак змяняюцца высокак. Адрываюцца два гады, маладыя вельмі хутка з'яўдаюцца. Многія праблемы звязаныя з тым, што не ўсё маладыя спецыялісты маральна і псіхалагічна падрыхтаваныя да працы на гэтых тэрыторыях. Напэўна, радыефобія адпуджае маладых людзей.

Настасся ЗАНЬКО.

СПАТКАННЕ З РАДЗІМАЙ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Высокая горка, з якой мы дзецімі каталіся на санках, знікла, зраўнялася... Доўгая вуліца да крамы і могілак стала — вокам кінучы, крок ступіць... Перашчы алегшкі за гарадамі, куды мы ўлетку штодня бегалі збіраць духмяную маліну і адкуль, стомленыя, плясалі дахаты, здаецца, цэлу вечнасць, — цяпер на адлегласці выцягнутой руці...

А яшчэ тады я зразумела, што няма мяжы як у чалавечай даброты, так і ў людской хітрасці і скванасці. Тое, што з адсленых дамоў вывезлі-выцягнулі ўсё, што мела хоць якую-небудзь каштоўнасць: бытавую тэхніку, мэблю, лепшы посуд і іншае — я адначасна яшчэ ў першы свой прыезд. І не проста вывезлі — яшчэ і палілі-патушчылі ўсё тое, што забраць не змоглі ці не хацелі. На маё шчасце, у нашай хаце тады засталася самая гадоўная для мяне каштоўнасць — сямейныя фотаздымкі: яны валіліся россыпам на падлогу, пататанены бруднымі ногамі, пакаменчаныя — я тады забрала іх з сабой. А пазней чарга дайшла да хат. Цяжка сказаць, каму і навошта спатрэбілася дрэва з нашых не самых дытоўных дамоў: людзі ў нашых мясцінах — не астравецкія гонкія сосны, а больш частка істэвія пералескі. Але мая сяброўка і я сям'я былі ў неспэцыяльным шоку, калі, прыхаўшы на спатканне з родным домам, убачылі на яго месцы толькі рэшткі разваленай печы... Даруй, Госпады, усім тым, хто гэта рабіў — бо не ведаючы яны, што творыць... А калі ведаючы і робяць, то якой жа страшнай павінна быць кара за гэты грэх — зруйнаваную памяць, рабаўніцтва мёртвага цела бязвінна забітай вёскі...

У той свой прыезд мы сустрэліся з аднаўскоўцамі — іх у той год прыхвала ва Уласы шмат. Цэлы аўтобус — амаль усе, хто меў сілы і хоць самую найменшую магчымасць дабрацца на спатканне з радзімай. І перабачыліся, з цяжкасцю пазнаючы пасля столькі гадоў рас-

стання колішніх аднакласнікаў і іх бацькоў, і нагаварыліся-наўспаміналіся-нафатаграфаваліся... Гляджу сёння на тую фотаздымку: многіх у той прыезд я бачыла ў апошні раз...

І вось — чаровае спатканне. Не магу растлумачыць нават самой сабе, чаму я так хвалюсяся. Некалкі начэй запар мне сніцца, што я еду ва Уласы — і не магу праехаць па зарослай вербалозам дарозе, увогуле не знаходжу гэтую дарогу, не пазнаю сваю вёску, не магу знайсці магілы дзядоў і бабур на вясковых могілках, што ніхто не прыхаў на гэты раз у вёску, і я там эню, як шмат гадоў таму, адна...

На самай справе усё не так. Паездка эню прымеркаваная да Радаўніцы — гэта адзіны дзень у годзе, калі ў зону адсялення пускуюць без спецыяльных дакументаў, толькі па рэгістрацыі на пункце пропуску, і, вядома, многія, не толькі мы, імкнучыся कराцьсяць эню магчымасць: месца і час сустрэчы са сваёй радзімай застаюцца нязменнымі на працягу ўсіх паслячарнобыльскіх гадоў. Таму дарога зусім не пустынная, хутчэй наадварот: машыны едуць і ў адслення вёскі, і ўжо — што асабліва здзіўляе: ранак жа яшчэ! — наезд! У нас з сястрой — неадвольнае жаданне: кожную з такіх спыніць і спытаць: а вы бы не з Уласоў вяртаецеся? А вы хто, чые? Нам страшна не сустрэцца з некім з землякоў — эню на гады, а можа — і назаўсёды. Дарчы, як высветлілася пазней, так і стала: на той дарозе дадому сястра размінчалася са сваёй аднакласніцай і сяброўкай онца-та Вольгай Міхадзенка-Сідароўскай, як казалі ў нас у вёсцы, і ўсю дарогу назад шкадавала пра гэта...

Восквыя могілкі на плясчым грунку ў атачэнні калматых хвой і каржакаватых дубоў — самае жывое месца ва ўсёй вёсцы. І самае гадзеднае. Увогуле, не пакаідае адчуванне, што ты трапіў не проста ў мёртвую вёску, а ў паселішча, дзе, як бы парадак-

33 дні вакол ЧАРНОБЫЛЯ

Магіляўчанін Аляксандр НАЖЭНКА зусім не падобны на пенсіянера. Падацянты, энергічны, вясёлы чалавек, які да таго ж прызнаецца, што вельмі любіць экстрым.

Калісьці ў пошукх экстрэму малады вадзіцель уладкаваўся на працу ў пажарную службу. «Небяспечная праца, затое ёсць што ўспомніць», — гаворыць сёння Аляксандр Анацольвіч. Сваімі ўспамінамі пра ліквідацыйнае наступства Чарнобыльскай аварыі ў 1986 годзе ён падзяліўся з чытачамі «Звязды».

Экстрэмальны рапарт — Я напісаў рапарт з просьбай адрапці мяне ў Чарнобыль, як толькі стала вядома пра выбух на рэактары. Я бачыў, што нашых хлопцаў падмаюць збіраючы пасарад ночы. Вядома, і мне давядзецца. Ды і цікава было.

— Колькі вам было гадоў? — Толькі 28, але розум быў. Трэба спачатку вывучыць ворага, і я рушыў у бібліятэку даведацца пра радыяцыю. Я пачаў чытаць і зрабіў выснову, што калі выконваць усе ахоўныя правілы, то гэта і не страшна. Гадоўнае — берагчыся, не лезці напрамком, не есці ўсё, што трапіла пад руку, і карыстацца сродкамі абароны.

І яшчэ я памеркаваў, што ў мяне ўжо ёсць довады тэорыі, што ў Чарнобыль, як толькі ўладкаваўся ў зону зрабіў. Калі і атрымаю дозу, ужо не так важна, як іншым.

— А што на гэты разважаны сказава ваша жонка? — Мая Марыя падтрымлівае мяне ва ўсім і заўсёды. Мы з ёй разам і ў горы, і на мора, і на жыццё. Вядома, яна была не вельмі задаволеная мам імкненнем паехаць у Чарнобыль, але ўсё ж скарылася.

— А калегі вас зразумелі? — Ведаеце, розныя былі сітуацыі. Некаторыя баяліся гэтай камандзіроўкі так моцна, што не грэбавалі любымі метадамі. А адзін мой таварыш знайшоў патрэбны сувязі: прадаў, каштавала яму «адмазка» нямаля гарала. А мне ж давялося тройчы рапарт пісаць, каб урэшце адрапціць у зону. Нават у знаёмых пытаўся: «Чаму не бярыце?»

— Няўжо спрабавалі трапіць у Чарнобыль на знаёмству? — Так (смяецца). Урэшце ў кастрычніку 1986 года паехаў і прабыў там 33 дні.

Радыяцыя і каровы — Мы прыхалі, насустрач мне ідзе знаёмы, зарослы і брудны. «Як ты тут? Як радыяцыя?» — кінусь я да яго. А ён і адказвае: «Ведаеш, трасі — не трасі, а на коўдры ўсё роўна 25 рэнтгена». Я з жахам узгадаў, што са 100 рэнтгена пачынаецца праміяневая хвароба!

Нас паслялі ў дзіцячым садку ў Брагіне: усе паелі і дзіця адлачыла. А куды я трапіў? І дазіметр ні ў каго няма. Я звярнуўся да камандзіра хоць па які знайшлі прыбор. Пад раніцу прынёс: на коўдры — не 25 рэнтгена, а 25 мілірэнтгена. Я лёг на тую коўдру...

— ...і зноў спалоўна. — Так, гэта падалося мне дробязю ў параўнанні з праміяневай хваробай. Аднак былі такія месцы, дзе было 10 і больш рэнтгенаў. Напрыклад, пасля дажджу капеж з даху, які збірае ўвесь пыл, меў 200—300 мілірэнтгенаў.

— А як вас кармілі? — У сталовыц была і кітайская тушонка, і мінералка. Калі хто расказава пра гарэлку — не верце, няпраўда. Гарэлку ў такіх умовах лепей не піць, таму што неўзровень чалавек страчвае пацучдце самаконтролю.

Экскурсія да рэактара — А яшчэ я бачыў непадалёк ад рэактара сапраўдны жоўты лес. Лес, дзе загінулі ўсе сосны. Жоўтыя ствалы. Жоўтыя іголки: яны не аспісаліся, але змянілі колер.

— А вы бачылі саму атамную станцыю? — Вядома. Тут цікава атрымаўся. Мы з калегам атрымалі заданне адвезці ў Чарнобыль старажытнага лейтнанта ў марской форме. Па дарозе сталі распіваць маладога чалавека, што ж маракі

ўмовах высокай радыяцыі. Гарэлі палі — ці мала хто цыгарку кінэ. А вёскі адсленія, і калі агонь дабрацца да хат, то ад вялікага пажару ўзровень радыяцыі павялічыцца. Таму таварыш вадой, пакуль яна была ў аўтамабілі, а потым бралі галіны і збівалі агонь. Папрацаваць давялося!

— А ці сустракалі вы людзей у зоне? — Зрэдку. Людзей адразу адсялілі: яны кідалі родныя хаты і меркавалі, што праз тыдзень-другі вернуцца, але многія з'ехалі назаўсёды.

— Які самыя змрочныя ўспаміны з той камандзіроўкі? — Адночыны мы прыхалі ў вайсковую частку дамаўляцца пра мяне пашылі страшна худыя, змардаваныя, брудныя людзі. Сталі прасіць паесці і закурць. Гэтых людзей забралі на вайсковыя зборы і напужалі: маўляў, выйдзеце за вароты — будзем судзіць.

Гэтыя «партызаны» здымалі ў 30-кіламетровай зоне грунт уздоўж дарогі і адвозілі на могілкі. Дурана праца, на мой погляд. Таму што ўжо тады было зразумела, што ніхто ў гэтых забруджаных мясцінах жыць не будзе. Затое працаўнікі шчодрата дыхалі пылам і набралі радыяцыю. Наўрад ці ў іх было дастаткова сродкаў абароны.

— А вы ім карысталіся? — Я ім ніколі не грэбавалі. Нават калі ад сіжыты можна было страціць у процівазе прытомнасць, не здзіўляўся — здароўе даражэй. Трэба ведаць, на што ідзе, і адчуваць ступень далучальнай рызыкі.

Адночыны нам налічылі грошы за працу ў Брагіне, і нашы выйшлі з гэтай нагоды выпіць і закусіць. Я павёз усю аўтобусам у сад. Камандзір папярэдзіў, што радыяктыўныя яблыкі ёсць нельга ні ў яким разе. І калі яны выпілі, той камандзір першы захрумсеў яблыктам.

У зоне будучы дубровы — Што вы набылі ў выніку гэтай камандзіроўкі? — Толькі ўражанні. Цяпер у чарнобыльцы забралі ўсе лыгаты. Прынцып такі: хто не памер — той здаровы.

— А знаходжанне ў зоне адбілася на здароўі? — Так. Як толькі прыхаў — трапіў у цэнтр радыяцыйнай медыцыны. Цяпер мае зубы сталі сыпацца, але бясплатна пратэзаваць для нас ужо адмянілі.

— Не шкадуеце ў такіх варунках, што напісалі той рапарт? — Не шкадую, нягледзячы ні на што. Больш за тое, скажу вам пра праёмнасць пакаленняў: адзін з маіх сыноў пайшоў служыць у МНС, і калі здарыцца якая аварыя, не пабачыць, як і бацька, тушыць пажары...

— Барані божа! Няхай у нас усё будзе добра. Хоць не буду хаваць, што пуньня персяцярогі ў сувязі з будаўніцтвам АЭС усё ж ёсць.

— Дзе не! Калі пабудоваць атамную станцыю добра, то гэта вельмі патрэбна справа. Гэта сёння неабходнасць, увесь свет ідзе да гэтага. Там будзе новы сучасны ўзровень абароны.

Цяпер у забруджаных раёнах пахавалі вёскі, некаторыя паселішчы разбіваюцца. Як вы лічыце, ці можна там жыць людзям? — Там, дзе ўжо няма людзей, трэба пасадзіць дубровы. Дуб трэста гадоў, і дубовы лес ніколі не гарыць. Калі пройдзец гэтыя гады, радыяцыя ўжо не застанецца.

Людзям там, канешне, давядзецца працаваць. Але толькі не моладзі, каб не губіць будучыню нашай нацыі. Трэба збіраць добрых працоўнікаў, якім няма чого страхават і якія за добры заробак будуць рабіць не за страх, а за сумленне. У зоне ж можна вырощаць расліны, якія не запалваюцца радыяцыяй. Напрыклад, рапс, і рабіць з яго паліва і аўтамабільнае масла.

— Мінута ўжо 24 гады з аварыі. Людзі ад панікі першых гадоў перайшлі да поўнай аб'якнаваці і, падаецца, паступова забываюцца на гэтую падзею і яе наступствы.

Трэба абавязкова памятаць. А адзін мудры чалавек сказаў: хто не памятае сваё мінулае — той не можа кантраляваць сваю будучыню.

— Чаму, на ваш погляд, павінна навучыцца Чарнобыльскага катастрофа? — Што трэба абдуманна ставіцца да ўсіх вялікіх будоўляў. Не тое, што набыў на рынку гілы альпеснік — і выкінуў на сметнік. Жыццё чалавечыя на сметнік не выкінеш! Нельга паспешліва рабіць, як Сарыя-Шушынаў ГЭС, да дня народзінаў Брэжнева. Трэба падыходзіць грунтоўна, усё пралічыць і найперш прадумаць бяспеку людзей.

Гутарыла Ілона ІВАНОВА.

НЕ ЧУЖЫЯ — СВАЕ!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Чаму менавіта ў Азэры? Па прапанове старэйшых тутэйшых гаспадаркі Аляксандра Аляксандравіча Дубко, які прыхаў да нас і запрасіў перасяліцца ў пасёлак, які пачынае будавацца. Муж паехаў паглядзець — спадбалася. Вось так 11 лістапада 1990 года (калі былі гатовыя першыя дамы для сем'яў з маленькімі дзецьмі) мы, узвучышы з сабой тэхніку для прысцяжынага ўчастка, апынуліся ў Азэрах. Ужо праз два тыдні я пачала працаваць у школе, а муж — у сельгаспрадпрыемстве, цяпер — у лягасе.

Як нас прынялі мясцовыя жыхары? Шчыра кажуць, спачатку з боку некаторых старажылаў было крыўнае непрыязнасць. Але мы нарта не прыслухоўваліся да таго, што гаварыліся збоку, у нас было сваё жыццё. Ды і на працы і мужа, і мяне ў школе прынялі вельмі доразвітваюча, ніякіх праблем не ўзнікла. І цяпер мы ўжо не адчуваем сябе перасяленцамі, бо менавіта тут выраслі і пускаяць свае карані нашы дзеці. У Азэрах іх малая радзіма.

Але на Радаўніцу мы заўсёды едзем у Сяброўчы, дзе пахаваны сваеі мужа і прайшлі чатыры гады майей малодсці. Адуль адсялілі ўсіх, а ў вёсцы, што на адлегласці прыкладна паўтара кіламетра ад нашай, народ жыць. Быццам пашкадавала суседзья чарнобыльскае воблака. А ў нашых Сяброўчы... Немагчыма ўжо пазаць ранейшую вёску. Яе захаванне, пра што казалі падчас адсялення, па сутнасці так і не адбылося. Усё ў паўразрубаным стане, практычна без дахаў, адны фундаменты. Многаче з дамоў парсыгалі на матэрыялы, а шмат дзе кінуты запалку і ўсё згарэла ў адзін момант. Нават цяжка вызначыць, дзе чыя была хата.

А вась будынк школы, Дома культуры, бытамбіната, магазіна і дзіцячага сада захаваліся. Заходзіў у школу, а там дагэтуль ваялоўца ў кабінетах разгорнутыя кнігі, плакаты, карцінкі... А вась на гэтым фотаздымку — тое, што засталася ад нашага дома. За ім — влізны сад. А насупраць дома, на самай верхняй засохлага дуба з абгарэлай кары — боўлінае гняздо.

Буслы быццам вяртаюць людзям надзею, што калісьці суды вернецца жыццё...

Робім фотаздымак Алены Іванчыкавай, яе дачкі Інгі, таксама настаўніцы Азэрскай школы, і ўнучкі Кошшы (Васіль Уладзіміравіч, муж Алены Леанідаўны, быў на працы, а сын Арцём — на вучобе ў Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Янкі Купалы, дзе атрымлівае прафесію інжынера-будаўніка) і спяшаемся на сустрэчу з намеснікам старэйшым СВК «Азэры» па механізацыі Геннадзем МІНЬКОВЫМ і яго жонкай Галінай, медычнай сястрой і санаторнай школе-інтэрнаце. Іх старэйшы сын Раман завочна вучыцца ў Гродзенскім аграрным універсітэце і працуе праграмістам у абласным цэнтры, а малодшы Аляксандр, па прыкладзе бацькі, атрымлівае вышэйшую адукацыю ў Беларускай сельгаспадарчай акадэміі.

«Паглядзеў налева, направа і сказаў: «Тут мы будзем жыць» — У той дзень, калі здарылася аварыя на Чарнобыльскай АЭС, мы ў цэнтры агарод садзілі, — апаўдае Геннадз Паўлаўца, з яким мы гутарым у яго службовым кабінэце. — А з першага верасня 1986 года я па размеркаванні з Беларускай сельгаскадэміі прыйшоў на працу туды, адкуль родам (на той час — калгас імя Жданова Чачарскага раёна), дзе ўжо пасла аварыі і адрапціваюць пільца гадоў. Тады ж, у 1986-м, у нас нарадзіўся старэйшы сын. Практычна увесь час, што мы там прабылі, сядзелі, кажуць, што майляў, значнае праблемы ёсць, але ў цэлым усё добра, жыць можна. Людзей не вучылі элементарным правілам гігіены, харчавання, як сябе правільна паводзіць. Рэальная небяспека стала вядомай толькі пасля працавання аб аб'якнавым адсяленні ў іншыя рэгіёны Беларусі.

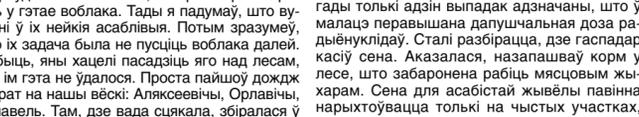
Перш чым перасяляцца, мы аб'ехалі большую частку краіны, дзе будавалася

Вясна ў Аляксеевічах

У спісе пацярпелых раёнаў Брэстчыны Драгічынскі раён займае трэцюю прыступку Пасля Столінскага і Лунінецкага, а п'ятым ідзе Пінскі раён. Цікава, што паміж Пінскім і Драгічынскім знаходзіцца Івануцкі раён. Ён лічыцца зусім чыстым. А 17 вёсак Драгічынскага раёна зачаліся забруджанамі. Дзе пільца воблака і пралілося дажджом, там і выпалі радыенукліды. Ніхто дакладна цяпер не растлумачыць, чаму так, а яны інакш расплываліся радыяцыйныя плямы. Гэта навала нібы ў насмешку над людзьмі выбірае самыя прыгожыя і малуліныя мясціны. Вось і Аляксеевічы прымаціліся пасарад лясоў, багатых грыбамі і ягадамі.

ЯК ГЭТА БЫЛО — Першыя, каго давялося сустрэць ў Аляксеевічах, — пенсіянеры Фёдар Супруновіч і Міхаіл Моргель. Міхаіл Іванавіч быў у свай час калгасным партаргам, а Фёдар Сіданавіч — галоўным інжынерам гаспадаркі. Міхаіл Іванавіч сказаў, што ён вельмі добра памятае тыя дні адразу пасля аварыі: «Уразалася ў памяць воблачка. Неба з паўночнага боку чысцюткае, а воблака нібы крыху цяжэйшае за звычайнае, і дзіва сапраўднае — самалёт, што раз-пораз нырае ў гэтае воблака. Тады я падумаў, што вучоны і ў іх нейкія асаблівасці. Потым зразумеў, што іх задача была не пусціць воблака далей. Мабыць, яны хацелі пасадзіць яго над лесам, але ім гэта не ўдалося. Проста пайшоў дождж акурта на нашы вёскі: Аляксеевічы, Ордлавічы, Валавель. Там, дзе вада сцякала, збіралася ў раўнічкі, узровень радыяцыі аказваўся асабліва высокі. Мы ўпэўніліся, калі атрымалі на гаспадарку два прыборы для вымярэння радыяцыі. І была яна кругом нейкімі плямамі: у адным месцы 22 мілірэнтгена ў гадзіну, побач — ужо 11 мілірэнтгена. Потым у нас тыя прыборы адабралі, аказалася, што абыходзіцца з імі маглі толькі спецыялісты, бо самі прыборы мелі радыякэтыўны элемент, які пры няўмелым абыходжанні мо нанесці ўрон здароўю. У нашага агранома Менькова ў кабінэце ляжала карта забруджаных, на якой былі пазначаныя ўсе плямы і агульні ўзровень радыяцыі.

Дронна, што ў першыя дні мы не мелі дакладнай інфармацыі пра неабходныя меры бяспекі. Многія днём працавалі ў полі на сотках,

Старшыня сельскага Савета расказвала, што па зразумелых прычынах у гэтых населеных пунктах перыядычна бяруць на кантроль малако ад кароў вясцоўцаў. За апошнія гады толькі адзін выпадак адзначаны, што ў малаці перавышана дапушчальная доза радыенуклідаў. Сталі разбірацца, дзе гаспадар казіў сена. Аказалася, назапашваў корм у лебе, што забаронена рабіць мясцовым жыхарам. Сена для асабістай жыўелы павінна нарыхтоўвацца толькі на чыстых участках, якія кантраляюцца.

Дзеці з Аляксеевічаў і тых вёсак, што застаюцца пакуль зонай перыядычнага кантролю, у мясцовай школе атрымліваюць бясплатнае харчаванне, раз на год іх вывозяць на адрадаўленне ў спецыялізаваныя санаторыі. У астатнім вёска жыць, як і ўсе наваколныя вёскі.

Мясцовыя майстрыцы слявцаў сваім рукадзеллем. Пенсіянерка Соф'я Івануна Салавейкіч запрасіла паглядзець свае вышыўкі. Яе хату ўпрыгожваюць не толькі вышытыя ручнікі, але і тканчыя поцілкі, карціны, абразы, сурвэты, вярбленныя рукой гаспадыні. Соф'я Івануна працавала жывёлаводам, палывадам, а яе вышыла на пенсію, прывясціла сябе вышыўанню. Расказвае: «Гэта як зараза, зацігне — не адарвецца. Мой гаспадар часам бурчыць: колькі будзеш сядзець яшчэ? А я стараюся паспяваць і гаспадару дагледзець (куры ёсць, свінікі, козы), і нешта вышыць новае. Мае работы ёсць у Амерыцы, у Сібіры, і мне гэта прыемна. У асноўным знаёмыя дзядей прыводзяць сваіх знаёмых, а тым хочацца ўзяць з сабой палескі сувенір ручной работы. Усе мае сваякі, унукі з маімі ручнічкамі жэняцца.

Наўдана прыйшла найменшая ўнучка, у садку яшчэ ходзіць, проціць вышыць і ёй ручнік. Я, з усіх сілаў захоўваючы сур'езнасць, пытаю, ці не замуж яна сабралася? «Не, кажа, але як ты да той пары захварэш ці памрэш, то мне ручнік вышыць?». Насмяяліся мы ўсёй сям'ёй, але ж мае дзіця рацыю, трэба і ў запас вышыць».

АЛЯКСЕЕВІЦКАЯ КРЫЖЫ — Крыжоў у вёсцы некалькі. Раней на кожным скрыжаванні продкі ставілі крыж. Так і цяперашнія жыхары вёскі разважылі. Крыжы, што ставяць на скрыжаваннях, пакрысе пааднаўлялі, пафарбавалі. Застаўся апошні іржынскі, што падніў угнаўненні. Першыя гады нам гэтых угнаўненняў давалі колькі хочаш. Вучоныя выявілі, што расліна, накормленая каліем, амаль зусім не палігнае радыенуклідамі. Пашы перазалужылі. Словам, ратавалі зямлю, як маглі.

Яшчэ былі кіраўнікі калгаснай вытворчасці расказвалі, як пацху прызвычаліся жыць ва ўмовах забруджвання. Галоўнае было прыслухоўвацца да парадаў спецыялістаў і выконваць іх. «Раней мы усё жыццё хадзілі па чарніцы і грыбы ў лес пад Ласкы», — гаворыць Фёдар Сіданавіч, — потым санітарная служба папярэдзіла праз раённую газету, што ў тым месцы лясныя дары самыя брудныя. Ды і ў лес паявіліся таблічкі «Збор грыбоў і ягад забаронены». Мая сям'я больш туды не ходзіць, а іншыя аднаўскоўцы, бачу, усё роўна ідуць. Наш чалавек прызнае ворага, калі ён бачыць, а калі нябачыць, то яго быццам бы і няма. А ён усё ж ёсць.

Дзень сённяшні — Аляксеевічы — вёска немалая, так званая зона пражывання з перыядычным радыяцыйным кантролем. З 355 вёскаў жыхароў большасць маюць працаздольны ўзрост, 188 — пенсіянеры. Працуюць найбольш у сельгаспрадпрыемстве і на аб'ектах скаўльчэства. У вёсцы ёсць базавая школа, дзіцячы садок. Дом культуры, праўда, патрабуе рамонта. Як расказвала старшыня Нермжанскага сельсавета Настасся Салавейкіч, ДК, вясільні, пастароны, быў пабудаваны некалькі дзясцігоддзю таму гаспадарчым спосабам тагачасным калгасам. З той пары капітальнага рамонт не было, а цяпер фактычна ў аварыйным стане дах. Грошы на рамонт патрэбны вялікі. Таму часова ачаг культуры зачынены.

Помнік у лесе — У лесе паміж вёскамі Сходы і Аляксеевічы стаіць незвычайны помнік — фрагмент крыла самалёта. Ён пастаўлены Мікалаем Мікалаевічам Глове, лётчыку, які выконваў вучэбныя палёты і загінуў недалёка ад гэтых месцаў. 46-гадовы лётчык разбіўся 12 лютага 1990 года. Тады пра такіх здарэнні маўчалі сродкі масавай інфармацыі, зніто з месцаў не даведваюцца пра афіцыйнае заключэнне камісіі након прычыны катастрофы. Падпалкоўнік, лётчык-аэс з Бярозаўскай вайсковай частцы праішоў ваіну ў Афганістане, вярнуўся жывым, а тут загінуў. Жыў Аляксеевіч лічыць, што ён адвёў самалет ад іх вёскі, магчыма, цаной жыцця. У школе ёсць невялікі мемарыяльны куток Мікалая Гловы. У лютым суды прыязджаюць яго таварышы па службе, часам прыязджае жонка, якая жыве цяпер у Кіеве.

Святлана ЯСКЕВІЧ. — Яшчэ паміж вёскамі Сходы і Аляксеевічы стаіць незвычайны помнік — фрагмент крыла самалёта. Ён пастаўлены Мікалаем Мікалаевічам Глове, лётчыку, які выконваў вучэбныя палёты і загінуў недалёка ад гэтых месцаў.

Час для беспараўных выціпаў камяні на палях — Унекалькі разоў павялічылася колькасць беспараўных, якія штодня з Магілёва адпраўляюцца ў сельскія гаспадаркі на грамадскія работы, якія аплываюцца.

Калі раней на працу штодзень адраўлялі толькі 20-30 чалавек, то цяпер сельскія гаспадаркі запрашаюць на працу 100-120 чалавек. Беспараўныя займаюцца дапаможнымі работамі, якія не патрабуюць дадатковай прафесійнай падрыхтоўкі. Яны збіраюць камяні на палях, перабіраюць бульбу, прапалваюць расаду ў цяпляцах, беліць і абразоўць садовыя дрэвы.

Аплата за працу здыяльная, за дзень можна зарабіць ад 10 да 18 тысяч рублёў.

Зрэдку. Людзей адразу адсялілі: яны кідалі родныя хаты і меркавалі, што праз тыдзень-другі вернуцца, але многія з'ехалі назаўсёды.

— Які самыя змрочныя ўспаміны з той камандзіроўкі? — Адночыны мы прыхалі ў вайсковую частку дамаўляцца пра мяне пашылі страшна худыя, змардаваныя, брудныя людзі. Сталі прасіць паесці і закурць. Гэтых людзей забралі на вайсковыя зборы і напужалі: маўляў, выйдзеце за вароты — будзем судзіць.

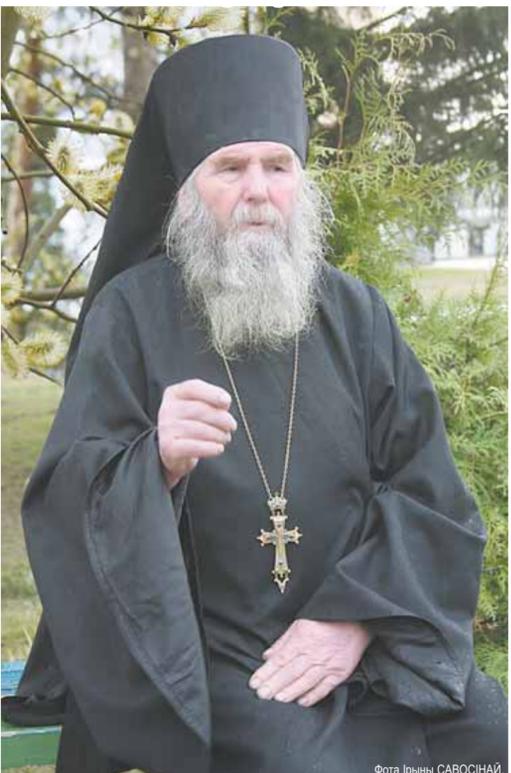
Гэтыя «партызаны» здымалі ў 30-кіламетровай зоне грунт уздоўж дарогі і адвозілі на могілкі. Дурана праца, на мой погляд. Таму што ўжо тады было зразумела, што ніхто ў гэтых забруджаных мясцінах жыць не будзе. Затое працаўнікі шчодрата дыхалі пылам і набралі радыяцыю. Наўрад ці ў іх было дастаткова сродкаў абароны.

Фота Ірыны ІВАНОВАЙ

ХРАМ ЛЁСЭУ АРХІМАНДРЫТА КІРЫЛА

Свята-Троіцкі сабор — велічны старажытны будынак у гарадскім пасёлку Хоцімск, што месціцца на самай беларуска-расійскай мяжы, і сапраўдна славу тасці Магілёўскай вобласці. Аднак не менш вядомасць мае і настояцель гэтага сабора архімандрыт Кірыл. Народ паважае святара не толькі за адраджэнне велічнага праваслаўнага храма, але і за тое, што больш за 50 гадоў свайго жыцця гэты незвычайны чалавек прысвяціў Хоцімску і яго людзям.

Фота Ірыны САВОСІНАЙ

Ён нарадзіўся ў царкве

25 чэрвеня 1929 года ў Брэскай воласці маладая жанчына прыхала на вясельле брата. Хоць і цяжарная, яна не магла пралуціць значную сямейную падзею і адправілася на вячанне ў царкву. Трывала, колькі магла, пакуль не вырашала бегчы да фурманкі з саломой. Не паспела — хлопчык нарадзіўся ў прытворы царквы. Можна, менавіта гэтая падзея вызначыла далейшы лёс Аляксая Бадзіча, які стаў архімандрытам Кірылам?

Сялянская сям'я жыла ў Ражковічах. Патрыярхальны лад: у школу малая хадзілі пасля Пакрова і да Вялікадня, таму што увесь астатні час трэба было дапамагаць дарослым на палетках. — З 1 класа нам выкладалі Закон Божы, — узгадвае сёння Кірыл. — Да католікаў прыходзіў ксёндз, да праваслаўных — поп. Не ведаю чаму, але мяне з самага ранняга дзяцінства пастаянна цягнула ў царкву. Да 1939 года вёска жыла пры капіталізме, з прыходам савецкай улады ўсё перамянілася. Заможны сяляне адразу сталі ворагамі народа, іх раскулачвалі. За кватры трапіў дзед будучага святара, два сыны якога падаліся на заробкі на Кубу і ў Аргенціну.

Пастаяла вайна, і свае парадкі ўсталявалі немцы. Хата і ўся маёмасць Бадзіча пагарзла, жыццё пасля вайны давялося пачынаць нанова. — Мяне забралі ў ФЗВ — фабрычна-заводскае вучылішча, — узгадвае архімандрыт мінулыя часы. — Там вучылі рамяствам — мулярству ды цясларству, але ўмовы былі жорсткія. Нас завезлі ў Чыгу, каб працаваць на шахтах. Мы там пабылі троху, а потым палічылі за лепшае збегчы дадому. Нас, натуральна, расшукала пракуратура, але выратавала тое, што мы не ўзлілі з ФЗВ нічога — ні адзежы, ні бізнісу.

Ад арміі да жаніцбы

Ён ужо быў паслушнікам у Жыровіцкім манастыры, калі прыйшоў час ісці ў армію. За тым часам і разаму не магло быць прашае, што службе могуць перашкоды рэлігійныя перакананні. Маладога чалавека, які схіляўся да царквы, без лішняй раздум'я накіравалі ў Хабарскаў, у будаўнічы аэрадромны полк.

— Праца была цяжкая — трэба было разгручаць вагоны з каменнем і працаваць у кар'еры, але мне потым панашаваўа трапіць на рэчавы склад, — прызнае Кірыл. — І калі ў Карэі завялася вайна, то я трапіў туды ўжо ў якасці, так бы мовіць, анучніка. Некаторыя хлопцы з нашай часці так і не вярнуліся дадому, а я застаўся цэлы. Нягледзячы на шырокую антырэлігійную прапаганду ў арміі («Калі б заўважылі крыжык нашы, і то галаву адарвалі бі»), вайскоўцы ўсё ж ставіліся з павагай да вернікаў, давяралі ім. Нездарма семінарыя хлопцы, узгадвае архімандрыт, становіліся пісарамі і кладушчыкам.

Малады чалавек вярнуўся з войска дадому: маці з дзецічка жыла ў адбудаванай пасля вайны халупе, а бацька сядзеў за кратамі як звычайны калека. Сын жа сьведом паступіў у духоўную семінарыю і добра там вучыўся.

было тое ж самае, як нам цяпер паверыць у міжгалактычны пералёт. Таму што жыццё ў святароў у савецкай краіне было вельмі нялёгка.

З усіх нягодаў і цяжкасцяў найбольшае раздражненне выклікаў Фонд міру, — здзіўліў успамінамі архімандрыт. — Таму што кожны год мы павінны былі 20 % ад царкоўных грошай пералічыць на рахунак Фонду міру, а таксама частку сваіх адпускных — як асабісты ўнос. Калі нешта не ўладзіш, улады адбярэць спецыяльную даведку, без якой ты не можаш служыць.

Святарам, напрыклад, строга прадпісвалася ў перыяд з 1 мая па 1 кастрычніка завяршаць ранішняю службу да 10 гадзін раніцы, каб не зрываць палыяныя работы. А кнігу з рэгістрацыі хрысціяншотыдзень забіралі ў райвыканкам: а можа, які-небудзь член партыі пайшоў у хросныя бацькі? «Вось такая была суровая ўтопія!» — смеецца Кірыл.

Мех макароны

— Калі святкавалі 1000-годдзе Хрышчэння Русі, мы ўжо адчулі ў дачыненні да рэлігіі некаторыя палабленні. — працягвае святар. — Самы першы храм у Магілёўскай вобласці аддалі вернікам у Мсціславе, і я сам шмат працаваў над аднаўленнем царквы Аляксандра Неўскага. Тады і мы сталі прасіць, пайшлі з бабамі ў райвыканкам — аднак нас адразу выгналі. Старшыня пра вяртанне храма сказаў: «Праз мой трупі!»

Але Кірыл не адступіўся, сабраў больш за 8 тысяч подпісаў, угаворваў. І ўрэшце мясцовая ўлада пагадзілася: 27 верасня 1990 года на сесіі раённага Савета дэпутатаў прагаласавалі за вяртанне Свята-Троіцкага сабора праваслаўным вернікам.

Першая служба ў саборы адбылася на свята Нараджэння Хрыстовага. У прымітыўных умовах, таму што пасля навагодняй дыскаўткі і пашпэлінавага надняння будынка работнікамі культуры мінула толькі некалькі дзён. Праўда, цяжкасці толькі пачыналіся. Сабор патрабаваў капітальных рамонтаў, які каштаваў вялікіх грошай. Дзе і ён браць? Па-першае, узгадвае архімандрыт, людзі Хоцімшчыны з вялікай радасцю ўспрынялі вестку аб вяртанні храма і актыўна ахвяравалі грошы на яго аднаўленне.

— На сабор давалі грошы хоцімскія ўрадзкія, які ўладкаваліся ў Маскве і вялікіх гарадах, — пералічвае святар. — Мне вельмі даламагалі з будаўнічымі матэрыяламі кіраўнікі сельскага гаспадарка раёна. Я іх прасіў выдаткаваць сродкі ўсё і ўсюды. Я нават на вакзалах у Маскве ды Смаленску стаў са скрынёй і збіраў ахвяраванні.

Па-другое, сам Кірыл аддаваў усё, што меў. Штомесяц сваю пенсію ён аддаваў на будаўнічыя работы, а сам на заробак святара набываў мех макароны, і так эканамна жыў. Жыў толькі храмам. — Ведаеце, мне і цяпер самому нічога не патрэбна, — прызнаецца архімандрыт, які з пагардай ставіцца да свету матэрыяльнага, акрамя, натуральна, свайго храма і клопатаў вакол яго. — Па міласці Божай, мне хопіць таго, што маю. Я часам шкадую, што не маю столькі рэчэй, каб яны маглі ўмясціцца ў адной кайстры: узяў у рукі — і пайшоў, вольны чалавек.

Будаўніцтва доўжылася 12 гадоў. Званы Свята-Троіцкага сабора чулі трі памежныя губерні: узяў у рукі — і пайшоў, вольны чалавек. — Магілёўская, Смаленская і Бранская. Але савецкая ўлада зачыніла сабор: званіцы разбурылі і купалы. Тут была школа механізацыі, склад збожжя, потым дом культуры.

— Я ўбачыў гэты сабор, і так нарадзілася мая вялікая мара, — прызнаецца айцец Кірыл. — Людзі хадзілі туды галасаваць на выбарах, у алтары спачатку была бібліятэка, а потым і дыскаўтка. Сям'я Блажко мела дарэваліцыйныя фотаздымкі Хоцімска, і прыгляд велічнага храма на іх проста заварожваў. Мне было гадоў 35, і я меркаваў: «Ці дажыву я, каб вярнуць гэты храм?» Я не веру ў праарочны сны, але аднойчы ўбачыў, што з мюзыкамі ўсталяваўо крыж на чамусьці чырвоным даху царквы. Тады стала ясна — дажыць!

Ён сапраўды верыў, што прыйрце дзе час, калі вернікам стануць вяртаць храмы. Настолкі верыў, што задоўга да эпахальнага вяртання стаў збіраць рэчы для Свята-Троіцкага сабора. У 1960-я гады гэта

лікіх рэлігійных святых у Хоцімск цэлым аўтобусамі прыязджаюць хыхары іншых гарадоў Магілёўшчыны.

Сем гадоў таму спраўдзілася яшчэ адна мара Кірыла: пры саборы адчынілася нядзельная школа для дзяцей. Сёння там вучыцца каля паўсотні малых.

— Канешне, мы вучым дзяцей паважаць сваіх бацькоў, — гаворыць іх настаўнік. — Каб не сваполілі ў школе, а добра вучыліся. Каб шкадавалі старых і саступалі ім месца ў аўтобусе. Каб з любоўю і павагай ставіліся да раслінага і жывёльнага свету, прыроды і кветак.

Пры школе ёсць добры хор, які браў удзел у Магілёўскім міжнародным фестывалі духоўнай музыкі «Магутны Божа».

— Быў клуб у калгасе, і будынак перавезлі да храма, і там цяпер вучацца дзеці, — тлумачыць святар. — Набылі піаніна, тэлевізар падаравалі прадпрымальнікі, я аддаў сваю багату бібліятэку. Мы вучым дзяцей Закону Божаму і асновам праваслаўя, але ім патрэбны і добрыя забавы.

Любімая забава хоцімскіх малых — ролявая канькі, якія ёсць у школе. Першую партыю ў стаў пар ужо разбілі, таму дарчы стаў падарунак хоцімскай ўрадзкі, якая цяпер жыве ў Канадзе. Яна пабывала на радзіме на Радаўніцка, наведала храм і даслала дзецям 10 новых пар з усёй амуніцыяй.

— А ў мяне цяпер новая мара, — паведамаў архімандрыт. — У нас ёсць невялікі кавалак зямлі, дзе растуць клубніцы. Ягады мы пасадзім у іншым месцы, а там хачу зрабіць гульнявую дзіцячую пляцоўку. Мяркую папрасіць у раёна машыну-другую асфальту і зрабіць добрую справу для ўсіх аматараў баскетболу і іншых карысных гульняў.

Чалавек сярод людзей

Кветкі — вялікае захапленне архімандрыта Кірыла. Улетку Свята-Троіцкі сабор літаральна патае ў рознакаляровыя кветках, і нездарма ён становіцца пераможцам у раённым спаборніцтве па добраўпарадкаванні.

Айцец Кірылу цяпер 81 год, і яго святарскае жыццё запўнена клопатамі. Зноў патрабе рамонта вялікі сабор, і на гэта патрабуюцца сродкі. Людзі штодзень ідуць з просьбамі і па парадку.

— Але самае галоўнае ў жыцці я ўжо зрабіў — аднавіў Свята-Троіцкі сабор, — цешыцца архімандрыт. — Гэта вельмі маім памкненню, храм лёсу. Няхай гэта было цяжка, але я задаволены. Часам абярнуць, пагляджу на будынак, і самому не верыцца, што такую справу зрабілі!

Жыццёвы падзвіг святара адзначыла дзяржава. Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ўзнагародзіў настояцеля прэміяй «За духоўнае адраджэнне».

— Гэта быў хвалюючы момант, — узгадвае Кірыл. — Прэзідэнт пачінуў мне руку і я сказаў яму: «Няхай будзе Аляксандр бласлаўлены!»

У экспазіцыі музея гісторыі Магілёва, якая размяшчалася ў адноўленай Магілёўскай ратушы, ёсць абразы, падараваныя архімандрытам. Са сваёй асабістай калекцыі ён перадаў у музей збор старажытных абразоў, напісаных на дошках, а таксама нацыянальнае беларускае адзенне.

— Я хацеў зрабіць прыемнае людзям, — проста тлумачыць айцец Кірыл. — Маё самае вялікае задавальненне — гэта дзеці, і я іх шкадую і люблю. А самая вялікая мара — служыць у родным храме да скону жыцця, і каб потым адноўленае багацце трапіла ў добрыя рукі.

Ён лічыць, што самае галоўнае ў жыцці — быць чалавечым сярод людзей. Прынцып такі: не быць спускай, а быць прыкладам. І, вядома, каб было здароўе і каб на ежу ды адзежу хапала.

— Я зычу ўсім шчодрых Божых бласлаўленняў, добра і дабрабыту, мець сучаснае ў сваіх дзеях і каб ад дзяцей дакачацца ўнукаў і праўнучкаў, — такія пажаданні ўсім людзям ад архімандрыта Кірыла.

— Будзьце здаровыя і захаваныя Богам. Так я кажу напрыканцы кожнай службы, і ў адказ мне заўсёды раздаецца задаволены добразычлівы людскі гук...

Ілона ІВАНОВА.

Table with financial data for GENERALI Insurance, including assets and liabilities for 2009. Columns include 'АКТИВ' and 'ПАССИВ' with sub-columns 1, 2, 3, 4. Values are in million rubles.

ОТЧЕТ О ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТАХ ИСЗАО «ГЕНЕРАЛИ» за 2009 год

Table with financial results for ISZAO 'GENERALI' for 2009. Columns include 'Наименование показателя', 'Код строки', and 'За отчетный период'. Values are in million rubles.

Достоверность баланса подтверждена аудиторским Обществом с дополнительной ответственностью «Глобал-Аудит», лицензия № 02200/0416620, выдана Министерством финансов Республики Беларусь 14.11.2005 г., со сроком действия до 13.11.2010 г.

Результаты проверки показывают, что бухгалтерская отчетность сформирована в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности, достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение ИСЗАО «ГЕНЕРАЛИ» на 01.01.2010 г. и результаты его финансово-хозяйственной деятельности за 2009 г., при этом совершенные ИСЗАО «ГЕНЕРАЛИ» финансовые (хозяйственные) операции соответствуют законодательству.

ЛЮБЧАНСКИ ЗАМАК РАДЗІВІЛА ЧАКАЕ ВАЛАНЦЁРАЎ

У замку, што ў гарадскім пасёлку Любча Наварудскага раёна, прайшоў штогадовы суботнік. Ініцыятарамі выступілі Дабрачыны фонд «Любчанскі замак» пры падтрымцы Упраўлення па ахове гісторыка-культурнай спадчыны і рэстаўрацыі Міністэрства культуры і прадстаўніцтва кампаніі «Сараго» ў Беларусі.

Вялікую цікавасць. Я ўжо брала удзел у валандзёрскіх работах у Любчы, а на гэты раз удзельнічаю ў акцыі ў якасці канкурсанткі «Міс Беларусь-2010». Летам зноў вярнуся з групай валандзёрцаў у замак, месца тут цудоўнае.

Падобны суботнік падзяцца ў Любчы на працягу апошніх дзесяці гадоў сіламі валандзёрцаў з рэстаўрацыйных арганізацый, навукоўцаў і культурологаў з усёй Беларусі. Я адзначаю заснавальнікі дырэктар фонду «Любчанскі замак» Іван Плячынскі, аблетні суботнік быў прымеркаваны да Міжнароднага дня помнікаў і гістарычных мясцінаў. Ва ўсім свеце яго адзначаюць 18 красавіка з мэтай прыцягнуць увагу грамадскасці да пытанняў абароны і захавання сусветнай культурнай спадчыны. У гэтым годзе суботнік вышэйша на рэспубліканскі ўзровень.

Паводле слоў старшынкі арганізацыі камітэта рэспубліканскага суботніка Кацярыны Ціхай, Любчанскі замак, вядомы сваёй кунсткамерай і ўнікальнай калекцыяй літаратуры, уаўляе да Беларусі выключную гістарычную каштоўнасць. Удзельнікі валандзёрскага руху імкнучыся адрадыць замак уласнымі сіламі. Валандзёры добраўпарадкоўваю тэрыторыю,

добрачыны фонд «Любчанскі замак» выдзе аднаўляць работы, кампанія «Сараго» выдаткоўвае матэрыялы для рамонта і будаўніцтва. У мінулы суботы валандзёры вывеслі кустоўе, разабралі цагляныя кладкі замка, падрыхтавалі драўніну да будаўніцтва. Кампанія «Сараго» закупае маладыя ліпы, якія высадзілі ў Любчанскім парку. Група маладых сталічных мастакоў правяла там пленэр у увадзельны замак на сваіх палатках.

Удзел у сёлетнім суботніку ўзяла і прэзідэнтка на тэтул «Міс Беларусь-2010» Марына Яркоч, якая прызналася, што збіраецца прыхаць сюды яшчэ. «Я вучуся на 3 курсе архітэктурнага факультэта БНТУ, таму аднаўленне Любчанскага замка выклікае ў мяне

Дзякуючы акцыі, Любчанскі замак можа ператварыцца ў жамчужыну беларускага турызму на роўні з Мірскім і Нясвіжскім замкамі. Усе, хто хоча далучыцца да валандзёрскага руху па аднаўленні замка Радзівіла, могуць знайсці падрабязнасці на сайце lubcha.zamok@gmail.com.

Падрыхтавала Іна АРЭХАВА.

ВУЛІЦА ІМЯ РЭЖЫСЁРА

26 красавіка споўніцца восем год, як у аўтамабільнай аварыі трагічна загінуў вядомы беларускі рэжысёр Міхал Пташук. Ндаўна ў Ляхавічах з'явілася вуліца імя народнага артыста Беларусі, а ў роднай вёсцы Міхала Мікалаевіча ўстаноўлены вельмі прыгожы праваслаўны крыж і мемарыяльная дошка на сцяне бацькоўскай хаты.

Баранавіцкі і Ляхавіцкі раёны Брэсцкай вобласці ў гэтым сэнсе працуюць амаль у адным рытме. І гэта невяпадкова, бо Міхал Пташук хоць і нарадзіўся ў вёсцы Федзюкі, што недалёка ад Ляхавічаў, вучыцца хадзіў у Баранавічы. Больш за тое, многія свае фільмы ён зняў менавіта ў тым мясцінах, у тым ліку і знакаміты «Знак бяды». У мінулым годзе гэтаму фільму споўнілася 25 гадоў, а сёлета будзе 30 год фільму «Вазму

твой боль» і 10 год «У жніўні 44-га». У школе вёскі Вольнае Чэрніхава адкрыў музей знакамітага рэжысёра. Такі ж ёсць у Брэсце... Усе знакі памяці, што ў апошнія гады з'явіліся на Брэсцкай, узнёклі там дзякуючы жонцы знакамітага «кіношніка» Ліліі Міхайлаўне Пташук. Праз восем год пасля страты такога бывае не часта, таму ў дадзеным выпадку гутарка ідзе не толькі пра ўшанаванне памяці, але і пра помнікі Каханню.

Аляксандр ТАМКОВІЧ.

Развіццю субкантракцатцыі ў Беларусі замяняюць старыя шаблоны мыслення

АЛЯ 12 тысяч малых прадпрыемстваў Беларусі могуць удзельнічаць у працэсах субкантракцатцыі, заявіў падчас шостага беларускага канферэнцыі па прамысловай субкантракцатцыі Уладзімір КАРАГІН, старшыня Мінскага сталічнага саюза прадпрыемальнікаў і працадаўцаў:

— Трэба пераадолець бар'еры паміж буйным і малым бізнэсам, каб вялікі бізнэс быў заказчыкам, інвестарам, а малы бізнэс працаваў на буйны. Не трэба вялікім прадпрыемствам самім займацца некаторымі пытаннямі — не трэба мець уласнага складу, не трэба мець уласны цэх па ўпакоўцы і гэтак далей. Лёгка развіць эфектыўную сістэму кааператыву і спецыялізацыі, раздзяляючы розныя аперацыі, што надаць дынаміку нашай індустрыі і прадпрыемальніцтву ў цэлым.

Аднак Уладзімір Мікалаевіч адзначыў, што, на жаль, сёння субкантракцатцыя ў нашай краіне слаба развітая:

— У гэтай сферы мы сур'ёзна адстаём ад той жа Расіі і іншых краін. У нас шмат праблем ва ўзаемадзеянні малых і буйных прадпрыемстваў: вялікія хочуць вырашаць усё праблемы самі, не аддаючы заказы больш актыўным дробным партнёрам, хоць усе свет ідзе па такім шляху, калі ўсе лішнія аперацыі перадаюцца на выкананне на конкурснай аснове невялікім прадпрыемствам, а буйныя засяроджаны на галоўным — яны, па сутнасці, з'яўляюцца інвестыцыйнымі цэнтрамі і структурай менеджменту. Мы дэталёва, напрыклад, вывучалі японскую прамысловасць — там 5,5 мільёна малых прадпрыемстваў працуюць на 12 тысяч буйных, якія з'яўляюцца іх заказчыкамі, вызначаюць іх паўсядзённае жыццё і прымушаюць працаваць. Так і ўнікае эфект партнёрства, — лічыць Уладзімір Карагін.

Ён жа адзначыў, што адна з самых вялікіх праблемаў на шляху развіцця субкантракцатцыі ў Беларусі — старыя шаблоны мыслення:

— У нас ёсць каласальны патэнцыял для працы, але існуе праблема: як праламаць самую непрыступную кропачку? А паводле слоў Карла Маркса, самая непрыступная кропачка — гэта чалавечы чэрап. Не даходзіць да кіраўнікоў шмат якіх прадпрыемстваў і чыноўнікаў, што гэта гіганцкі патэнцыял: напрыклад, рынак субкантракцатцы ў Еўропе летас склаў 478 мільярд еўра. Дык хва не вярта памагача што бы за маленькую долю гэтага рынку і нам? — спытаў Уладзімір Карагін ва ўдзельніцкаў канферэнцыі.

Дарчы, на канферэнцыі прысутнічаў Аляксандр ТАПІЛІН, намеснік дырэктара Дэпартамента па прадпрыемальніцтве Мінскай абласці, які заявіў, што гэта стварэння структура вытворчай кааператыву сапраўды актуальна для нашай краіны, асабліва ў рэгіёнах, і адзначыў, што Міністэрства эканомікі адкрытае для канструктыўных прапановаў і крытыкі. Уладзімір Карагін таксама расказаў, што Рэспубліканская канферэнцыя прадпрыемальнікаў выступіла ініцыятарам Закона «Аб прамысловай палітыцы Рэспублікі Беларусь» і цяпер прадстаўнікі бізнэсу працуюць над праектам гэтага закона.

— На жаль, у нас няма дакладна акрэсленай прамысловай палітыкі: мы шмат гаворым пра вытворчасць, мы заклікаем займацца вытворчасцю, але не ствараем заканадаўчага поля і рэальнага механізму стымуляваць, каб людзі гэтым займаліся. У такой індустрыяльнай краіне, як нашая, павінна быць не проста дзяржапраграма, а дакладная прамыслова палітыка — жожны павінен разумець, што, дзеля чаго, куды, як і за кошт чаго, — перакананы старшыня МССПІП.

Павел БЕРАСНЕЎ.

СОЧЫМ ЗА ПОШТАЙ 3 МАБІЛЬНІКА

НА міжнароднай спецыялізаванай выставе «ТБПо-2010» Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Белпошта» прэзентавала новыя праекты і паслугі, заснаваныя на сучасных інфармацыйных тэхналогіях.

Так, любы чалавек, які сёння адпраўляе па пошце ліст, можа адсочваць яго месцазнаходжанне і даведацца, калі паштаннае трапіла да адрасата. Прычым калі раней сачыць за «падарожжам» зарэгістраванага паштовага адпраўлення ў рэжыме рэальнага часу можна было пры дапамозе інтэрнэта (праз сайт РУП «Белпошта» www.belpost.by) ці звертаючыся па даведку на нумар 154, дык сёння даступная становіцца і такая паслуга як смс-аведамленне. Магчымыя сачыць за шляхам перамяшчэння паштовага адпраўлення сёння ёсць у абанентаў МТС (вадцата перамоў і з «Волкамуні»). Чалавеку, якому неабходна ведаць, якім чынам перамяшчаецца па пошце яго паштанна, трэба са свайго тэлефона перадаць на нумар 1236 код адпраўлення і чакаць смс-аведамленняў. Прычым сачыць за карэспандэнцыяй можна не толькі ў межах Беларусі, але і калі яна накіравана адрасатам з іншых краін (мабільнае сачэнне даступна ў большасці краін, якія ўваходзяць у Сусветны паштова саюз).

Выкарыстанне сучасных інфармацыйных тэхналогій садзейнічае павышэнню якасці і надзейнасці паштовай сувязі Беларусі. Так, сёння «Белпошта» ўкараніла аўтаматызаваную сістэму кантролю выемкі карэспандэнцыі.

Яшчэ адна навінка рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства — «Пірыдная пошта». Гэта паслуга, якая можа дазволіць фірмам і прадпрыемствам эканоміць час на рассялцы карэспандэнцыі. Заказчыку трэба толькі ў электронным выглядзе перадаць інфармацыю, якую трэба раздрукаваць, пасля распакаваць па канвертах, на якія нанесці адрасы і назвы кампаній альбо прозвішчы асобаў, якім яна прызначана, і даставіць па пошце.

Дзякуючы выкарыстанню інфармацыйных тэхналогій паступова памяншаюцца чэргі на паштовых аддзяленнях. Так, ужо цяпер у краіне працуюць 630 паштоўна-даведчых тэрміналаў РУП «Белпошта», дзе можна ў рэжыме on-line праводзіць любыя плацэжы, заказваць тавары ў інтэрнэт-краме РУП «Белпошта», пагаджаць банкіўскія крэдыты, аплачваць падпіску на перыядычныя выданні.

Алена ДЗЯДЗЮЛА.

ЗГАРЭЎ САМ І ПАПАЛІЎ ЧУЖЫЯ ДАЧЫ

У сядомым таварстве «Вымпел», што ў вёскавічкі Брэста, адбыўся пажар, у выніку пацярпелі пабудовы на трох участках. На дачы, з якой паўсучасна працаваў, жыў сусед гаспадар. Чалавек злоўжываў гарэлкай, нідзе не пакаваў і пасля разводу з жонкай, па сутнасці, аказваўся на вуліцы. Восіь прытуліў бяздомнага спагядліва сусед на сваю галаву. Нядбайны жыццё, хутчэй за ўсё, заснуў п'яны з непатушанай цыгаратай у летняй кухні. Пабудова згарэла, небарака задыхнуўся ў дыме. Пацярпелі яшчэ два суседнія дачныя будынкi.

Яна СВЕТАВА.

Вяртаючыся да надрукаванага «І ПРАХОДЫ ШЫРОКІЯ, І ТАВАРАЎ НЕ БРАКУЕ»

Тэму шырын праходаў ў крамах узноў кожны час таму на старонках газеты наш даўні чытач з Мінска Пётр Андрэевіч НАВУМЕНКА. І потым мы да яе яшчэ вярталіся, паколькі блізі рэзаванні іншых заяўнікаў. Усе яны наракалі на тое, што часам двум сустрэчным пакункінам з вазкамі ў некаторых крамах не размінуцца.

Раней мы давалі адказ са спасылкай на прэс-службу Мінскага гарадскога ўпраўлення МНС, што шырыня праходаў у крамах разлічана ў адпаведнасці з тэхнічнымі патрабаваннямі. А ў далейшым, ужо падчас эксплуатацыі аб'ектаў, таксама правяраецца, каб гэты нарматыў вытрымліваўся. Справа, хутчэй, была ў саміх работніках канкрэтных крамаў і яе кіраўніцтва, якое дазваляла пераўтвараць праходы ў «міні-склады» для тавараў, што не памаліліся на паліцах. Аднак ля кожнай паліцы, у кожным праходзе пастаяннага кантралёра не паставіць, праўда, таму мы давалі парадзі спажывацям, які паводзіць сябе ў такой сітуацыі. Некаторыя успрынялі іх дастаткова скептычна, чакуючы, напэўна, што пасля выступлення газеты такая праблема вырашыцца сама па сабе і паўсюдна...

І тым не менш, дзімні ў рэдакцыю зноў патэлефанавалі Пётр Андрэевіч. Паведаміў, што ў краме «Еўраопт» па вуліцы Каліноўскага, якую ён загадваў некалі, нарэшце праходы пашырыліся. «Прычым не дахопаў у якіх-небудзь тавараў я не адчуў. Затое, дзякуючы перапланіроўцы, праходы сталі сапраўды шырокімі і зручнымі». Чытач звязваў гэтыя змены з ранейшымі публікацыямі газеты, калі нарэшце «яны дайшлі куды трэба».

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЗАРОБАК У 500 ДОЛАРАЎ — ГАЛОЎНЫ АРЬЕНЦІР А НЕКАТОРЫЯ НЕ ГАТОВЫЯ ЗАРАБЛЯЦЬ 2 МІЛЬЁНЫ У МЕСЯЦ

МЕНАВІТА заробак павінен мець галоўны паказчыкам пры справаздачах аб выніках работы народнагаспадарчага комплексу — такую задачу чыноўнікам Прыдзвінскага краю паставіў на пасяджанні аблвыканкама старшыня Віцебскага аблвыканкама Аляксандр КОСІНЦЕВ.

— Самае галоўнае для нас — арыенцір у 500 долараў заробатнай платы, — адзначыў губернатар, звяртаючыся да кіраўнікоў раёнаў, вядомстваў і арганізацый. — У сярэднім літаральна па ўсіх суб'ектах і галінах народнай гаспадары. Для гэтага трэба павышаць узровень прадукцыйнасці працы, вырабляць канкурэнтаздольную прадукцыю з паніжэннем сабекошту, энергаефектывасці, актыўна разгружач складскія запасы. Мінімізацыя апошніх — гэта абаротныя сродкі, якія дазваляць забяспечваць пераўзбраенне, мадэрнізацыю нашых прадпрыемстваў. І лічыць у справаздачах не дзеля лібаў, а каб забяспечыць якасць жыцця нашых людзей. Мы павінны забяспечыць зарплату 500 долараў. У сувязі з гэтым неабходны перагляд праграмы мадэрнізацыі прамысловасці. І ажыццявіць яе трэба на працягу трох гадоў на ўсіх прадпрыемствах незалежна ад формы ўласнасці.

Губернатар адзначыў, што ў будаўнічай галіне, якая павінна стаць лідарымам развіцця эканомікі рэгіёну, сярэдні заробак можа быць яшчэ большы — на ўзроўні двух мільёнаў. А для гэтага адпаведна трэба будаваць яшчэ больш, працаваць у 2—3 змены, быць дысцыплінаванымі, павышаць якасць работы. А некаторыя

будаўнікі, як заўважаў губернатар падчас размовы з рабочымі, проста маральна яшчэ не гатовыя да гэтага. Маўляў, цяпер зарабляю калія мільёна рублёў, хапае, і навошта вельмі напружвацца, каб больш зарабляць? Насаміром, даволі нечаканая і незразумелая пазіцыя.

Паводле слоў намесніка старшыні Віцебскага аблвыканкама Аляксандра ДЗІУЛІНА, на сёння ў будаўнічай галіне вобласці сярэдняя зарплата — 1 мільён 100 тысяч рублёў, на прадпрыемствах будаўнічай індустрыі — да 1 мільёна. І да канца года ёсць усе шанцы павялічыць гэтыя паказчыкі: заробак будаўнікоў павінен дасягнуць 2 мільёнаў рублёў.

— А для гэтага трэба павялічваць інвестыцыі, павышаць прадукцыйнасць працы, — адзначна намеснік губернатара. — Але на сёння будаўнічыя арганізацыі працуюць слаба...

Расказаваючы пра шляхі папаўнення бюджэту, Аляксандр Косінец адзначыў, што для гэтага ёсць вялікія рэзервы і крыніцы, кадры.

— Проста старшын выканкамаў і іх намеснікаў не звяртаюць на гэта ўвагі, — падкрэсліў губернатар. — Няма эканоміі перагляд праграмы мадэрнізацыі прамысловасці. І ажыццявіць яе трэба на працягу трох гадоў на ўсіх прадпрыемствах незалежна ад формы ўласнасці.

Губернатар адзначыў, што ў будаўнічай галіне, якая павінна стаць лідарымам развіцця эканомікі рэгіёну, сярэдні заробак можа быць яшчэ большы — на ўзроўні двух мільёнаў. А для гэтага адпаведна трэба будаваць яшчэ больш, працаваць у 2—3 змены, быць дысцыплінаванымі, павышаць якасць работы. А некаторыя

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

БЕЛАРУСКАЯ ПРАДУКТЫ БУДУЦЬ ЗАПАТРАБАВАНЫЯ У ЕС

На думку намесніка кіраўніага дэлегацыі ЕС у Беларусі Яніса Айзсалнікса, беларускія прадукты могуць быць цалкам запатрабаванымі на рынку Еўрасаюза.

Паводле слоў спадара Айзсалнікса, у нашай краіны і ЕС ёсць вельмі вялікія магчымасці для развіцця гандлю. Аднак пакуль адсутнічаюць неабходныя дамовы для таго, каб гандаль мог функцыянаваць найлепшым чынам.

— Я спадзяюся, што з нашага боку ўсе палітычныя складнікі таго, каб гэтыя дамовы маглі быць заключанымі, будуць здзейснены, — кажа намеснік кіраўніага дэлегацыі ЕС у Беларусі. — Разам з Дзяржстандартам Беларусі мы працуем над пытаннямі набліжэння нормаў і беларускіх стандартаў да стандартаў ЕС. І такім чынам мы спадзяёмся выдзіць частку гэтых тэхнічных момантаў для гандлю з ЕС.

ГУЛЬЦЫ НАЦЫЯНАЛЬНАЙ ЗБОРНАЙ НАБЫЛІ ДЛЯ АНКАЦЭНТРА НАСТОЛЬНЫ ХАКЕЙ

НАцыянальная зборная па хакеі, якая рыхтуецца да чэмпіянату свету, праводзіць у Мінску заключны збор. Тым часам хакеісты Уладзімір Дзяніс, Андрэй Стась і Кірыў Гагавец разам з трэнерам Андрэем Гусавым днямі наведваліся ў РНПЦ дзіцячай анкагематалогіі ў Баравулянах. Гульцы прывезлі падарункі і сувеніры — камплекты настольнага хакея і атрыбутыку хакейнага клуба «Дынама-Мінск».

Юныя пацыенты аддзялення трансплантатцыі коснага мозгу спачатку з асцярогай паглядалі на дэлегацыю з хакеістаў і журналістаў, а персанал, хоць і звыклі да такіх акцый, адварочваліся ад тэлекамер. Мясцовую «зорку» («ён ужо неаднойчы даваў інтэрв'ю») нам прывялі адразу — гэта 17-гадовы Дзіма. Яшчэ год таму ён быў звычайным падлеткам і жыў звычайным жыццём. Нечаканы дзягызнас прымусіў перасяліцца з Барысава ў Баравуляны — у анкацэнтры хлопец жыве амаль год. З таго часу ён прайшоў не адзін семан хіміятэрапіі і аперацыю, пра якую нагадае шран на шыі, наперадзе яшчэ хіміятэрапія і магчыма, ядна аперацыя. Ды і знешні выгляд астаўніх пацыентаў гаворыць са сабе — маскі для твару (жожны наведальнік — патэнцыйна смяротная пагроза для гэтых дзяцей) і пастаянны спадарожнік — кропельніца, да якой яны «прывязаныя». Дзеці хутка асвоіваюцца, дапамагаюць хакеістам сабраць настольны хакей і пачынаюць гуляць ва ўважліва баталі. Андрэй Гусаў у звычайнай ролі трэнера: «Хтосьці няправільна гуляе. Ці то нападаючы, ці то вартар». Напрыканцы трэнэр ківавіца: «Ну, як хакеі?». — «Ды мне больш даспадобы футбол», адказвае Дзіма, які, як і належаць барысаўчаніну, з'яўляецца прыхільнікам БАТЭ.

У аддзяленні рыхтуюцца да аперацыі ці аднаўляюцца пасля іх дзеці самых розных узростаў (самай малодшай была дзяўчынка-немаўля на руках у матулі, але таксама з кропельніцай) з самых розных куткоў Беларусі. Дыягназ ва ўсіх — хваробы крыві і анкахваробы, для лячэння якіх неабходна перасадка ствалавых крывятворных клетак. З бліжняга замежжа ў Баравуляны таксама едуць — аперацыя тут адносна танная (у параўнанні з Масквой і Санкт-Пецярбургам). Зараз аперацыі «чакае» кожная пацыентка з Украіны, донар для якой знаёшуюся ў Ізраілі. Беларусь пакуль не ўваходзіць у Міжнародны рэгістр донараў коснага мозгу і ствалавых клетак па прычыне адсутнасці Нацыянальнага рэгістра донараў. Таму для многіх хворых, якім не падышлі клеткі блізкіх, так і не могуць знайсці падыходзячага донара — уваход для нас у Міжнародны рэгістр каштуе 15 тысяч еўра.

Пакуль у нас робіцца толькі першы крокі для стварэння Нацыянальнага рэгістра. Ініцыятарам і прапагандыстам выступае беларуская федэрацыя флорбола, якая ажыццяўляе праект «Справа жыцця». У яго межах любы ахвотны можа здаць кроў для тыпавай (працэдура праводзіцца на базе 9-й мінскай клінічнай бальніцы) і занясення даных у электронную

Больш чым мільён — у трох рэгіёнах

Намінальная налічаная сярэдняя па Беларусі зарплата ў сакавіку адносна лютага павялічылася на 7,8 працэнта, ці на 78,9 тыс. рублёў. Адначасова, як паведамілі ў Нацыянальным статыстычным камітэце, у мінулым месяцы на 6,6 працэнта ўзраслі і рэальныя, з улікам змянення цэнаў, заробкі.

Дарчы, адзначылі ў Нацыянальным статакімітэце, сярэдняя налічаная зарплата ў цэлым па краіне ў сакавіку склала 1 млн 95,3 тыс. рублёў. У прыватнасці, агульны паказчык па будаўнічых арганізацыях аказаўся 1 млн 470,9 тыс., арганізацыях транспарту — 1 млн 274,5 тыс., гандлю і грамадскага харчавання — 1 млн 7,2 тыс., па прамысловых прадпрыемствах — 1 млн 239,7 тыс. рублёў. Але калі сярэдні ўзровень на лёгкай прамысловасці атрымаўся 819,3 тыс., то на паліўнай прамысловасці — 1 млн 839,6 тыс., хімічнай і нафтахімічнай прамысловасці — 1 млн 736,4 тыс., чорнай металургіі — 1 млн 722 тыс. рублёў. Пры гэтым значна ніжэй узровень аплаты працы заставаўся ў сельскай гаспадарцы (693,8 тыс.), а таксама ў шэрагу бюджэтных галін — ахове здароўя (820,4 тыс.), культуры і мастацтва (804 тыс.), адукацыі (755,9 тыс.), сацыяльнаму забеспячэнню (632,4 тыс. рублёў). Што да асобных рэгіёнаў, то сярэдні ўзровень заробкі вышэй за мільённую адзнаку мелі сталіца (1 млн 494,2 тыс.), Мінская (1 млн 50,6 тыс.) і Гомельская (1 млн 29,5 тыс. рублёў) вобласці. Сярэдні паказчык па Гродзеншчыне быў 976,9 тыс., Брэстшчыне — 976 тыс., Магілёўшчыне — 958,7 тыс., Віцебшчыне — 955,6 тыс. рублёў.

Сяргей ГРЫБ.

«ПАЛЯВАЛІ» ЗА ДАРАГІМІ АЎТО

Супрацоўнікі крмынальнага вышукі разам з прадстаўнікамі КДБ спынілі здзейснаць злачыннай групы, якая ажыццяўляла крадзяжы дарагіх марак аўтамабіляў — «Лексус» і «Таёта Лэндкрузер».

Трох жыхароў Гомельшчыны злавілі за руку, калі яны на аўтадарозе Гомель — Магілёў транспартвалі вырадзены «Лексус GX-470». Пры аглядзе аўто былі канфіскаваны падаробныя рэгістрацыйныя дакументы, камп'ютарная тэхніка, а таксама іншыя сродкі, якія выкарыстоўваюцца пры ўчыненні злачынстваў. Устаноўлена, што на працягу 2008-2010 гадоў крмынальнае «трына» выкрала больш за 30 аўтамабіляў на тэрыторыі Мінска, а таксама Гомельскай, Магілёўскай і Віцебскай абласцей. Рэалізоўваліся машыны ў Расіі, куды іх дастаўлялі па адпрацаванай схеме. Між іншым, раней усе ўдзельнікі злачыннай групы ўжо мелі стаўскі з законам — былі судзімыя за аналагічныя злачынствы. Праваахоўнікі не выключалі ў а талі, што ў ходзе далейшага следства будзе устаноўлена дачыненне затрыманых да іншых злачынстваў.

Ігар ГРЫШЫН.

ГАЛОЎБУХ НЕДАПЛАЦІЛА ПАДАТКІ

Страта дзяржаве — 130 мільёнаў рублёў!

Галоўная бухгалтарка сельскагаспадарчага вытворчага кааператыва на працягу двух гадоў ухляпалася ад вылаты падаткаў, у выніку чаго дзяржаве была нанесена страта ў памеры больш за 130 мільёнаў рублёў. Як паведамілі «Звяздзе» ва Упраўленні дэпартаменту фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю па Віцебскай вобласці, адказная асоба наўмысна паніжала падатковую базу па падатку на дабаўленую вартасць і падатку на прыбытак.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Мінский городской центр недвижимости

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ»
25 мая 2010 года

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже земельного участка с кадастровым номером 623687506101000290, площадью 0,1000 га, расположенного по адресу: Минская обл., Минский р-н, Хатехинский с/с, д. Птичь; назначение — земельный участок для строительства и обслуживания жилого дома.

Начальная цена — 33 720 000 белорусских рублей. На продаваемое имущество обращено взыскание в счет неисполненного налогового обязательства, неуплаченных пеней, примененных экономических санкций.

Участие в аукционе допускаются граждане Республики Беларусь, предоставившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона; соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную копию платежного поручения о внесении задатка; а также иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток в размере 3 000 000 белорусских рублей перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, г. Минск, бульвар им. В. Мулявина, 6, код 153001331; УНП 190398583.

Победителем торгов признается участник, предложивший самую высокую цену за продаваемым объектом. Процедура проведения торгов установлена порядком проведения аукциона.

Оплата объекта осуществляется в течение срока, указанного в протоколе о результатах аукциона.

Аукцион состоится 25 мая 2010 года в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с 26.04.2010 по 24.05.2010 включительно в рабочие дни с 09.00 до 18.00 (в пятницу — до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефон для справок: (017) 227 48 36 — УП «Минский городской центр недвижимости» (г. Минск, ул. К. Маркса, 39).

Мінский городской центр недвижимости

УП «МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ»
(организатор аукциона) 26 мая 2010 года

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже принадлежащего ОАО «Минский фарфоровый завод» (продавец) изолированного помещения с инвентарным номером 500/D-707995487 площадью 3230,8 кв. м, расположенного по адресу: г. Минск, ул. Кропоткина, д. 91, пом. 2.

Начальная цена — 14 467 980 000 белорусских рублей без учета НДС. Участие в аукционе допускаются юридические и физические лица, предоставившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона; заверенные копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную копию платежного поручения о внесении задатка; а также иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток в размере 1 446 798 000 белорусских рублей перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, г. Минск, код 153001331, УНП 190398583.

Победителем торгов признается участник, предложивший самую высокую цену за объект продажи. Процедура проведения торгов установлена порядком проведения аукциона.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) подписывается в течение 7 рабочих дней с даты проведения аукциона.

Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется в течение срока, указанного в протоколе о результатах аукциона.

Аукцион состоится 26 мая 2010 года в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с 26.04.2010 по 24.05.2010 включительно в рабочие дни с 09.00 до 18.00 (в пятницу — до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 227 48 36 — УП «Минский городской центр недвижимости» (ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск); (017) 386 39 40 — ОАО «Минский фарфоровый завод» (ул. Кропоткина, 91, 220002, г. Минск).

Интернет: www.mgcn.by.

ИНФОРМАЦИЯ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА без условий по продаже имущества, обремененного в доход государства

Адрес объекта и его наименование	- помещение малярного участка, расположенное по адресу: Минская обл., г. Молодечно, ул. Промышленная, 4, общей площадью 352,3 кв. м, год постройки — 1974; количество этажей — 1. Начальная цена 68 493 600 рублей.
Продавец	Комиссия по работе с имуществом, обращенным в доход государства при Молодечненском райисполкоме
Организатор аукциона	СИКУП «УКС-СЕРВИС»
Сумма задатка	6 849 360 (Шесть миллионов восемьсот сорок девять тысяч триста шестьдесят) рублей на р/с 3012190930030 в отделении 932 ОАО «Белинвестбанк», г. Молодечно, код 739, УНН 600182305, ОКПО 04064333, получатель: СИКУП «УКС-СЕРВИС»
Порядок оплаты	Оплата в размере цены продажи объекта (за вычетом задатка) в течение 2 месяцев и 25 дней на р/с СИКУП «УКС-СЕРВИС»
Документы, представляемые для участия в аукционе	Заверенную копию платежного документа, подтверждающего внесение задатка; юридическим лицам — копию учредительных документов и свидетельства о регистрации, заверенные нотариально, доверенность, выданная представителю юридического лица; физическим лицам — паспорт или иной документ, удостоверяющий личность, справку ГНИ об отсутствии задолженности по подоходному налогу
Конечный срок и адрес приема заявок	11.05.2009 г. до 16.00, г. Молодечно, ул. Мира, 15, каб. 1, СИКУП «УКС-Сервис», тел. (8 01773) 5 16 09, 5 19 20 (факс)
Дата, время и место аукциона	12.05.2010 г. в 15.00, г. Молодечно, ул. Мира, 15, СИКУП «УКС-СЕРВИС»

УНН 600182305

ОТЧЕТ Местного благотворительного Фонда детей-инвалидов с художественными способностями «Голубые берега» об использовании своего имущества за 2009 год

Местный благотворительный Фонд «Голубые берега» информирует о продолжении своей деятельности, согласно Уставу, по адресу: г. Могилев, ул. Сурганова, д. 21, а также сообщает, что по состоянию на 1 января 2010 года баланс Фонда составил — 13 850 000 рублей.

В том числе:

- Стоимость материальной базы Фонда составляет — 6 750 000 рублей и используется для работы детских кружков и студий.
- Благотворительные взносы частных лиц составили — 1 250 000 рублей.
- Целевая спонсорская помощь юридических лиц — 6 000 000 рублей.
- Общая сумма расходов, понесенных Фондом на реализацию Уставной деятельности, — 1 050 000 рублей.
- Общая сумма расходов, использованных на погашение арендных и коммунальных платежей, составила — 6 000 000 рублей.

Фонд не является учредителем унитарных предприятий, участником в иных хозяйственных обществах, юридических лицах, созданных для осуществления предпринимательской деятельности.

УНП 79

Тэаў аўто

Мяняць ці не мяняць?

Сярод аўтамагараў ёсць насцярожанасць. Адны хвалюцца, што пасля 1 ліпеня набывць патрэбную іншамарку ўжо будзе не па кішані, а другія турбуюцца, каб выгадна збыць аўтамабіль. Калі ж мытны саюз зробіць пракуюсоўку, то прыбытку, які чакаецца, не будзе.

МАЙМУ «Форду» 13 гадоў, а прабег усяго 113 тысяч і можна яшчэ ездзіць. Ды і да аўтамашыны, як да жонкі — прыкіпець і мяняць на маладзёўскага страшнавата: а раптам прагадаеш. Але ж агульны аўтамабільны арыяжыята прымушае задумацца: «А можа, ёсць сэнс і купіць?» У верасні майму пашпарту «стукне» 10 гадоў і я яшчэ мог бы да чэрвеня ўвездзіць а машыну ў Літву — візу атрымаць можна.

У турагенцтве растлумачылі, што калі зарплата вышэй за мільён, то неабходна мець выліску аб заробку за паўгода, копію працоўнай кніжкі і даведку з месца працы, а калі зарплата менш мільёна рублёў, то там афармленне будзе ісці па іншай схеме. Акрамя гэтых дакументаў, неабходна заплаціць 60 еўра і 145 тыс. рублёў ды мець страхуюку.

У Літве самая дарагія аўтамабіль у Вільнюсе, а ў Каўнасе і Клайпедзе — больш танная, але туды яшчэ трэба даехаць. Па майму раскладзе дадатковыя затраты пры набыванні аўтамашыны выліццця прыкладна ў 300 долараў. Хацелася б купіць 8-гадовую машыну з аб'ёмам рухавіка 1400—1600 кубікаў ды прабегам у межах 100 тысяч.

У нядзею наведваю аўтарынак у Баранавічах, і нягледзячы на вялікую колькасць аўтамашынаў, асаблівага выбару для мяне не было — цэны высокія. Прыцягнуў увагу «Сітраен С5», але пры кошыце ў 6800 долараў прыдзецца шкло трэснатае, а аб'ём рухавіка 2000 см³. Расход паліва пры такім аб'ёме прыкладна 10 літраў на 100 км — многа.

«Пежо 307» таксама зацікавіў. Гаспадар прасіў 6500 долараў і дапускаў торг. Вось, бадай, і ўсё, бо аўтамашыны з прабегам у 250—300 тысяч, які і дарагія нямецкай, мала цікавілі.

Насцярожыў адзін факт. Аўтамашын на продаж выстаўлена вялікая колькасць, а вось пакупнікоў мала. А 12 гадзіне прадаўцы пачалі пакідаць рынак — машыны да брамы выцягнуліся гужам. Што гэта? Аўтарынак перанасычаны ці пакупнік збяднеў?

Вось такая сітуацыя па маіх разліках. Магчыма, нехта, хто лепш разбіраецца ў аўтамашынах і рынку, знайдзе для сябе больш прымальны выбар, а я выступаю шараговым аўтамагарам.

Як бы там ні сталася з мытным саюзам, думаю, што ўсё будзе, як трэба. Наваг чыган не можа ехаць на дзюко кабілаха, значыць, і кожны з нас будзе здаецца за рулём адной машыны.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

А якая цана на аўтамабілі ў Літве? Калі ёсць 6-7 тыс. долараў, то можна добры купіць, а кошты на 8-гадовы вагаецца ў межах 4-5 тысяч — гэта без пошліны на мяжы. І зноў жа, нямецкія аўтамашыны, можа, за выключэннем «Опеля Астра» ды «Фольксвагена Пола», дарагія. Тут даводзіцца сканцэнтравана ўвагу на «Французак» — «Сітраенак» ды «Пежо», а на аматара дзых і «Рэно». Ёсць выбар і сярод «Форд Фокус».

Але аўтамабілі маркі «Сітраен С5» маюць, як правіла, вялікі аб'ём рухавіка, ненамнога ў гэтым плане адстае і «Сітраен Ксара Пікаса», а вось «Сітраен С3» (гарбаты) падыходзіць найлепш на ўсіх параметрах. Няквепска глядзіцца і «Пежо 307», але большасць аўтамабіляў гэтай маркі маюць 3 дзверцы.

Такія выкладкі ў інтэрнэце. А можа, пры непасрэдным кантакце з гаспадарамі аўтамашынаў на рынку цана будзе вагацца? Думаю, што не дужа. Такім чынам, каб купіць мне аўтамабіль у параметрах, якія былі апісаны вышэй, неабходна заплаціць за аўтамабіль 4 тысячы долараў, пошліна — 1000-1200 долараў, віза, бензін ды іншыя расходы — 300 долараў, а ў цэлым аўтамашынна з Літвы будзе мець кошт 5500 долараў ці вышэй.

Прыгнаць аўтамабіль самому — гэта выйграць у цане прыкладна на 500—1000 долараў. Гэта якрз таго «навар», які чалавек хоча мець, прыгнаўшы іншамарку з-за мяжы.

У Літве шмат прапановаў бітых аўтамашынаў. Яны больш танныя і нашы купляюць. Хто добры майстра, то прывядзе такі аўтамабіль у парадак і выставіць на мядворы рынак. Вядома, што ў яго прыбытак будзе большы.

Вось такая сітуацыя па маіх разліках. Магчыма, нехта, хто лепш разбіраецца ў аўтамашынах і рынку, знайдзе для сябе больш прымальны выбар, а я выступаю шараговым аўтамагарам.

ТЕХНОБАНК

Наіменаванне банка ОАО «ТЕХНОБАНК»

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2010 г.

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	(в миллионах белорусских рублей)	
				2009 г.	2008 г.
1	2	3	4	5	6
1 АКТИВЫ					
2	Денежные средства	1101	1	6 529,5	4 513,8
3	Средства в Национальном банке	1102	2	35 790,1	22 972,2
4	Ценные бумаги:	1103		23,2	4 869,0
	для торговли	11031	3	-	4 850,0
	удерживаемые до погашения	11032	3.1	-	-
	в наличии для продажи	11033	3.2	23,2	19,0
5	Кредиты и другие средства в банках	1105	4	3 394,1	8 800,4
6	Кредиты клиентам	1106	5	100 247,7	139 733,4
7	Долгосрочные финансовые вложения	1107	6	50,8	47,9
8	Основные средства и нематериальные активы	1108	7	53 384,8	18 575,5
9	Прочие активы	1109	8	64 859,3	18 403,2
10	ИТОГО активы	110		264 279,5	217 915,4
11 ОБЯЗАТЕЛЬСТВА					
12	Средства Национального банка	1202	9	28 383,6	22 387,0
13	Кредиты и другие средства банков	1205	10	20 384,2	35 069,4
14	Средства клиентов	1206	11	101 866,9	88 832,0
15	Ценные бумаги, выпущенные банком	1208	12	16,2	13 308,5
16	Прочие обязательства	1209	12	64 033,4	19 007,9
17	ВСЕГО обязательства	120		214 684,3	178 604,8
18 КАПИТАЛ					
19	Уставный фонд	1211	13	22 575,6	19 985,3
20	Эмиссионный доход	1212		-	-
21	Резервный фонд	1213		6 459,0	7 249,2
22	Накопленная прибыль	1214	14	4 381,4	4 524,6
23	Фонд переоценки статей баланса	1215	15	16 179,2	7 551,5
24	ВСЕГО капитал	121		49 595,2	39 310,6
25	ИТОГО обязательства и капитал	12		264 279,5	217 915,4
26 ТРЕБОВАНИЯ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА НА ВНЕБАЛАНСОВЫХ СЧЕТАХ					
27	Требования	1301	16	85 342,6	34 362,0
28	Обязательства	1302	17	39 859,0	34 062,3

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ на 1 января 2010 г.

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	(в миллионах белорусских рублей)	
				2009 г.	2008 г.
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011		16 122,2	12 834,4
2	Процентные расходы	2012		15 458,5	9 106,2
3	Чистые процентные доходы	201	18	663,7	3 728,2
4	Комиссионные доходы	2021		10 447,8	8 910,4
5	Комиссионные расходы	2022		2 017,7	1 646,3
6	Чистые комиссионные доходы	202	19	8 430,1	7 264,1
7	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	203	20	7 154,4	12 747,6
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	21	(-32,9)	(-9,9)
9	Доход в форме дивидендов	205		2,9	-
10	Чистые отчисления в резервы	206	22	4 468,2	3 158,2
11	Прочие доходы	207	23	39 073,2	693,5
12	Операционные расходы	208	24	47 045,3	12 932,3
13	Прочие расходы	209	25	1 444,1	5 255,8
14	Налог на прибыль	210		602,2	923,3
15	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2		1 731,6	2 153,9
	Базовая прибыль (бел. руб.)			145,4	182,0
	Разводненная прибыль (бел. руб.)			-	-

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ КАПИТАЛА за 2009 год

№ п/п	Наименование показателей	Символ	Наименование статей капитала					
			уставный фонд	эмиссионный доход	резервный фонд	накопленная прибыль (убыток)	фонды переоценки статей баланса	всего капитал
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Раздел I. За год, предшествующий отчетному								
1	Остаток на 1 января 2008 г.	3011	19 985,3	-	5 249,2	4 441,7	5 733,7	35 409,9
2	Изменения статей капитала	3012	-	+2000,0	+82,9	+1817,8	+3900,7	-
2.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	+2153,9	+1817,8	+3971,7
2.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	+2000,0	(-2000,0)	x	-
2.3	операции с учредителями (участниками)	30123	-	-	x	(-12,8)	x	(-12,8)
2.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-
2.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(-12,8)	x	(-12,8)
2.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-
2.7	перераспределение между статьями капитала	30125	-	-	-	-	-	-
2.8	прочие изменения	30126	-	-	-	(-58,2)	-	(-58,2)
3	Остаток на 1 января 2009 г.	3013	19 985,3	-	7 249,2	4 524,6	7 551,5	39 310,6
Раздел II. За отчетный период								
4	Остаток на 1 января 2009 г.	3011	19 985,3	-	7 249,2	4 524,6	7 551,5	39 310,6
5	Изменения статей капитала	3012	2 590,3	-	(-790,3)	(-143,0)	+8 627,6	+10 284,6
5.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	+1 731,6	+8 627,6	10 359,2
5.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	+1 800,0	(-1 800,0)	x	-
5.3	операции с учредителями (участниками)	30123	-	-	x	(-12,8)	x	(-12,8)
5.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-
5.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(-12,8)	x	(-12,8)
5.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-
5.7	перераспределение между статьями капитала	30125	+2 590,3	-	(-2 590,3)	-	-	-
5.8	прочие изменения	30126	-	-	-	(-61,8)	-	(-61,8)
6	Остаток на 1 января 2010 г.	3013	22 575,6	-	6 459,2	4 381,6	16 179,1	49 595,2

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ за 2009 год

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	(в миллионах белорусских рублей)	
				2009 год	2008 год
1	2	3	4	5	6
1	Прибыль за отчетный период	301211	14	1 731,6	2 153,9
2	Прочие компоненты совокупного дохода за отчетный период	301212	15	8 627,6	1 817,8
2.1	В том числе: переоценка основных средств	3012121		8 623,4	1 150,2
2.2	переоценка незавершенного строительства и неустановленного оборудования	3012122		-	667,6
2.3	переоценка ценных бумаг	3012123		-	4,2
2.4	переоценка инструментов хеджирования	3012124		-	-
2.5	переоценка прочих статей баланса	3012125		-	-
3	ИТОГО совокупный доход за отчетный период	30121		10 359,2	3 971,7

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ за 2009 год

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	(в миллионах белорусских рублей)	
				2009 г.	2008 г.
1	2	3	4	5	6
1 ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ					
2	Полученные процентные доходы	7010		8 216,1	9 660,1
3	Уплатенные процентные расходы	7011		(-16 270,7)	(-8 816,2)
4	Полученные комиссионные доходы	7012		10 447,9	8 913,3
5	Уплатенные комиссионные расходы	7013		(-1 986,3)	(-1 646,4)
6	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	7014		5 721,4	5 563,6
7	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	7015		(-31,7)	(-9,1)
8	Доход в форме дивидендов	7016		2,9	-
9	Прочие полученные доходы	7017		2 754,1	452,3
10	Прочие уплатенные расходы	7018		(-22 297,4)	(-16 838,8)
11	Уплатенный налог на прибыль	7019		(-416,0)	(-821,3)
12	Итого денежная прибыль (убыток) до изменения в операционных активах и обязательствах	701		(-13 859,7)	(-3 552,5)
13	Чистое снижение (прирост) денежных средств в Национальном банке	7020		1 976,2	(-970,7)
14	Чистое снижение (прирост) денежных средств в ценных бумагах (кроме ценных бумаг, удерживаемых до погашения)	7021		4 589,3	(-595,2)

ПЕРШИ ЗБІРАЦЦА НА МУЗЫЧНАЕ «Еўрабачанне»

Менавіта сталкі ў 9 малядзых выкананцаў падліся судзеяма іржычанамі за іншыя: Павел Нетук (фартэпьяна), Мікалай Чарнуха (альт), Кірыл Целяпняк (кларнет), Паліна Палова (флейта), Яраслаў Макарыч (гітара), Аляксандр Дзеяснян (цымбаль), Юльяна Шырма (чымбаль), Іван Карызна (віяланчэ) і Арцём Якішэў (валторна). Апошняга — выхаванца Магілёўскай гімназіі-каледжа мастацтваў, — паводле слоў намесніка старэйшага Белтэатрадыкампаніі Аляксандра Мартыненкі, прафесіянала, нягледзячы на малы вопыт публічных выступленняў, увогуле назвалі «талентам, роўным якому ў краіне не было апошняга 60 год». Хлопча нават запрашалі працягнуць вучобу ў Мінску, але ён адмовіўся і вырашыў спачатку завяршыць адукацыю і набывць дастатковую падрыхтоўку на роднай Магілёўшчыне. А перамогу ў нацыянальным адборы і пуцьёку на міжнародны конкурс Eurovision Young Musicians у Вене, нагадаем, журы прысудзіла па суккупнасці фактараў 18-гадоваму вялянчэцкаму Івану Карызна, які цяпер вучыцца ў Парыжскай нацыянальнай кансерваторыі музыкі і танца.

Ужо вядома, дарчы, што павязе прадставіць Беларусь на конкурсе ў Вену: для паўфіналу, што адбудзецца 8-9 мая, Іван рыхтуе працягнуць вучобу ў Мінску, але ён адмовіўся і вырашыў спачатку завяршыць адукацыю і набывць дастатковую падрыхтоўку на роднай Магілёўшчыне. А перамогу ў нацыянальным адборы і пуцьёку на міжнародны конкурс Eurovision Young Musicians у Вене, нагадаем, журы прысудзіла па суккупнасці фактараў 18-гадоваму вялянчэцкаму Івану Карызна, які цяпер вучыцца ў Парыжскай нацыянальнай кансерваторыі музыкі і танца.

1	2	3	4	5	6
15	Чистое снижение (прирост) денежных средств в форме кредитов и других денежных средств в банках	7022		7 070,5	8 621,8
16	Чистое снижение (прирост) денежных средств в форме кредитов, выданных клиентам	7023		14 940,4	(-26 557,6)
17	Чистое снижение (прирост) денежных средств в прочих операционных активах	7025		(-7 802,0)	(-12 317,1)
18	Итого потоки денежных средств от изменения операционных активов	702		20 774,4	(-31 818,8)
19	Чистый прирост (снижение) денежных средств Национального банка	7030		(-10 787,0)	15 787,0
20	Чистый прирост (снижение) денежных средств в форме кредитов и других средств банков	7032		(-26 194,6)	(-13 110,1)
21	Чистый прирост (снижение) денежных средств клиентов	7033		6 522,9	(-1 179,4)
2					

«ГЛЯДЗІМ — НЕМЦЫ КАПАЮЦА ў кішэнях салдатаў, КАГОСЬЦІ ПРЫСТРЭЛВАЮЦЬ...»

Да цяжкага ранення Міхаіл Сцяпанавіч ваяваў дэсантнікам. Менавіта пра такіх як ён здымаюць вострасюжэтныя баевікі. Міхаіл Чумакоў хадзіў у разведку, браў «языкоў». Менавіта такія баевы першыя пачыналі бой і часам аказваліся пад кулямі з абодвух бакоў.

Але рыхтаваць маладых дэсантнікаў у вайну не было часу. Некаторыя нават не паспявалі зрабіць скачок з парашутам. Міхаіл Сцяпанавіч раславеў карэспандэнт «Звязды» пра дэсантуру часоў Вялікай Айчыннай.

— Калі пачалася вайна, я крэйз скончыў 9 класаў. У Станіцы Кардаілава Арэнбургскай вобласці праходзіў фізкультурны фестываль, я паўдзельнічаў у двух забягах. І тут выступленне Молатава па радыё, што пачалася вайна, — узгадвае Міхаіл Чумакоў сваё 22 чэрвеня 1941 года. — Слаборніцтвы спынілі, усё раз'ехаліся па дамах. Мой 1924 год на фронт яшчэ не бралі. Тры месяцы я праходзіў падрыхтоўку пры ваенкамаце. Адзін з маіх братоў ужо быў цяжка паранены, загінуў. І я сказаў, што прыйшоў час, пайду ваяваць замест брата. Марыў быць лётчыкам, але мяне прызвалі ў паветрана-дэсантныя войскі. У лістападзе 1942 года мы трапілі ў Сталінград, адтуль ва Унукава пад Маскву. Там стаяла 7-я паветрана-дэсантная дывізія. Мяне прызначылі камандзірам аддзялення.

Бой прыхі. Глядзім — немцы сваіх падбіраюць, у нашых капаюцца ў кішэнях і каго-нікаго прыстрэляваюць. Побач з варонкай кінулі кулямёт, я за яго — і давай гасіць па немцах!

Пам'ятаю, маразы былі страшныя, але рыхтаваліся, укладвалі парашуты, думалі, будзем скакаць. Калі наздаўтра прызначылі скачок, то на трэці паверх у санітарную частку стаяла вялізная чарга. Не хацелі скакаць. І такое было, не ўсе патрылі.

Нас, пяць чалавек, пасадзілі ў самалёт, я быў перадопшнік. Давялося ісці на дадатковае кола: да мяне ніяк не маглі выштурхнуць аднаго Узбека. Я сказаў, што мяне выпіхваеце не трэба, і сконюў. Як трэба прызямліўся, хоць з нагі ў палец і зляцё валаўнак.

Потым ўсё пастроілі, далі гронаху па 15 рэблёў, па 100 грамаў і дазволілі схадзіць у зваліненне. Неўзабаве прыйшоў загад: дэсантную дывізію неадкладна кінуць на фронт. Так я паспеў зрабіць толькі адзін скачок з парашутам, а многія — ніводнага. Справа была ў студзені, маразы п'ячучыя, надвор'е нялітнае. Нас выгрузілі ў лесе, казалі: «Вы дэсантнік, ваша справа — разведка, пацяху прабіраецеся па тэлах ворага». З намі была кабыла, якую давляло з'яцьці, бо, здаралася, галадалі. Так па лясках прабіраліся да перадавой. Нас абстрэльвалі, спалі на нагах — цяжкія ўмовы. Мы ўжо тады ўсё мелі аўтаматы ППШ. Па дарозе замілі акупаваных фашыстаў вёскі, адпачывалі дзе прыдзістаца.

Нарэшце мы дабраліся да перадавой.

Volvo хоча доўгатэрміновых адносін з беларусамі

ПРЭЗІДЭНТ кампаніі Volvo Truck Corporation Стафан Юфарс прыехаў у Беларусь з дзелавым візітам і наведваў ААТ «Белінтэртранс» — буйную прыватную транспартна-экспедыцыйную фірму, якая займаецца міжнароднымі грузавозамі. Справа ў тым, што ў 2010 годзе ААТ «Белінтэртранс» набыў 60 сядзельных цягачоў Volvo на ўмовах лізінгу.

— Гэта ўнікальны праект на сёння, гэта першы кантракт такога маштабу ў Беларусі, уключаючы, што сёння не самы лепшы час для абнаўлення і набывання рухомага саставу. Усе 60 аўтамабіляў мы ўжо атрымалі і яны пачалі працаваць. Я мяркую, што пасля сённяшняга візіту мы пачнем больш актыўна працаваць з кампаніяй Volvo, — заявіў журналістам Вячаслаў ДОНУАР, генеральны дырэктар ААТ «Белінтэртранс», член Савета па развіцці прадпрыемлівасці.

Па словах Вячаслава Доўнара, за мінулы год уся краіна імпартавала толькі 80 грузавікоў, таму кантракт на 60 цягачоў у 2010 годзе ён і лічыць унікальным. Аднак Вячаслаў Іванавіч бачыць вялікія перспектывы для супрацоўніцтва Volvo і беларускіх грузавозавозчыкаў, бо

га цэнтра машынабудаўнічага профілю. — Мы выкарыстоўваем актыўныя цягачы ў збёгах аўтацягніка, таму памянаем агульную колькасць магчымасці, якая патрабуецца яму для руху. Тым самым не толькі павышаем паліўную эканамічнасць, але і вырашаем пытанні экалогіі. На наступным этапе мы хочам выкарыстоўваць электрычныя гібрідныя прывяды ў гэтых цягачах, а таксама кіруемыя колы паўпрычэпаў, каб аўтацягнік мог упісвацца ў яшчэ меншыя радыусы.

Таксама мы працуем над праблемай кіравання такім аўтацягніком — у ім будзе асаблівае рулявое кіраванне, электронная сістэма кіравання рухавікам, трансмісія і шэрагам іншых вузлоў, — коротка расказаў тэхнічны асабліваеці шматзвенніка Сяргей Харытончык і запрасіў шведскую кампанію прыняць удзел у распрацоўцы гэтага аўтацягніка.

Прэзідэнт Volvo Truck Corporation пачаў і іншыя прапановы ад беларусаў. Так, прынамсі, Віталій АНТАНОВІЧ, начальнік вытворча-тэхнічнага аддзела Беларускай асацыяцыі міжнародных перавозчыкаў, папрасіў кіраўніцтва кампаніі «Volvo» прымяняць выгадную цэнавую палітыку для беларускіх перавозчыкаў, правесці рэструктурызацыю лізінгавых плацяжоў, а таксама развіваць у нашай краіне сервіс, стварыць цэнтральны склад запчастак і зарэгістраваць тут юрыдычную асобу, якая стала б афіцыйным дылерам і дала магчымасць набываць грузавікі для Беларускай рублі. А намеснік старшын Мінаблвыканкама Валеры СКАКУН запэўніў прэзідэнта «Volvo Truck Corporation», што кіраўніцтва вобласці вельмі зацікаўлена ў прыходзе інвестараў і гатовая аказваць дапамогу:

— Калі прыходзіць інвестар, то мы кажам: месяц на вызваленне зямлі, два тыдні для атрымання ўмоў па праектаванні, ну а астатняе — за інвестарам, — сказаў Валеры Аляксеевіч і з'яўшаўся ўжо ў дарогу: — Ну, на краіні выпадак, калі хочаце, то дадзім кавалек зямлі, пабудуеце тут хату і будзеце прыязджаць аддываць!

Стафан ЮФАРС уважліва выслушаў усё прапановы і заявіў, што кампанія Volvo Truck Corporation сапраўды зацікаўлена ў сумесных праектах з беларусамі: — Мы сапраўды хочам супрацоўнічаць, і гэтак супрацоўніцтва будзе ўзаемавыгадным. Мы маем вялікі інтарс да развіцця тут, мы ведаем, што гістарычна ў вас вялікі сувязі з Усходам і Захадам, мы таксама хочам у гэтым удзельнічаць. У вас вельмі шмат добрых ідэй,

— раптам мяне нешта ўдарыла. Куля, вядома. А праз нас усё бегуць у атаку...

Бой быў такі, што ў кіно не пакажаш. Мяне медсястра зацягнула ў варонку, побач са мной прысеў у ваёрук Гаўрылаў. Бой прыхі. Глядзім — немцы сваіх падбіраюць, у нашых капаюцца ў кішэнях і каго-нікаго прыстрэляваюць. Побач з варонкай кінулі кулямёт, я за яго — і давай гасіць па немцах! Уцяклі.

У выніку тую вёску мы ўзялі. Немцы адтуль збіраліся контрудару нанесці моцы, але не змаглі. Нас, разведчыкаў, тады пайшло ў бой два з паловай дзясяткі, а жы-вых засталася толькі сем.

Прыехаў дадому, сустракаю хлопца Дзіму. А ён — сівы. Кажу, што быў у немцаў пад расстрэлам. Стралілі, павалілі ў яму, закапалі, а уначы выпяў.

«Было 25 аднакласнікаў, толькі двое вярнуліся з вайны»

Вядома, на фронце мы ўвесь час былі апранутыя. Часам не паголіліся, не памыяшыся. Аднойчы зрабілі імправізаваную лазню, нагрэлі вады, але нас раскраслі і пачалі бамацьці. Так і не далі памыцца. Памыўся я толькі ў шпіталі... Там у мяне выцігнулі кулю са сцягна. Усяго за вайну я быў паранены двойчы. У першы раз асколак трапіў у гэтае ж сцягно. Але і на майм сумленні ёсць варажыя кроўкі. Мы былі 25 аднакласнікаў, і толькі двое вярнуліся з вайны... Яўген ВАЛОШЫН.

напрыклад, канцэпцыя прэзентаванага аўтацягніка. За такімі аўтацягнікамі будучыня, і мы ўжо лабіруем канцэпцыю аўтацягніка ў Еўрасаюзе, у нас ёсць бізнэс па выкарыстанні аўтацягнікаў у Аўстраліі. Таксама мы ведаем, што ў нас доўгая гісторыя аўтамабільнай прамысловасці, і мы зацікаўлены ў вытворчасці тут кампанентаў і запчастак. Я мяркую, у нас будзе доўгатэрміновыя адносіны, — лічыць прэзідэнт Volvo Truck Corporation Стафан Юфарс.

Ужо пасля афіцыйнай часткі мерапрыемства, калі шведская дэлегацыя пакінула тэрыторыю ААТ «Белінтэртранс», Вячаслаў Доўнар расказаў, чаму 60 грузавікоў былі набывты менавіта фірмы Volvo: — У мяне заўсёды былі грузавікі Scania. Калі ў мяне пытаюць, які самы лепшы грузавік, у мяне адказвае, што сёння ўзровень еўрапейскай тэхнікі практычна аднолькавы. Галоўнае — гэта сервіс. Калі ты атрымаў добрую машыну, але ў цябе няма сервісу, каб яе абслуговаць, то неўзабаве твая эканоміка пойдзе ўніз. Бо сёння мы працуем па хвілінна і гадзінна, тэхніка ўся лізінгавая, лізінг дагаі, і нават калі ёсць праца і вадзіцелі, ды няма нейкай запчасткі — то ўсе планы гінуць. Scania доўгі час з'яўляецца ў нас на рынку лідарам, бо ў іх і якасны грузавік, і самае галоўнае, добры сервіс і суправаджэнне на працягу ўсяго перыяду эксплуатацыі машыны. Ну а калі мы планавалі заключыць кантракт на набывццё 60 грузавікоў, то Scania глядзела за аспірагоа, а Volvo змагла скарыстацца момантам. І я быў рады, калі сёння пачуў, што Volvo актыўна будзе ствараць тут сервіс добрага ўзроўню. Бо любы перавозчык набудзе той грузавік пры аднолькавай цэне і параметрах, які можа будзе хутка і якасна адрамантаваць, — пераканана Вячаслаў Доўнар.

Дарочна, па яго словах, ААТ «Белінтэртранс» пакуль не замахваецца на сервіс-партнёрства з Volvo, але ў далейшых планах такая перспектыва разглядаецца. Тым большы што зараз прапрацоўваецца магчымасць сумеснага з Абяданым інстытутам машынабудавання НАН стварэння Навукова-тэхнічнага цэнтра магістральнага аўтамабілебудавання і лясцікы: прынамсі, ААТ «Белінтэртранс» на прыкладзе сваіх 400 адзінак тэхнікі імпартнай і ачыненай вытворчасці будзе дапамагаць беларускім навукоўцам на практыцы шукаць моцныя і слабыя месцы ў грузавіках.

Павел БЕРАСЕЎ.

І ўсе ж асцерагайцеся вулканічнага попелу!

Вывяржэнне вулкана ў Ісландыі пагражае Еўропе новымі экалагічнымі і транспартнымі праблемамі. Брытанскія метэаролагі папярэдзілі, што на Еўропу насюваецца новае балока вулканічнага попелу. Яно можа з'явіцца над паўночнай часткай Германіі, накрыць Данію, частку Швецыі і вузкай стужкай, якая пройдзе над тэрыторыяй Польшчы, дацягнуцца да Усходняй Еўропы. Канцэнтрацыя попелу ў паветры над Еўропай зноў пачала павялічвацца, такім чынам, улады Еўрасаюза не змаглі выканаць абяцанне і цалкам аднавіць паветраныя зносіны ў Старым свеце. Прышлось зноў зачыніць аэрапорты ў Нарвегіі, на поўначы Шатландыі, некалькі аэрапортаў у Фінляндыі. А ваенна-паветраныя сілы Вялікабрытаніі вымушаныя былі спыніць трэніровачныя палёты знішчальнікаў «Тайфун», у рухавіках якіх быў знойдзены попел.

Тым часам Еўрапейскае рэгіянальнае бюро Сушветнай арганізацыі аховы здароўя (СООЗ) пільна адсочвае сітуацыю з вулканічным вывяржэннем у Ісландыі, каб папярэдзіць магчымы наступствы для здароўя людзей. Асноўны кампанент попелу, які патэнцыйна можа выклікаць праблемы са здароўем, — гэта дробнадысперсныя ўзвешаныя крупкі вулканічных парод. Крупкіні памерам менш за 10 мікрон могуць трапіць у ніжнія дыхальныя шляхі. Пры высокіх канцэнтрацыях попелу ў ніжніх слаях атмасферы ў людзей з хронічнымі рэспіраторнымі парашэннямі (такімі як астма, эмфізіема ці бранхіт) могуць узнікнуць сімптомы раздражнення дыхальных шляхоў, праўда, іх уздзеянне на здароўе, хутэй за ўсё, будзе мінімальным. А пакуль вулканічны попел застаецца ў верхніх слаях атмасферы, ён не ўяўляе для еўрапейцаў пагрозы.

Паколькі канцэнтрацыя попелу можа вар'іравацца ў розных краінах у залежнасці ад ветру і тэмпературы паветра, эксперты СООЗ рэкамендуюць грамадзянам прыслухоўвацца да абноўленых рэкамендацый, якія паступаюць ад нацыянальных органаў, што адказваюць за ахову здароўя, ацнку якасці паветра і метэаралагічнае праграмаванне. Еўрапейская сетка маніторынгу якасці паветра ўключае сотні станцый па ўсёй Еўропе, што дазваляе атрымаваць самую траўдывую інфармацыю пра забруджванне ў прыземных слаях атмасферы, а еўрапейскі праект CITEAIR дае інфармацыю аб якасці атмасфернага паветра ў 84 гарадах Еўропы, якія абнаўляюцца штодня.

У выпадку павышэння ступені забруджвансці атмасферы рэкамендуецца звычайныя меры перасцярогі: людзям, якія церпяць ад астмы і іншых рэспіраторных захворванняў, у гэты час трэба пазбягаць значных фізічных нагрузак, дарэчы, як і ў любыя іншыя дні, калі назіраецца павышанае забруджванне паветра.

Надзея НІКАЛЕВА.

Факт

ГРАН-ПРЫ — У ЮНАІ БЕЛАРУСКІ

Юная спявачка з Віцебска Даша Міхайлава стала ўдальдальніцай Гран-пры прэстыжнага міжнароднага конкурсу вакалістаў «Залаты мікрафон», які прайшоў у Казахстане (у горадзе Кустанай). За перамогу змагаліся больш за семдзсят канкурсантаў з шасці краін ва ўзросце ад 5 да 17 гадоў. Дванаццаць юных выканаўцаў сталі прызёрамі ў трох узроставых групах. Але самы лепшай прызнаны наш Душу.

Усіх бек выключэння членаў журы прыемна-адзіваля майстэрства 13-гадовай жыхаркі Віцебска. У падарунак за перамогу Даша атрымала ноўтоўк і запрашэнне стаць старшынёй дзіцячай журы наступнага, дзятвятга па ліку, фестываля.

Цікава, што адна з дзвюх выкананых дзятвечкай песень «Ода джазу», напісаная канкурсанткай і віцебскім кампазітарам Аркадзею Кірылавым, у пазамінулым годзе была конкурснай пры нацыянальным адборы для ўдзелу ў Еўрабачанні.

Даша Міхайлава — салістка ўзорнай дзіцячай студыі эстраднай песні «Форум» «Цэнтра культуры «Віцебск». Як паведамляе дзятвечка, спявае яна з чатырох гадоў. Ужо паспепа выступіць у некалькіх краінах. Дзятвечка сіціпля і вельмі таленавітая.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ХІТРЫ ДЫРЭКТАР

Дырэктар сталічнага навукова-вытворчага таварыства з дадатковай адказнасцю, якое займаецца будаўніцтвам, падазраецца ў тым, што пры ажыццяўленні рамонтна-будаўнічых работ на тэрыторыі Віцебскай вобласці зламаныя ўхільны ад выплаты падаткаў і збору. На гэтым эканаміі больш за 120 мільёнаў рублёў.

Як паведамлілі «Звяздзе» ва Упраўленні дэпартаменту фінансавых расследаванняў КДК па Віцебскай вобласці, у бухгалтарскі ўлік таварыства ўключаліся і ўносіліся заведана фальшывыя дакументы аб выкананні работ пры будаўніцтве субадданных арганізацыям.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

СТАЛІЦЫ ПАТРЭБНЫ РАБОЧЫЯ РУКІ

На кірмашы вакансій, што абдыўся ў Палацы культуры і спорту чыгуначнікаў, найбольш запатрабаванымі былі рабочыя

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Открытое акционерное общество «БРАНДКО»

Учетный номер плателышкы: УНП 800002642. Вид деятельности: Оптовая торговля и производство виноградных вин. Организационно-правовая форма: Открытое акционерное общество. Орган управления: Юридическое лицо без ведомственной подчиненности. Единица измерения: млн руб. Адрес: 220021, г. Минск, ул. Центральная, 46

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 01 января 2010 г.

АКТИВ	Код строки	На начало года		На конец отчетного периода	
		1	2	3	4
I. ВНЕОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ					
основные средства					
первоначальная стоимость	101	4 375	1 806		
амортизация	102	1 051	455		
остаточная стоимость	110	3 324	1 351		
нематериальные активы					
первоначальная стоимость	111	1	1		
амортизация	112	1	1		
остаточная стоимость	120	-	-		
доходные вложения в материальные ценности	121	-	-		
амортизация	122	-	-		
остаточная стоимость	130	-	-		
вложения во внеоборотные активы	140	59	-		
в том числе:					
незавершенное строительство	141	-	-		
прочие внеоборотные активы	150	-	-		
ИТОГО по разделу I	190	3 383	1 351		
II. ОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ					
запасы и затраты	210	7 358	4 236		
в том числе:					
сырье, материалы и другие аналогичные активы	211	821	128		
животные на выращивании и откорме	212	-	-		
затраты в незавершенном производстве и полуфабрикаты	213	-	-		
расходы на реализацию	214	323	120		
готовая продукция и товары для реализации	215	4 324	2 538		
товары отгруженные	216	1 811	1 442		
выполненные этапы по незавершенным работам	217	-	-		
расходы будущих периодов	218	79	8		
прочие запасы и затраты	219	-	-		
налоги по приобретенным товарам, работам, услугам	220	248	15		
дебиторская задолженность (платежи по которой ожидаются более чем через 12 месяцев после отчетной даты)	230	-	-		
в том числе:					
покупателей и заказчиков	231	-	-		
прочая дебиторская задолженность	232	-	-		
дебиторская задолженность (платежи по которой ожидаются в течение 12 месяцев после отчетной даты)	240	1 162	565		
в том числе:					
покупателей и заказчиков	241	-	5		
поставщиков и подрядчиков	242	115	59		
по налогам и сборам	243	-	47		
по расчетам с персоналом	244	314	308		
разных дебиторов	245	733	146		
прочая дебиторская задолженность	249	-	-		
расчеты с учредителями	250	-	-		
в том числе:					
по вкладам в уставный фонд	251	-	-		
прочие	252	-	-		
денежные средства	260	9	3		
в том числе:					
денежные средства на депозитных счетах	261	-	-		
финансовое вложение	270	-	2 691		
прочие оборотные активы	280	-	-		
ИТОГО по разделу II	290	8 777	7 510		
ИТОГО БАЛАНС (190+290)	300	12 160	8 861		
ПАССИВ					
III. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВЫ					
уставный фонд	410	442	441		
собственные акции (доли), выкупленные у акционеров (учредителей)	411	-	-		
резервный фонд	420	-	-		
в том числе:					
резервные фонды, образованные в соответствии с законодательством	421	-	-		
резервные фонды, образованные в соответствии с учредительными документами	422	-	-		
добавочный фонд	430	893	960		
чистая прибыль (убыток) отчетного периода	440	-	-		
нераспределенная (неиспользованная) прибыль (непокрытый убыток)	450	1 981	821		
целевое финансирование	460	-	-		
доходы будущих периодов	470	8	8		
ИТОГО по разделу III	490	3 324	2 230		
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА					
долгосрочные кредиты и займы	510	-	-		
прочие долгосрочные обязательства	520	-	-		
ИТОГО по разделу IV	590	-	-		
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА					
краткосрочные кредиты и займы	610	4 381	3 720		
кредиторская задолженность	620	3 846	1 734		
в том числе:					
перед поставщиками и подрядчиками	621	3 561	1 524		
перед покупателями и заказчиками	622	136	43		
по расчетам с персоналом по оплате труда	623	43	55		
по прочим расчетам с персоналом	624	-	-		
по налогам и сборам	625	66	101		
по социальному страхованию и обеспечению	626	2	11		
по лизинговым платежам	627	38	-		
перед прочими кредиторами	628	-	-		
задолженность перед участниками (учредителями)	630	609	1 177		
в том числе:					
по выплате доходов, дивидендов	631	609	1 177		
прочая задолженность	632	-	-		
резервы предстоящих расходов	640	-	-		
прочие краткосрочные обязательства	650	-	-		
ИТОГО по разделу V	690	8 836	6 631		
БАЛАНС (490+690+590)	700	12 160	8 861		
Из строки 620:					
долгосрочная кредиторская задолженность	701				

«НАШ АСНОЎНЫ КАПІТАЛ — ГЭТА ДРУЖНЫ ПЕРСАНАЛ»

Жыллёва-камунальнымі паслугамі сёння карыстаецца ўсё насельніцтва як у буйных, так і ў параўнальна невялікіх населеных пунктах, што накладвае на калектывы гэтай галіны гаспадаркі павышаную адказнасць. Бо кожны жыхар ведае: галоўная задача камунальнай гэта — гэта клопат аб тым, каб пры належнай якасці яму (ды ці толькі яму?) быў аказаны ўвесь комплекс жыллёва-камунальных паслуг — па забеспячэнні вадой, цяплом, зборы цвёрдых бытавых адходаў. Каб на вуліцах было чыста, а ўначы светла, каб у парках ды скверах зазелені дрэвы. Калі ж так не будзе — чакайце, спадары камунальнікі, скаржаў, і ад гэтага нікуды не падзенешся.

Пры ўсім сказаным ёсць і адваротны бок медала. А менавіта: ці ўсім вядома, у якіх умовах працуюць тыя камунальнікі, з якімі напруга яны выконваюць пастаяльныя задачы, як пераадолююць цяжкасці. Пастараемся расказаць пра гэта на прыкладзе калектыву КВУП «Петрыкаўскі райжылкамгас».

Пераможныя крокі

У гэты невялікі і прыгожы палескі гарадок на беразе Прыпяці мы прыехалі ў канцы сакавіка. А дакладней, на другі дзень пасля таго, як камунальнікі адзначылі сваё прафесійнае свята. У петрыкаўцаў настрой быў па-сапраўднаму бадзёры. Яшчэ б не радавацца! Па выніках работы за мінулы год пастановай упраўлення жыллёва-камунальнай гаспадаркі Гомельскага вобласці і галіновага аб'ёма прафсаюзаў калектыву КВУП «Петрыкаўскі райжылкамгас» прызнаны пераможцам працоўнага саборніцтва ў сваёй групе.

Людзі былі задаволены і тым, што дырэктар прадпрыемства Уладзімір Мікалаевіч Шостак атрымаў падзяку ад старшыні Гомельскага аблвыканкома Аляксандра Серафімавіча Якабсона, што горад Петрыкаў летас заняў першае месца ў рэспубліцы па добраўпарадкаванні, што і іх калектыву ўнес значны ўклад у гэты поспех.

Натуральна, што мы не засталіся ў баку ад гэтых добрых падзей і віншаванняў, папрасіўшы дырэктура райжылкамгаса больш дэталёва расказаць, як дасягаў поспех.

Напачатку Уладзімір Мікалаевіч сціпла адзначыў, што летас «прадпрыемствам дасягнутыя пэўныя поспехі ў выкананні асноўных паказчыкаў сацыяльна-эканамічнага развіцця», назваўшы наступныя лічбы. На сто працэнтаў выкананы заданні па рамонце дахаў, уводзе жылля пасля капітальнага рамонту, эканоміі рэсурсаў, зніжэнні затрат вытворчасці, на 105,91101 працэнт

— па бытавых і дадатковых платных паслугах адпаведна, на 194,9 — па прыбытку па рэалізацыі паслуг, на 150 — па рэнтабельнасці ад яе, на 343 — па чыстым прыбытку. Замест замены 2,1 кіламетра цэплавых сетак укладзеныя новыя цэплавасці даўжынёй 4,23 кіламетра. У той жа час не выкананы паказчыкі па тэмпах росту платных паслуг насельніцтву (з-за неабгрунтаванага росту індекса цен на паслугі ацяплення) і па тэмпах росту інвестыцый у асноўны капітал (з-за недафинансавання будаўніцтва міні-ЦЭЦ). Ніжэй даведзена заданні атрымана выручка ад дзейнасці гасцініцы.

Завяршаюцца будаўніцтва ачышчальных збудаванняў з поўнай бягучай ачысткай і выкідам чыстай вады ў раку Прыпяць.

Дырэктар Уладзімір ШОСТАК (на здымку — справа) і начальнік вытворча-тэхнічнага аддзела Мікалай КОРЖ.

КВУП «Петрыкаўскі райжылкамгас» запрашае зацікаўленых суб'ектаў гаспадарання і насельніцтва да ўзаемавыгоднага супрацоўніцтва 247940, г. Петрыкаў, «Райжылкамгас», вул. Гасарына, 2. Тэлефон/факс 8 02350 55 101

Зіма — экзаменатар строгі

— Яна была і застанецца такой заўсёды. А сёлётыя стала сапраўдным выпрабаваннем на трываласць. Ці не так, Уладзімір Мікалаевіч?

— Так. Яна не абдыліла Гомельшчы-

У бухгалтэры працуюць дружны, зладжаны калектыв: Жанна ШУЛЯКОўСКАЯ, Ірына ШІЗЭЛЬ, Марыя СКОРАЯ, Аля РУДАЎСКАЯ, Таццяна КЛЕПІК і галоўны бухгалтар Людміла ПАРАЖЫНСКАЯ.

суткі і без выхадных дзён. Тэхнікі ў нас халала, а энтузіязму, старання людзей не трэба было пазычаць у кагосьці. Магу сказаць, што экзамен на змаганне з прыроднай стыхіяй быў вытрыманы. У сувязі з чым я ўдзячы калектыву за добрасумленую, часта нялёгкаю, але вельмі патрэбную людзям працу.

Адзінай і дружнай камандай

Што і кажаць, перадавікоў вытворчасці на прадпрыемстве шмат. У ліку першых дырэктар называе калектыву Петрыкаўскага участка па ўтрыманні жыллёвага фонду, абслугоўванні і рамонце цэплавых сетак і абсталявання, інжынерных сетак і камунікацый, які ўзначальвае Сяргей Мазуркевіч. Спецыялісты ўчастка ўпершыню асвоілі тэхналогію пракладкі гібкіх папярэдне ізаляваных труб і летас дасягнулі рэнтабельнасці сваёй дзейнасці 5,8 працэнта, выйшаўшы пераможцам саборніцтва сярод аналагічных структурных падраздзяленняў прадпрыемства за мінулы год.

Сіпамі участка выкананы былі летас і заказы іншых арганізацый, у выніку чог асвоена 2,3 мільярда рублёў капітальных укладанняў. У

паспяховай рабоце калектыву вялікае заслуга слесараў Івана Чырыка, Юрыя Грушы, Уладзіміра Міцурі, Мікалая Жукаўца.

Важкі ўклад у стабільную работу прадпрыемства ўнёс і калектыв участка аварыйна-аднаўленчых работ, які ўзначальвае Віктар Новак, узнагароджаны нагрудным знакам «Заслужаны работнік жыллёва-камунальнай гаспадаркі». Рамонт ацяпляльных катлоў, пракладка цэплавых сетак, выбар жэлезабетонных аградоў і металаканструкцый — вось няпоўны пералік работ, якія ён выконвае. Добрасумленны адносіны да выканання даручанага задання — характэрныя пачырк брыгады Пятра Занкевіча, электрагазаваршчыка Віталія Влэшчына, Анатолія Самкевіча, слесараў Алег Іскрыцкага і Сяргея Уся.

Нельга не адзначыць работу самага шматлікага калектыву райжылкамгаса — цэплавой гаспадаркі (тут 324 чалавекі — большая палова ўсяго калектыву прадпрыемства). Летас выручка ад рэалізацыі цэплавасці складала 60,4 працэнта ад усяго даходаў, атрыманых прадпрыемствам. Работнікі ўчастка вялікую ўвагу надаюць мадэрнізацыі кацельні, замене цэплавых сетак з прымяненнем сталёвых і гібкіх ГТ-туб, дзякуючы чаму зніжана спажыванне імпартных відаў паліва. Шчырыя словы ўдзячнасці за старанную працу заслужылі апэратары кацельні Юрыя Ліпкі, Аляксей Давыдзенка, Валяціна Кароль, машыністы-качагары Уладзімір Шляга і Міхаіл Дармел, электрамандэры Пётр Макаравіч, Уладзімір Гур'ёў, лабарантка Святлана Шабалта і іншыя.

Уладзімір Мікалаевіч, мы не першы раз у вашым раёне і бачым, які вялікі аб'ём работ выконваеце па добраўпарадкаванні населеных пунктаў...

— Зразумей вас і скажу наступнае. Працаваць так, каб яны заўсёды былі чыстымі і дагледжанымі, прыцягвалі ўвагу людзей акуратнымі фасадамі дамоў, яркімі клумбамі, стала правілам камунальных

Над аднаўленнем цыркуляцыі гарачага водазабеспячэння дома № 7 па вул. Каралёва працуюць (злева направа): слесар Іван Чырыка, электрагазаваршчыкі Дзмітрый БІГУН, Фёдар ДЗЯГЦІР, начальнік камунальнага участка Сяргей МАЗУРКЕВІЧ, слесар Мікалай КАВАЛІЧУК і майстар участка Ігар СЕРАБРАКОВ.

службай прадпрыемства. Пад кіраўніцтвам майстра Ларысы Жудро работніцы па аздэнаванні Людміла Шліганова і Валяціна Рудзюк пераўтварылі просты кавалачак зямлі ў прыгожыя кветнікі. А дробнікі і прыборальчыцы Алена Кувіль, Волга Ючко, Ірына Мацвеева, Марыя Урываў, Валяціна Вяртэна вядоўзяць чысціню і парадак у дварах, парках, на вуліцах. Цёпла адзавоўка жыхары горада і пра работу прыборальчых памшканнаў Вольгі Жукавец, Валяціны Бадзюкоўскай.

Няма работы, з якой бы не справіліся цесляры Аляксандр Буракевіч і Міхаіл Пастухов, малір Васіль Шнявін, тыпографіцы Жанна Сацута, Тамара Палтаран, токар Уладзімір Кабановіч, станочнікі Леанід Рудак, Ігар Гатальскі.

У экстрэмальных умовах, бывае, даводзіцца працаваць слесарам-рамонтнікам Генадзею Братко, Аляксандру Яцкоўскаму, Ігару Сцялю, электрамандэру Віктару Круцікаву, машыністу помпавых установак Аляксею Бурдо з калектыву водаправодна-каналізацыйнай гаспадаркі, які забяспечвае бесперабойную падачу вады ў дамы. Ле-

Брыгада ўчастка аварыйна-аднаўленчых работ пад кіраўніцтвам начальніка Віктара НОВАКА працуе на будаўніцтве цэплавасці.

тас ён выканаў вялікі аб'ём работ па рамонце, аднаўленні і пракладцы інжынерных сетак водаправода і каналізацыі. Толькі на будаўніцтве ачышчальных збудаванняў горада ён асвоіў 2,5 мільярда рублёў.

Зладжана работа тэхнічнай службы прадпрыемства дасягаецца ўмелым кіраўніцтвам галоўнага інжынера Уладзіміра Шэўлева. Адзначы і добрую работу галоўнага энергетыка Міхаіла Цярэнцьева, начальніка ўчастка Аляксандра Жыгара, майстроў Леаніда Тарасікава, Наталі Заўтара, Генадзея Серады, інжынера па кадрах Зінаіды Іскрыцкай, бухгалтараў Марыі Скорай, Алы Рудаўскай і Таццяны Клепкі. Іх адказнасць — узор для ўсіх. На жаль, нельга пералічыць астатніх перадавікоў вытворчасці з-за невялікага памеру друкаванага матэрыялу. Але скажу, што наш персанал — гэта адзіная каманда, якой многае падае плу.

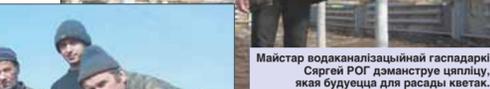
У вашым кабінце — некалькі спартыўных кубкаў...

— Летас мы ўдзельнічалі ў раённай круглагадовай спартыядзе па 15 вольнага спорту і занялі другое агульнакаманднае месца. Добрыя вынікі паказалі і ў саборніцтвах, што праводзіліся сярод прадпрыемстваў ЖКК вобласці. А калектывы мастацкай самадзейнасці — пастаянны ўдзельнік конкурсаў-аглядаў.

Задачы

Яны сёлета не менш маштабныя, чым былі летас. Адна з асноўных — закончыць работы па мадэрнізацыі сістэмы цэплавасцяабеспячэння горада Петрыкава, увесці міні-цэплавострацэнтраль у эксплуатацыю. На сёння там выкананы ўжо аб'ём работ больш чым на 90 працэнтаў. Пусканаладчыныя работы намячаны завяршыць у ліпені—жніўні.

Найважнейшы аб'ект — ачышчальныя збудаванні, узвядзенне якіх пачалося ў 2008 годзе. Прадбачы ў нашай краіне няма. Тут ачыстка гарадскіх сцёкаў будзе рабіцца па такой тэхналогіі (бяла-

Майстар водаканалізацыйнай гаспадаркі Сяргей РОГ дэманструе цэплавасць, якая будзе ўжывацца для раскідкі кветак.

гчным метадам), што ў Прыпяці вада будзе скідацца чыстай. На будоўлю ўжо пададзена электраэнергія па часовай схеме пад пусканаладчыныя работы, і чакаецца, што ў ліпені аб'ект запрацуе.

Сумаваць не давядзецца, упершыню дырэктар райжылкамгаса. Трэба распрацаваць праектна-каштарысную дакументацыю і мадэрнізацыю дакументацыю і мадэрнізацыю зацэпнае кацельню № 13 у Мышанцы з тым, каб перавесці катлы на мясцовыя віды паліва. Што тычыцца жыллёвага фонду, дык пасля капітальнага рамонту трэба ўвесці яго агульнай плошчай 1,2 тысячы кубаметраў. Пастаўлена задача рэалізаваць і такія праекты, як мадэрнізацыя сістэмы водазабеспячэння ў Наваасёлка, водазабеспячэння ў Дземнах, капітальна адрамантаваць водапаборную вежу ў Бабрунцах. Падлягаюць замене 4,6 кіламетра цэплавых сетак, стаіць задача аказаць насельніцтву платныя паслуг дадаткова на 580 мільёнаў рублёў і г.д. У цэлым калектыву здольны, нягледзячы на шэраг праблем, выканаць пастаўленыя задачы, лічыць Уладзімір Мікалаевіч. Спадзяванне — на вопыт і стараннасць.

Што так і будзе, мы пераканаліся, калі бабавалі на шэрагу аб'ектаў горада. У доме № 7 па вуліцы Каралёва ударна працавалі людзі камунальнага ўчастка, які ўзначальвае вышэйпавыяні Сяргей Мазуркевіч. У падвальных памяшканнях і кватэрах пятага паверха яны шчыравалі над тым, каб палепшыць якасць падачы гарачай вады жыхарам у адпаведнасці з тэхнічнымі патрабаваннямі.

На водазборы «Беланавічы» майстар водаканалізацыйнай гаспадаркі Сяргей РОГ паказваў нам участак зямлі, дзе была высаджана расада кветак для клумбаў горада. Тут жа завялася некалькі чалавек з участка аварыйна-аднаўленчых работ з поўным наборам неабходных механізмаў і інструментаў. Рабочыя рыхтаваліся аснасціць паліцкія цэплавасці 24 на 15 метраў, пабудаваныя за тры месяцы. На паліцах будуць выстаўленыя скрыні з расадамі тых кветак.

Далейшы наш маршрут па райцэнтры ляжаў на вуліцы Чапаева. Яна добраўпарадкоўваецца. Тут якраз прыкладвалі водаправодную трубу, а побач ішла падрыхтоўка да асфальтавання ўчастка вуліцы. «Гэта — на перспектыву развіцця Паўночнага мікрараёна», — патлумачыў Уладзімір Мікалаевіч і дадаў: «Работы наперадзе шмат. Закачаваем кубкі!»

Алена ДАЎЖАНОК. УНП 490318904.

Вольга ДЗЕМКІНА, беларуская мастачка, якая скарыла Францыю:

«Калі французы пабачылі мае габелены, яны не верылі — падыходзілі і мацалі!..»

Ужо 15 гадоў Вольга Дзёмкіна жыве і працуе ў Сэнт-Эціене. Двойчы яе прызнавалі «Мастаком года» Францыі. А Лівенскія майстры папрасілі яе адраджаць габелен, які некалі быў вынайзды менавіта ў Францыі!

Яна жыве ў Францыі і размаўляе па-беларуску. Вокны майстэрні Вольгі Дзёмкінай у Сэнт-Эціене выходзяць на Альпійскія горы.

Пятнаццаць гадоў таму спадарыня Вольга, прызнаная майстрыца габелену, адправілася ў Францыю з выставай. На радзіме габелена, дзе цяпер гэтыя майстэрствы ўжо практычна страчаны і з'яўдаюцца, габелены беларускі Дзёмкінай зрабілі фурор. За гэты выставай была наступная, пасля... Пасля Вольга Дзёмкіна зразумела, што Францыя ёй чакае, і вырашыла не прымушаць чакаць такую шлахетную пані. Ужо 15 гадоў спадарыня Вольга жыве там, захоўваючы беларускі пашпарт, беларускую душу, беларускую свядомасць. І хоць часам у яе замест «калі ласка» можа вырывацца «сінь ву плэ», творы яе застаюцца адназначна беларускімі.

«САМАЕ СТРАШНАЕ ДЛЯ ГАБЕЛЕНА — СВЯТЛО МЕСЯЦА!..»

У Беларусі Вольга Дзёмкіна працавала як габеленшчыца і як мастак, мела персанальную выставу ў Нацыянальным гістарычным музеі. Яна стварала першыя касцюмы легендарнаму «Песнярам» — замест недарочных сармаціх касцюмаў Дзёмкіна апрагнула Мулявіна ў беларускі шлахетны строй. Адзін з яе апошніх габеленаў — «Сіротка» — можа пабачыць кожны ў Нясвіжскім замку. Заслона сцэны ў Нясвіжскім палацы культуры (72 квадратныя метры) — яе праца. Габелены плошчай 175 квадратных метраў і 75 квадратных метраў у сайгасе-міль-

ярдэры «Белавежскі» пад Камянцом — яе. Габелен «Рагнеда» ў Заслаўскім краязнаўчым музеі — яе. Габелены ў Нацыянальным гістарычным музеі — яе. Вольга Дзёмкіна некалі адраджае кафедру «Габелен і мадэляванне» ў Акадэміі мастацтваў, была яе загадчыцай. Спадарыня Вольга падкрэслівае, што тэма габелены, мысліць габеленамі яе навучылі менавіта ў нашай Акадэміі мастацтваў.

І гэта дапамагло мець у Францыі шалёны поспех: за кароткі час больш за 15 персанальных выстаў!.. Два залатыя медалі «Найлепшы мастак года» ў Францыі, агульная колькасць розных медалёў — 11! Самы дарагі, кажа Вольга Дзёмкіна, нават не залаты медаль Нацыянальнай Асамблеі Францыі, а залаты медаль «Прызнанне публікі». Бо публіка галасавала выключна за творы мастацтваў, якія былі прамараваныя, без імянаў аўтараў. Восць так беларуская душа заваявала французскую... — **Спадарыня Вольга, расшыфруйце, у чым палягае роля габеленшчыцы. Мастак малюе, ткачыча тчэ, а дзе між гэтым габеленшчыца?**

— Майстар габелену павінен ведаць структуру ткацтва, бо мы дакрапаем да нітка, які кладзецца ў твор. Бо нельга аўтаматычна перакласці кардон (на прафесійнай мове так называецца эскіз габелена ў натуральную велічыню — **Аўт.**) на габелен — аўтар мусяць падбіраць гаму, сядзець і падаваць патрэбныя ніткі. Асабіста мяне заўжды прыцягваў класічны габелен, глады — на ім можна перадаць усё, нават паветра! Мастак, які не вывучаў ткацтва, не здолее перакласці твор на мову гэтай мяккасці, велюранска, на мову гэтай «мяккай фрэскі».

— Наколькі габелены даўгавечныя? Ніткі бяжыць за часам?

— Бяжыць, змяняюць колер. Прычым не столькі ад часу і ад сонца, а самае страшнае — ад святла месяца. Столькі французскія замкі сансапалі свае габелены ад таго, што ў тыя стагоддзі гэта было невядом! Гэта раскрылася толькі ў пачатку XX стагоддзя. Я была больш чым у 200 замках Францыі і вывучала гэта. Нейкая габелены з зялёных сталі блякітымі... На некаторых былі проста круглыя адбітак ад поўні, якія стагоддзямі сцяпалі на гэтыя месца праз акно. Калі гэта зразумела, то вокны наспраць габеленаў сталі шчыльна зашэваць на ноч. Гэтай бяды не пазбеглі нават габелены ў Версалі.

— Калі габелен патрапіў з Францыі ў Беларусь і якім шляхам?

— Калі разглядаць гісторыю, мануфактуры Радзівілаў, то гаворка ідзе пра XVII стагоддзе. Карэліцкія шпалеры ткаліся ў такі спосаб, слухічы паясы ў нейкім сэнсе таксама.

«Шэсць квадратных метраў габелена ў Беларусі каштуе як у Францыі 60 квадратных метраў»

— **Колькі колераў вы выкарысталі для габелена «Сіротка» ў Нясвіжскім замку?** — Больш за 400, калі ўлічваць меланж — гэта калі бярэцца дзве ніткі і змешваюцца. А чыстых — каля 200. Іншы раз проста не халала кавалачка, нейкага тонкага пераходу — і я шукала, фарбавала, падбірала, каб не страціць

эфект. Я стаяла заду па пяццю ткачыхамі і падавала ім патрэбныя ніткі. У адзін момант мне нагадала гэта гранне на агране. Бо ткачыхі — яны вельмі добрыя майстрыцы, але без мастацкай адукацыі. І толькі супраца ткачы і мастака забяспечыць дасканалы габелен. Адна з задач матака пры гэтым — зрабіць так, каб не адчувалася, што тут было пяць работ, што гэта ткалі пяць чалавек.

— Вы задаволены нясвіжскім габеленам Сіроткі, як ён выглядае сёння?

— Як творам я ім задаволена. Але былі праблемы з яго размяшчэннем. Ен і сёння вісіць там невягодна — яму там цеснавата ў адносінах інтэр'ера. Злева кафельная пец, справа — дзверы. Павесілі яго ад самай падлогі, бо зверху — камеры відэаназарання. А перад габеленам паставілі іншы экспанат — выштальцоны глобус. Габелен апынуўся заціснуты!.. У самым пачатку ўвогуле быў нонсэнс — зламалі раму і падвярнулі габелен сантыметраў на 10 — бо павесіць цалкам замянілі камеры. У выніку надпісы па-ляцку проста закруцілі, і ён не стала відаць... Габелен каштуе вельмі дорага, каб з ім так абыходзіцца!

— Раз вы ўжо казалі «дорага», то раскажыце, колькі гэта каштавала Нясвіжскаму замку — і колькі б гэта каштавала замку ў валоках Ліёна?

— Я не буду называць кошт. Хачу сказаць, што нясвіжскі габелен больш за 6 квадратных метраў. Зразумела, што я стварала яго, бо гэта — для Беларусі. Але можна параўнаць, што тут 6 квадратных метраў каштуе столькі, колькі ў Францыі — 60 квадратных сантыметраў.

«ПРОСТА ПЕРАЕХАЦЬ ЗА МЯЖУ — НЕВЯЛІКАЕ ДАСЯГНЕННЕ. ВАЖНА НЕ ЗГУБІЦЬ!..»

— У 1996 годзе вы пехаці ў Францыю з выставай. Гэта была выстава габеленаў?

— Так, гэта была выстава габеленаў і скульптуры. Мы аб'ехалі разам з выставай некалькі гарадоў, мае творы ўвайшлі ў каталог, прыцягнулі ўвагу — і мой лёс скаляў так, што я ў выніку засталася ў Францыі.

— У нас у вёсцы пра такія выпадкі кажуць «прабілася». Вольга Дзёмкіна «прабілася» — гэта беларускі і Рабілю так, як мне падказвае сэрца, генетычная памяць.

— А французам трэба беларускі габелены?

— На іх жа не напісана, што яны беларускія! Гэта наша душа, наша эмацыянальнасць, чульваасць. Французы зайдзюццаў нашаму крэатыву, нашаму творчаму ўспрыняццю рэчаіснасці. У іх прынята працаваць у адным стылі, адной манеры — а нашы мастакі здольныя эксперыментаваць!.. У нас вельмі добрая школа і высокая адукацыя, якая дае

З Перам Карданам.

Вольгу Дзёмкіну запрасілі на радзіму габелена адраджаць габелен...

— Гэта цікавая гісторыя!.. Мяне тады вельмі ўразіла, што Францыя, якая нарадзіла габелен, цяпер абсалютна забылася на яго! Чаму? Я спрабавала даведцца. Ды таму, што гэта каштуе вельмі дорага! Францыя ўжо капіталістычная краіна, мастакі там павінны прадаваць свае творы. А проста для душы, як у нас, там ніхто не робіць. Таму габелен застаўся ў іх толькі ў выглядзе растаўрацый старадаўніх габеленаў у замках. У акадэміях Францыі не існуе адукацыі габеленаў. Калі я выставіла сваю калекцыю — больш за 12 габеленаў — французы былі ўражаныя. Яны не верылі: падыходзілі і мацалі — думалі, што гэта намалевана на тканіне!.. Паставілі спачатку вельмі раўнава!.. Казалі: «Вы не маеце права браць назву «габелен». Габелены толькі мы стварам. А гэта — ткацтва!» Але час праходзіў... І цяпер я ўваходжу ў асацыяцыю «Прыгожыя рукі». Мяне ўгавораюць стаць прэзідэнтам гэтай асацыяцыі і адраджаць сучасны габелен. Я пакуль не згаджаюся, бо тады не застанецца часу на ўласную творчасць. Але хачу «хвіла» скрыстацца такім становішчам і запрасіць туды нашых мастакоў, паказаць нашу мастацтва, наша ткацтва!

«ФРАНЦУЗЫ ЗАЙЗДРОСЦЯЦ НАШАМУ КРАТЫВЦУ!»

— А памятаеце гісторыю, калі ў Ліёне пачалі ствараць падробкі слухічы паясоў? За раз, здаецца, пачынаецца працяг традыцыі. Тады ў Ліёне вырабілі «слухічы паясы, цяпер будуць — беларускія габелены!..

— Вядома, гэта будзе беларускія габелены, бо я беларускі! Рабілю так, як мне падказвае сэрца, генетычная памяць.

— А французам трэба беларускі габелены?

— На іх жа не напісана, што яны беларускія! Гэта наша душа, наша эмацыянальнасць, чульваасць. Французы зайдзюццаў нашаму крэатыву, нашаму творчаму ўспрыняццю рэчаіснасці. У іх прынята працаваць у адным стылі, адной манеры — а нашы мастакі здольныя эксперыментаваць!.. У нас вельмі добрая школа і высокая адукацыя, якая дае

«ІХ ПРЫВУЧЫЛА, ШТО МЫ НЕ «РУССІ БЛАН», А «БЕЛАРУСЬ»

— З чаго складаецца вашае творчае жыццё цяпер?

— Я працую ў жывалісе, скульптуры, з рознымі іншымі матэрыяламі. Афармляю кнігі — калі я атрымала высокую мастацкую ўзнагароду, пісьменнікі сталі самі зяртацца да мяне. Шмат падарожжа

«УСЕ ЧАКАЮЦЬ АД «ДЫНАМА» ПЕРАМОГ 5:0. ГЭТА СКОЎБАЕ»

НАБЫТАК расійскага футбаліста Руслана Піменава стаў сёлета літаральна самым гучным трансферам сталічнага «Дынама». 29-гадовы нападаючы ў свой час выступаў за зборную Расіі, маскоўскія «Лакаматыву» і «Дынама», французскі клуб «Мец». Апошні два гады форвард праваў у маскоўскім «Дынама», праўда, у яго аснове амаль не выходзіў. Мы распыталі футбаліста пра яго мінскі этап у спартыўнай кар’еры.

— Руслан, раскажыце, як вы апынуліся ў мінскім «Дынама»?

— «Дынама» гуляла ў Маскве таварыскі матч з «Лакаматывам». Наш з Сяргеем Гурэнкам агучылі знаём прапановаў маю кандыдатуру мінскаму клубу. Гурэнка сказаў, што спачатку мне трэба прыехаць на невялікі прагляд, пасля гэтага прымуць рашэнне, паколькі цікавае такія была. Пасля гэтай размовы я прыехаў у Мінск, прайшоў прагляд.

— Прычым спачатку ў прэсе з’явілася інфармацыя пра тое, што ў вас быццам бы праблемы са здароўем і кантракт не будзе падпісаны...

— Гэта прыкра недарэчнасць. Але мне было вельмі непрыемна, што гэта неправараная інфармацыя трапіла ў СМІ. Навошта гэта было зроблена, калі яшчэ не было ніякай канкрэтны, мне неаразумела. А так усё добра.

— Як вам умовы ў мінскай камандзе?

— Мне ўсё задавальняе. Усё ж такі гэта сталіца. Каманда сур’ёзная, з тытуламі, з сур’ёзнымі намерамі. Адзінае, што пакуль не задавальняе — гэта вынік. Але гэта папраўна.

— У чым тады, на ваш погляд, прычына такой невыразнай гульні каманды на старце?

— Я чалавек новы ў камандзе, мне складана меркаваць. Здаецца, кваліфікаваныя гульцы, добры трэнер. Мяркую, што гэта перадстартавае хваляванне. Усё ж такі ўсе чакаюць перамог, па 5:0 у кожным матчы, і гэты ціск адчуваецца. Гэта скоўбае хлопцаў.

— Як вас прынялі ў камандзе?

— Выдатна. Футбалісты хутка ўліваюцца ў калектыв. Тым больш я рускамоўны.

— Магчыма, вы сустракаліся з уладальнікам клуба Юрыем Чыжым і ён даваў вам нейкія парадзі?

— Я нават не бачыў яго ні разу.

— Як ведаецце, што ён і пасля матчу можа падыйсці да гульца паразмаўляць?

— Пакуль не ведаю. Я так разумею: калі каманда перамагае, тады ёсць сэнс падыходзіць. А калі праіграе, і так усё зразумела: усё стараліся, трэніраваліся, аддавалі на полі ўсе сілы, але ў футболе станючы вынік чаргуюцца з адмоўным. Трэба працаваць, і вынік не прымуць сябе чакаць.

— Як складаюцца вашы адносіны з Сяргеем Гурэнкам? Калісьці вы разам гулалі, а цяпер павіны выконваць яго патрабаванні. Ці маеце вы права выказаць сваё меркаванне, не пагадзіцца з трэнерам у чымсьці?

— Прыемна тое, што кожны гулец у камандзе можа ў любы момант падыйсці да галоўнага трэнера. Перашкод ніякіх няма, і выдатна, што любячы моманты можна абмяркоўваць. А нахонт патрабаванняў, на тое ён і трэнер, каб выстаўляць патрабаванні, а мы іх выконвалі.

— У маскоўскім «Дынама» быццам бы былі незадаволеныя вашай фізічнай формай, у прыватнасці, папракалі вас у лішняй вазе. Сяргей Гурэнку задавальняе ваша фізічная форма?

— У маскоўскім «Дынама» я паспрачаўся з галоўным трэнерам, мы не сыхіліся характарамі. Менавіта ён прылісваў мне праблемы з вагой. Трэнер пайшоў на прыняцці, і аднае, што я мог зрабіць, — разараць кантракт з маскоўскім «Дынама». І перайшоў у мінскае «Дынама».

— Пры пераходзе ў вас былі нейкія асаблівасці патрабаванні? Ці, магчыма, да вас?

— Патрабаванне да мяне адно — хутчэй забіваць і дапамагаць камандзе.

— Як у бытавым плане асвоіліся ў Мінску?

— Аўтаматбы пакуль няма, пры неабходнасці карыстаюся паслугамі таксі — усё бядэ прэзмернасіў. Клуб выдатковае мне невялікую суму на арэнду кватэры. Гэта дзесяць хвілін пешшу да цэнтра горада. Хоць мне тут падазваюць, што гэта ўсё-такі цэнтр. Я яшчэ не вельмі добра ведаю горад. А па фінансавых умовах я не самы высокааплачаны гулец. грошы тут не адгрывалі гадоўнага ролі. Сярод гульцоў клуба ў ведамасці зарплата я дзесяці, напэўна, у сярэдзіне.

— У Мінску бывалі раней?

— Сёлета я ўпершыню прыехаў у Мінск. Музею і адметнасці пакуль не бачыў. У нас трэніроўкі, гульні. У пералыку паміж першым і другім кругам планую нікуды не ездзіць, а застацца тут і пазнавацца з горадам. На першы погляд, цэнтр горада вельмі прыгожы, добразрыхлівы людзі — спрыяльная атмасфера, адным словам.

Алена АЎЧЫНІКАВА.

НЕ БУДЗІ ЛІХА...

Даверліваць нашых жанчын не ведае межаў. Недаверліваць — таксама. Здавалася б: ну, звалілася на цбе шчасце, сустрэўся чалавек з сур’ёзнымі намерамі, «паматросіў» і не кінуў... Не толькі не кінуў, а шчыльна прыбіўся да тавай берага, пачаў рэгулярна ў цбе сталавацца, перавёз да цбе сваю кашулю і гальштук і нават робіць дробную работу па доме... Што табе яшчэ трэба? Жыві, радуйся, расквешвай яго жыццём! Падбэдзёрвай і падтрымлівай, дары добры настрой. А на тое, што ад яго паперанна пахне та тэтуём, то алкаголем, то незнаёмымі табе жаночымі духамі — наплый. У рэшце рэшт, ён усё і заўсёды зможа патлумачыць, і табе будзе сорамна за свае бягзгудзья падазэрні. Яшчэ і даравання папросіш — ды позна...

АДНОЎЧЫ дзве прыцелькі (адна з іх у хуткім часе збіралася выйсці замуж) выправіліся на вярчэнні праменад. Зайшлі ў кавярню, выпілі па каткэйлі, потым яшчэ па адным, і яшчэ... І тут адной з іх — той, якая збіралася замуж — прыйшла ў галаву ідэя. Дарэчы, усялякія «ідэі» пачынаюць рывацца ў жаночых галовах ужо адразу пасля першага каткэйлі. Але гэта зусім не азначае, што іх трэба зразажа, не сыходзіцца з меца, увабляць у жыццё. А тут было выпіта тры порцы, і стоп-сігнал у выніку не спрацаваў. «А давай мы яго правярні!» — прапанавала без пці хвілін жонка. «Каго?» — удакладніла сяброўка. «Майго будучага мужа... Тэлефануй!»

План быў прымітыўным да крыўднага. Набраць яго нумар, сказаць, што памылілася, знайсці зачэку, каб прадоўжыць размову, і, нарэшце, прапанаваць яму сустрэцца... Сяброўка ўзяла і патэлефанавала. Памурлыкала з ім, нахваліла локшыны пра тое, які ў яго рымны голас — амаль як у выдамога тэлеведчага... (Мужчыне ж у пацярджэнне таго, што ён самы цудоўны, шмат не трэба.) Ён і павёўся! І ўгаворваць нават не прыйшлося — праз паўгадзіны ён прычынуў у тую кавярню. Папаўся, як кажучу, на гарачым. Патэнцыяльная жонка — у слёзы: маўляў, вось ты які, пралюбодзей нічашаняці! А які ж ён пралюбодзей? Проста цікаўны мужчына. У кожным мужчынзе сядзіць дух даследчыка. Яго цікавіць усё новае і неспазнаанае. Але гэта зусім не азначае, што ён гатовы аўтаматычна развітацца са старым. І закатаць яму з гэтай нагоды істэрый проста нехта тоўна...

Дзякуй Богу, усё скончылася хэпі-эндам, віну сваю малады чалавек заглядзіў узорна-паказальным паводзінам, і вяселле усё ж адбылося. Толькі вось сяброўка малады туды не запрасіла. Так ёй, сяброўцы, і трэба — не будзе ў наступны раз падавацца на правакцыі...

ГІСТОРЫЯ другая. Адна маладая жанчына — назавём яе Валяцінай — была заўзятай прыхільнай парадуку. Толькі наводзіла яна яго, як бы гэта сказаць больш мілька... выбарачна. Аб’ектамі генеральнай уборы часцей за ўсё становіліся пісьмовы стол мужа і яго верхняе адзенне. Калі ў дарогай «паловы» з’явіўся мабільны, то наводзіць парадак Валяціна пачала і там. Раз-пораз праглядала «тэлефонную кімнатку», пасля чаго ўчыняла мужу допыты з прыдзіркамі. Не тое каб яна рэзанавала... Хутчэй, сумавала па бразільскіх страсцях. А можа, у ранейшым жыцці Валяціна была следчым — хто ведае? Словам, ёй пастаянна карцела зніцьч да тое, што хавалася ў шуфлядах, кішэнках

Квэзі для дарослых

Святлане. На бяду, голас у той аказаўся не толькі маладым, а, што яшчэ горш, прыёмным. «Я усё ведаю!» — пайшла ў наступленне Валяціна. — Але ты гэта так проста не атрымаеш, інакш будзеш мець справу са мной!... Зразумела, што на прыём да стаматолага Святлана Д. у прызначаны час не прыйшла. Адчуваючы нядабрае, ён сам патэлефановаў ёй, а, высветліўшы прычыну, папрасіў у медсястры карвалолу...

Святлана Д. аказалася жанчынай кемлівай і некрывудлівай. Яна записалася на прыём зноў. Пакуль ён майстраваў ёй сківіцу і выпраўляў прыкус, яна, натуральна, маўчала. І нашаму стаматолагу, які не прывык да маўклівых жанчын, гэта вельмі спадабалася. Настолькі, што праз паўгода ён сабраў свае рэчы і развітаўся з Валяцінай на заўсёды. Але яна яшчэ доўга наводзіла рэзавіў. Яго пісьмовым слога, шукаючы ўсё новае і новае «пацярджэнні» нявернасі. А на спачуваны знаёмых жанравіа адказаваў: «Лепш быць адной, чым у дрэннай кампаніі!»

Яшчэ адзін мужчына, не стаматолага, але спарс-сантэхнік, любіў усім дапамагаць. Так што жыхары пад’езда гэтым актывіа карысталіся, увесч час падкідаваючы яму «пазаштатную» работу: то шланг у іх пацёк, то пракладка палачела, то кран сапсаваўся... І хадзіў Міхалыч безадмоўна па кожным выкліку, не шкадуючы ні сілаў, ні часу. Натуральна, гэта не вельмі падабалася яго жонцы, але паколькі са сваіх пакодаху муж ніколі не вяртаўся з пустымі рукамі, яна не прарэчыла. Да таго часу, пакуль аднойчы да іх не завітала суседка з першага паверха — адзінокая жанчына, якой, аднак, адзінота не перашкодзіла нарадзіць траіх дзяцей. «Міхалыч, вырчай, у выніным кожным вады па каленалі...»

Вярнуўся ён ад суседкі не так хутка, як па меркаваным жонкі павінен быў вярнуцца. І то, што найбольш уразіла, прыйшоў з пустымі рукамі. «Як так? — абурлася яна. — Ндужо нічога не далі?» — «Ды давалі, — адказаў муж. — але я пасароміце браць. Усё ж трое дзяцей...»

Праз некалькі дзён гісторыя паўтарылася. Суседка, нават не зайшоўшы ў кватэру, з парога паклікала Міхалыча паглядзець, што з кранам. Ён паслухмяна ўзняўся і пайшоў і, як падалося жонцы, пабег. І зноў вярнуўся без узагароды. Тут ужо яна ўстала на дыбы: ты што, падрадзіўся працаваць задарма? Ці яна разлічавецца чымсьці іншым?..

Дзвух тыдзні не прайшло — зноў званок у дзверы, і зноў суседка на парозе. Тут ужо жонка не вытрымала: «Гэта табе не ЖЭС! І не дабрачынная арганізацыя! Прывітаюла тут... на халыну!» Тая няк не адрагавала, толькі банком прасунулася да шафры, што стаяла ў прыхожай, і паклала на палічку дваццатку: «Вось, прынесла за два разы... Выбачайце!» І выгнот з кватэры. Міхалыч грошы схапіў і за ёю... Потым ужо жонка па яго хадзіла. На першы паверх. Прасіла вярнуцца.

А Міхалыч адказаў у сваёй прывычнай манеры: «Пацячэ кран — зайдзі...»

Наталія УЛАДЗІМІРАВА.

Рэха публікацыі ЯК ВЫРАШАЦЬ ПРАБЛЕМУ ЎТЫЛІЗАЦЫІ ТЭЛЕВІЗАРАЎ І ХАЛАДЗІЛЬНІКАЎ, ШТО АДСЛУЖЫЛІ СВОЙ ВЕК?

Адзін са спосабаў — ускласці адказнасць за збор і перапрацоўку складанай бытавой тэхнікі ад насельніцтва на саміх вытворцаў

У нумары «Звязды» ад 26 сакавіка пад рубрыкай «Ідэю прапанаваць чытаць» было змешчана пытанне чытача з Кобрыня Васіля Канстанцінавіча Цібароўскага: чаму ў Беларусі не збіраюць старыя тэлевізары, халадзільнікі, пральныя машыны? Мелася на ўвазе нейкая комплексная праграма ў гэтым накірунку. А то, як слухна заўвагаў Васіль Канстанцінавіч, зараз насельніцтва мусіць цішком выстаўляць да пад’езда складанабывающую тэхніку, што адслужыла свой век. А гэта ж і забруджванне навакольнага асяроддзя, і страта другасных рэсурсаў, якія можна было б атрымаць... Вось чытач і прапанаваў наладзіць збор рэччу, што былі ў карыстанні. Мы ў сваю чаргу правялі невялікае расследаванне, вынікі якога ў прыватнасці, засведчылі, што дзейным законнаму асновам гэтае пытанне ў краіне да канца не ўрэгуляванае... Тым не менш, рэдакцыя паспрабавала давесці справу да лагічнага завяршэння, таму звярнулася за прасьбай нахонт афіцыйнай інфармацыі ў Міністэрства прамысловасці. Вось што нам паведамілі адтуль.

«Складаная бытавая тэхніка, якая страціла свае спажывецкія якасці і выйшла з эксплуатацыі, з’яўляецца адходамі і ўрывае сабой значную парозу для навакольнага асяроддзя з-за вялікай іх колькасці, значнай масы і наўнясці ў іх таксічных рэчываў. Вызначальнай асаблівасцю адходаў бытавой тэхнікі з’яўляюцца высокія сярэньняны ўласцівасці. У іх утрымліваюцца матэрыялы, што добра рэцэркулуюцца: чорныя, калерыявыя і каштоўныя металы, тэрмапласты, шкло, масла і іншыя. Трэба канстатаваць, што рацыянальнае абыходжанне за адходамі складанай бытавой тэхнікі як з крыніцамі другасных матэрыяльных рэсурсаў у выглядзе іх на належным узроўні.

У мэтах максімальнага выкарыстання аб’ёмаў адходаў складанай бытавой тэхнікі і транспартных сродкаў, у якасці другасных матэрыяльных рэсурсаў, зараз рэалізуецца Дзяржаўная праграма збору (нарыхтоўкі) і перапрацоўкі другаснай сярэньняны ў Рэспубліцы Беларусь на 2009—2015 гады, зацверджаная Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 22 чэрвеня 2009 года №327.

Да цяперашняга часу ў рэспубліцы амаль усё праблема ў абыходжанні за адходамі, што існуюць ўзнікаюць, рашаюць органы дзяржаўнага кіравання. Арганізацыі-вытворцы адходаў і насельніцтва мала задзейнічаныя ў гэтым працэсе.

Так, вытворцы тавараў забяспечваюць толькі гарантыі якасці і беспякні тавараў, што вырабляюцца, і не нясуць адказнасці за абыходжанне з гэтымі таварамі, што перайшлі ў разрад адходаў з-за згубы імі спажывецкіх ўласцівасцяў.

Пры дзейнай сітуацыі ўзнікае неабходнасць распрацоўкі і выкарыстання новых падыходаў і спосабаў да вырашэння абачаных вышэй праблем. Адным з іх з’яўляецца ўскладанне адказнасці за збор і перапрацоўку выкарыстанай спажывачымі прадукцыі як адходаў бытавога і вытворчага прызначэння на саміх вытворцаў, іншымі словамі, укаранення прынцыпу пашыранай адказнасці вытворцы тавару.

Гэты прынцып з’яўляецца складаным інструментам правядзення палітыкі ў галіне аховы навакольнага асяроддзя, скіраванай на зніжэнне нагрукі на навакольнае асяроддзе, што аказваецца таварам на працягу ўсяго яго жыццёвага цыклу, шляхам ускладнення адказнасці за шкоду, што наносіцца таварам, а таксама абавязкаў па зборы, выкарыстанні і (ці) абысходжанні адходаў, якія ўварыліся ў выніку страты яго спажывецкіх ўласцівасцяў, на вытворцу ці імпартэра тавару.

Дзяржаўнымі заказчыкамі Дзяржпраграмы (Мінпрама, Мінгадаль) сумесна з Мінпрыроды зараз праводзіцца падрыхтоўчыя работы па ўкараненні прынцыпу пашыранай адказнасці вытворцы тавару ў рэспубліцы. На падставе экалага-эканамічнага аналізу сёлетня плануюцца распрацоўка практычна нарматыўнага прававога акта, які прадуладжвае пазятнае ўкараненне прынцыпу пашыранай адказнасці вытворцы тавару».

Сяргей РАСОЛЬКА.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ

Продавец – Лидский районный исполнительный комитет Аукцион состоится в 12.00 25 мая 2010 г. в г. Лиде Гродненской обл. по ул. Советской, 8

Номер лота	1	2	3	4	5
Адрес земельного участка, кадастровый номер	г. Лида, ул. Космонавтов, У-68 423650100007000795	г. Лида, ул. Свердлова, У-69 423650100005000844	г. Лида, ул. Крупской 423650100006000732	г. Лида, ул. Свердлова, У-81 423650100002000755	г. Лида, ул. Центральная, У-82 423650100013001823
Целевое назначение земельного участка	Для строительства торгового-развлекательного центра	Для строительства магазина продовольственных и промышленных товаров с кафе-терием	Для строительства станции технического обслуживания	Для строительства пункта технического обслуживания легковых автомобилей с автомобильным комплексом	Для строительства магазина продовольственных и промышленных товаров
Срок аренды земельного участка	10 лет	10 лет	10 лет	10 лет	10 лет
Площадь, га	0,3037	0,2024	1,9836	0,5536	0,3000
Форма участка	неправильная	четырёхугольная	неправильная	четырёхугольная	неправильная
Рельеф участка	равнинный	равнинный	равнинный	равнинный	равнинный
Расположение земельного участка	Центральная часть города	Северо-восточная часть города	Западная часть города	Северная часть города	Восточная часть города

Транспортная доступность	Расстояние до ближайшей остановки городского транспорта по ул. Космонавтов (автобус № 4) приближительно составляет 300 м	Расстояние до ближайшей остановки городского транспорта по ул. Свердлова (автобус № 3) приближительно составляет 100 м	Расстояние до ближайшей остановки городского транспорта по ул. Рыбиновского (автобусы №№ 1, 6, 9, 12) приближительно составляет 1000 м	Расстояние до ближайшей остановки городского транспорта по ул. Прытыцкого (автобус № 3) приближительно составляет 350 м	Расстояние до ближайшей остановки городского транспорта по ул. Малахова (автобусы №№ 5, 6) приближительно составляет 900 м
Инженерная инфраструктура	Существует возможность подключения к городским сетям: электричество (строительной закрытой трансформаторной подстанции), тепловые сети, водопровод, канализация (существующую самотечную канализационную сеть) с условиями	Существует возможность подключения к городским сетям: электричество, газ, водопровод, канализация (существующий самотечный канализационный коллектор) с условиями	Существует возможность подключения к городским сетям: электричество, тепло, водопровод, канализация с условиями	Существует возможность подключения к городским сетям: электричество (вероятно строительство трансформаторной подстанции), канализация (очистка сточных вод на местных очистных), водопровод, тепловые сети, газ с условиями	Существует возможность подключения к городским сетям: электричество (необходимо строительство трансформаторной подстанции), газ с условиями
Наименование ограничения в праве	Ограничение права в пользовании частью земельного участка площадью 0,0059 га в охранных зонах линий электропередачи, площадью 0,0045 га в охранных зонах линий связи и радиодификации, площадью 0,0079 га в охранных зонах магистральных трубопроводов, систем газоснабжения и других линейных инженерных сооружений	Ограничение права в пользовании частью земельного участка площадью 0,0035 га в охранных зонах линий электропередачи	Ограничение в праве пользования частью земельного участка площадью 0,0822 га в охранных зонах линий связи и радиодификации; частью земельного участка площадью 0,0773 га в охранных зонах подземных кабельных линий электропередачи, частью земельного участка площадью 0,0568 га в охранных зонах магистральных трубопроводов, систем газоснабжения и других линейных инженерных сооружений, частью земельного участка площадью 0,0870 га в охранных зонах водопровода	Ограничение права в пользовании частью земельного участка площадью 0,0025 га в охранных зонах линий электропередачи, площадью 0,0315 га в охранных зонах линий связи и радиодификации, площадью 0,0965 га в охранных зонах магистральных трубопроводов, систем газоснабжения и других линейных сооружений	Нет
Начальная цена предмета аукциона	77 274 830	32 466 280	379 744 680	63 276 300	32 084 070
Задаток, руб.	7 727 483	3 246 628	37 974 468	6 327 630	3 208 407

Возместить: - потери сельскохозяйственного производства в сумме 5 870 530 руб.; - за проектно-изыскательские работы по формированию земельного участка на право заключения договора аренды в сумме 899 647 руб.; - за государственную регистрацию создания земельного участка и права собственности в сумме 112 000 руб.

Внесение платы за право заключения договора аренды земельного участка; возмещение расходов по публикации извещения о проведении аукциона в СМИ (по факту); заключение с райисполкомом договора аренды земельного участка и осуществление в двухмесячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации права на земельный участок и ограничений прав в пользовании земельным участком; получение в установленном порядке разрешения на проведение проектно-изыскательских работ и разработки строительного проекта на строительство объекта в срок, не превышающий 2 года; осуществление строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией; занятие земельного участка (начать строительство, иное освоение земельного участка) в течение шести месяцев со дня получения свидетельства (удостоверения) о государственной регистрации создания земельного участка, возникновения права на него и ограничений права в пользовании земельным участком; по истечении срока аренды земельного участка совместно с Лидским районным исполнительным комитетом в установленном порядке решить вопрос его дальнейшего использования.

Для участия в аукционе гражданин, индивидуальный предприниматель или юридическое лицо (лично либо через своего представителя или уполномоченное должностное лицо) представляют в комиссию по организации и проведению аукционов следующие документы: заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков, которые предполагается получить в аренду по результатам аукциона; заверенную копию платежного поручения о внесении задатка на счет 3642261280034 в ф-ле 413 АСБ «Беларусбанк» г. Лида, код 696, получатель – Лидский райисполком, УНП 500826128. Кроме того, в комиссию представляются: гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; индивидуальным предпринимателем – копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина или индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность; представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык; представителем иностранного гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

воров аренды земельных участков, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 г. № 462. Гражданин, индивидуальные предприниматели и юридические лица, желающие участвовать в аукционе в отношении нескольких земельных участков, вносят задаток в размере, установленном для предмета аукциона с наибольшей начальной ценой. Условием проведения аукциона является наличие не менее двух участников. Победитель аукциона – участник, предложивший наибольшую цену. Если победитель аукциона в день проведения аукциона не подписал протокол, результаты аукциона по решению комиссии в отношении этого победителя аннулируются. При этом внесенный победителем задаток возврату не подлежит. В случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявка (заявление) на участие в нем подана только одним участником, предмет аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов. Споры, возникшие в ходе проведения аукциона, разрешаются комиссией по проведению аукциона. Документы для участия в аукционе принимаются по адресу: г. Лида, ул. Советская, 8, каб. 53 с 9.00 до 17.00 по рабочим дням. Последний день приема документов 19 мая 2010 г. Телефон для справок 34014. Предоставление дополнительной информации о земельных участках, которые предполагается передать в аренду по результатам аукциона, и их осмотр на местности производится землеустроительной и геодезической службой Лидского района. Телефон для справок 26576.

Информация о проведении открытого аукциона без условий по продаже имущества предприятия, находящегося в процедуре банкротства с ликвидацией

Расположен по адресу: Мінская обл., г. Молодечно, ул. Городокская, д. 100 «А». Объект продается одним лотом: - ремонтные мастерские и административно-бытовой корпус, общей площадью 592,4 кв. м, год постройки ремонтных мастерских 1994; административно-бытового корпуса 2007 г. - ограждение железобетонное (плиты размером 4х2 м в кол-ве 18 шт., начальная цена объекта 498 000 000 (четыре-ста девяносто восемь миллионов) рублей, в т. ч. НДС 83 000 000 (восемьдесят три миллиона) рублей. Решение об отводе земельного участка, пл. 0,2780 га, имеется. Порядок проведения аукциона и подробный перечень имущества оговорен в условиях проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 20 дней со дня проведения аукциона. Задаток 5% от начальной цены лота перечисляется на р/с 3012203400038 в отделении ОАО «Белгоспромбанк» в г. Молодечно, код 914, УНП 600077843, ОКПО 05414829, получатель: СУП «МІПМК № 197» ОАО «Забудова-строй». Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» № 164 от 02.09.09 г.

Конечный срок и адрес приема заявок: 04.05.2010 г. до 16.00, г. Вилейка, ул. Горького, д. 7, кв. 8, управляющий СУП «МІПМК № 197» ОАО «Забудова-строй», тел. (8 01771) 5 36 77 (факс), МТС 8 029 578 36 77, vel 8 029 685 36 77.

Дата, время и место аукциона: 05.05.2010 г. в 12.00, г. Молодечно, ул. Городокская, д. 100 «А».

ЗАЛЕСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ Воложинского района Минской области (Продавец) проводит ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже 3 (трех) земельных участков для строительства и обслуживания индивидуальных жилых домов:

Лот 1 — земельный участок в деревне Гервельи, площадь 0,2500 га, кадастровый номер 622083902601000063, начальная цена 3 000 000 белорусских рублей;

Лот 2 — земельный участок в деревне Сосновцы, общая площадь 0,1627 га, кадастровый номер 622083909101000027, начальная цена 2 000 000 белорусских рублей;

Лот 3 — земельный участок в деревне Сосновцы, площадь 0,1751 га, кадастровый номер 622083909101000026, начальная цена 2 000 000 белорусских рублей.

Участки размещены на расстоянии 40 километров от города Мінска, 20 километров от города З

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

Сканворд з сеткай і 5 пачатковых словаў: 1. Палітэ... 2. Аўтара... 3. Валюта... 4. Булат... 5. Хлебны...

Запрашалынік

Грунвальдская бітва пачнецца... у Сілічах

Сёння, 24 красавіка ўсе ахвотныя запрашаюцца на «Грунвальд-фэст» — не толькі рэканструкцыю бітвы з крыжакімі 600-гадовай даўніны, але і вялікае свята рыцарскай культуры, зладжанае сумесна фондам «Краіна замкаў», гарнальжым комплексам «Сілічы» і ваенна-гістарычным клубам «Карона захаду».

заванымі групамі — але пажадана папярэдне запісацца ў арганізатары. Кошт уваходнага білета на фестываль складае 20 тысяч беларускіх рублёў для дарослых і 15 — для дзяцей і падлеткаў 6—14 гадоў.

Насуперак гістарычным хронікам, баявыя дзеянні тут распачне не коніца, а лунчкі, якія прадэманструюць сваё майстэрства. Далучыцца да турніру, паведамляюць арганізатары, зможа кожны, хто жадае, але пры адной умове — наяўнасці сваёй зброі, што пройдзе праверку ў спецыяльнай камісіі, і гістарычнай вопраткі. Навічкі ж могуць «прысталацца» і без гэтага на адмысловых атракцыях, а таксама паўдзельнічаць у камандных ігрышчах. Далей памеранае сіламі рыцары — як у двубоях, так і ў масавых бойках — бургутах. Дарэчы, удзел у «Грунвальд-фэсце» — Федэрацыя гістарычнага фехтавання Беларусі, так што бітва абяцае быць насамрэч гарачай. Культурна-навуковы фестываль павінен стаць

штурм замка «крыжакоў» войскамі «Вітаўта». І хоць зыход гэтай бойкі ўсім вядомы, але менш відэаіграў ад таго яна не стане. Напрыканцы турніру пераможцы будуць узнагароджаны.

Паралельна з баямі ў праграме фэсту — майстар-клас па сярэднявечных танцах, конкурсы гістарычных касцюмаў і даспеў, дэманстрацыя рамэстваў — кавальскага, ткацкага, ганчарнага і г.д., кірмаш, прысмакі з беларускай кухні, а ўвечары — фашэр-шо! Забяспечыць адпаведнай настрою наведнікам бярыцца цэлы шэраг фальклорных і рок-калектываў — «Рокаш», «Эквілібрыум», «Лігея», «Ars longa», «UNIA», «Beyond the Darkness» ды іншыя.

Дабрацца да Сілічча можна як уласным транспартам, так і на аўтобусах ад метро «Усход» з аргані-

емстваў, прысвечаных 600-му ўгодкам Грунвальдскай бітвы. А ўжо ўлетку, з 15 па 19 ліпеня, планецца паездка на сапраўднае месца падзей — «Дарога на Грунвальд», якая ахопіць Гданьск, Сопат, уласна Грунвальд, Мальбарк з яго славетным палацам і Ольштын. Між іншым, угодкі бітвы на Грунвальдскім полі адзначаюцца штогод, пачынаючы з 1998-га, маштабнай інсцэніроўкай адной са знакавых і найбольш масавых бітваў у гісторыі сярэднявечнай Еўропы. У юбілейны год чакаецца асаблівы размах — на полі збярэцца тысячы удзельнікаў і дзясяткі тысяч гледачоў, каб убачыць конныя турніры, рыцарскія забавы, канцэрты і інсцэніроўку галоўнай бітвы войскаў ВКЛ і Польскага каралеўства з арміяй Тэўтонскага ордэну...

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Ні турэцкі дыван, ні французскую коўдру

Не шукаю, як раптам паспаць прыпадзе, Бо я ў звычайнае пані, а сялянскага роду — Мне сваё-дарогае не муліць нідзе. Мне бы толькі адно — каб у сне было ціха — Ані крызісных з'яў, ні праблем развіцця, І каб побач мой конь у траву цёпла дыхаў, І каб лашчыла сонца, як рукою дзіця.

Уходні гараскоп на наступны тыдзень

КАЗЯРОГАМ САМЫ ЧАС ПРАЯВІЦЬ ЛІДАРСКІЯ ЯКАСЦІ, А ДЗЕВАМ ЛЕПШ АДМОВІЦА АД «КАВАРНЫХ ЗАДУМ»

АВЕН. Першая палова тыдня адзначаюцца паходамі ў вышэйшыя інстанцыі. Дзевядзеца замацоўваюць і адстойваюць свае дасягненні. Цяпер асабліва непажадана падчас працы доўга размаўляць па тэлефоне, бо гэта сабе з працоўнага настрою, сапусе увесць дзень і, акрамя таго, можа выклікаць незадаволенасць калегав і начальства. Вашы новаўвядзены на працы і дома будуць паспяховамі, што дадасць упэўненасці ва ўласных сілах.

ЦЯЛЕЦ. Паспрабуеце вырабіць памылкі, пакуль ёсць такая магчымасць. Паспех на працы будзе шмат у чым залежаць ад прыкладзеных намаганняў. Будзеце больш уважлівымі ў справах і словах. Устрымаецеся ад важных грамадскіх пачыненняў, трымаеце свае ідэі і планы пакуль пры сабе. Дзеці могуць пацешыць сваімі дасягненнямі.

БЛІЗНЯТЫ. Воля, энергія і шчаслівы выпадак могуць апынуцца ў адной запражцы і прыкметна прасунуць вас уверх. Але не паддавайцеся спакусе разліваць выклічна на шытанаванне — дабная плануе свае справы, толькі тады дасягнуце вызначаных мэтаў. У сераду або чацвер будзе апраўдана некаторая рызыка, магчымая таксама рэалізацыя самых нестандартных праектаў.

РАК. На працы дзевядзеца разбірацца з паперамі і іншымі нуднымі, але вельмі неабходнымі рэчамі. Можца адчуць нестабільнасць, зразумець, што вамі незадаволены, але прычыну гэтаму знойдзеце не адразу. Гэтая змяшчальная напружанасць сыдзе да аўторка. Другая палова тыдня будзе больш спакойнай. Магчымая цікавая сустрэчы і карысныя знаёмствы, якія ўсяляць у вас дух паспяховасці.

ЛЕУ. Метадычна і упэўнена будзеце рухацца наперад, бо ўзнікнуць перспектывы для ажыццяўлення даўно задуманага. У вырашэнні важных пытанняў старэйшыя іці не напралом, а ў абыход. Толькі не кідайцеся ў крайнасці, інакш усё вынікі будуць зведзеныя да нуля, калі не пойдуча ў мінус. На сераду не варта планавач нічога сур'езнага. У нядзелю пажадана заплавацца якую-небудзь культурна-забаўляльную праграму і абавязкова яе рэалізаваць.

ДЗЕВА. Тое, да чаго вы імкніцеся, можа апынуцца супрацьлеглым таму, што вам неабходна здзейсніць у рэальнасці. Страх за сваю будучыню можа прымуціць заняцца паводуваў «каварных задум». Не варта паддавацца гэтаму разбуральнаму жаданню — падобныя заняткі не лепшым чынам адбавіваюцца на характары і самадучванні. Павеце зоркам: ёсць куды больш рацыянальны і сумленныя спосабы рашэння праблем.

ШАЛІ. Дзевядзеца паправацца, а справы пры гэтым будуць працуваць аповольна. Затое іх рух будзе дакладным, і адчуванне гэтага надасць упэўненасць ва ўласных сілах. У сераду варта звярнуць пільную увагу на свае загані і пасправацца іх вырабіць — такім чынам зможаце пазбегнуць шматлікіх непрыемнасцяў.

СКАРПІНІ. На справы будуць іці вельмі паспяхова. Хутчэй за ўсё, актывізацыя сувязі з замежнымі або іншагароднімі партнёрамі. Можца разлівацца на перспектывыя планы і удалыя сустрэчы. Улічвайце, што асноўныя прычыны, якія характарызуюць на гэтым тыдні ваш заган, — незалежнасць і дробазчылівасць. Вос іх і прытрымлівайцеся. Самы складаны дзень тыдня — панядзелак. Залішня змяшчальная можа пераходзіць правільна ацаніць становішча і прыняць важнае рашэнне, так што моцна трымаеце сябе ў руку.

СТРАЛЕЦ. Паспрабуеце дакладна расправацца справы на ўвесь тыдзень. Магчыма, няпільным будзе нават скласці сабе графік у пісьмовым выглядзе. Першая палова тыдня будзе больш паспяхова. Аднак не варта прыспешваць падзеі, лепш усё рабіць своечасова. Серада — удалы дзень для рэалізацыі прадуманых планаў. Калі вырашылі павысіць свой прафесійны ўзровень, то гэты занятак лепш пачынаць з чацвярга. Не варта іці на рызыку, як бы вы ні былі упэўнены ў выйгрышы. Расчараванне, магчыма, надойга сапусе вам настрой, ды і ў фінансавым плане можа абясціць нятанна. Не выключана, што стварэння сітуацыя, калі найвышэйшую каштоўнасць набудзе ваша самавольнасць, — так што рытуецеся хутка ўзяць сябе ў рукі ў патрэбны момант.

КАЗЯРОГ. Тыдзень можа апынуцца прыстым і напружаным, але гэта не павіна папохаць. Больш за тое — спроба ігнараваць уласныя праблемы можа толькі ўзмацніць іх у шмат разоў. У аўторак не саромейцеся праявіць свае арганізатарскія і лідарскія якасці. У чацвер або пятніцу найважнейшай праблемай могуць апынуцца ўзаемаадносінны з калегамі. А ўжо ў нядзелю дзевядзеца разбірацца ў складаных адносіннах са сваякімі. Паспрабуеце ў гэты дзень не даваць волі эмоцыям.

ВАДАЛЕЙ. Не грэбуеце магчымасцю атрымаць кваліфікаваную дапамогу — яна можа спатрэбіцца. У сераду адчуеце, што бясконыя непаладкі і затрымкі ў працы перапаўняюць келіх вашага цярпення. Тым не менш паспрабуеце захоўваць стрыманасць: шматлікія з узніклых пераходаў на наступны дзень знікнуць самі сабой. Некакая інфармацыя, атрыманая ў чацвер, хутчэй за ўсё, зменіць ваша жыццё і планы на найбліжэйшую будучыню. Некаторыя з прадаўжальнага знака паспрабуюць на выхадных пачаць жыццё з чыстага ліста.

РЫБЫ. Пачынаючы з аўторка сканцэнтруецеся на інвентарызацыі і сістэматызацыі ўласных жаданняў. Разуеце, чаго хочаце больш за ўсё, вельмі важна, бо менавіта на гэтым тыдні варта працаваць з адпаведным кірунку. Паспех магчымы ва ўсім, да чаго вы падыдзеце з належным натхненнем. Гапоўнае — нічога не бяжуча. У сераду не хвалюйцеся, калі не ўсё адразу будзе атрымлівацца, — гэта толькі часавыя цяжкасці. Не адступайце перад імі, тады вашы праблемы вырашацца адна за другой. Прадуманасць дзевяцінаў плюс некаторая доля авантурызму могуць прывесці да поспеху ў пятніцу.

ПРАВЕЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

Сканворд (20 красавіка). Па гарызанталі: Пралеска. Зубр. «Ява». Муза. Шавец. Вар. Воск. Акула. Такт. Цюльпан. Норка. Атам. Парада. Флейта. Піца. Лад. Акын. Пянька. «Казакі». Спа. Лял. Стан. Брыво. Лак. Прысак. Вата. Удар. «Фін». Рэзананс. Па вертыкалі: Ландыш. Цаффа. Акр. Вялюр. Паз. Аніка. Пуд. Цыклоп. Арыя. «Апанія». Ван. Пльвун. Замак. Асад. Урук. Секатар. Бэз. Карз. Аер. Аванс. Пак. Алея. Астра. Нос. Кактыэль. Каа. Такса. ГТ. «Млада». Нарцыс.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ДАПАМАЖЫ САБЕ САМ

Бязоная аптэка

Пра карысць бязоная соку сказана шмат, аднак лекавымі ўласцівасцямі валодаюць і бязоная лісце, бярэца і нават бярэзавыя вейкі. Усё гэта нельга абясці ўвагай, бо ніводная таблетка, кулленя ў аптэцы, не валодае такім шырокім спектрам дзеяння, як прэпараты на аснове бярэцы.

Для дасягнення маганоннага эфекту і прыкладзены вазьміце 2 ст. лыжкі адбранага лісця бярэцы, заліце кіпенем, дайце настояцца да астывання, пасля чаго працэдуіце. Атрыманы аём выпіце на працягу сутак.

Пры рэўматызме і радыкуліце ў народзе здаўна прытрымваюць свежае бязоная лісце. Абкладзіце ім балочнае месца і вытрымаеце калі гадзіны. А можна пашчыць мшох, напоўніць яго лісцем і апусціць туды ноці ці рукі. Аднак майце на ўвазе, што для такіх працэдур прыдатнае толькі лісце, сабранае ў маі-чэрвені. У сярэдзіне лета лісце бярэцы страчвае выражанае лекавае дзеянне.

Ранняя вясной на бярэзах з'яўляюцца каташкі, якія выкарыстоўваюцца пры хваробах сэрца, сухотах, язве страўніка і анеміі. Для лячэння прыдатныя толькі мужчынскія каташкі. Яны з'яўляюцца размяшчаюцца па некалькі штук побач, а жаночыя — вельмі тонкія і адзіночныя. Для прыгатавання настой заліце лісце ў 2/3 сабранымі мужчынскімі каташкамі, заліце даверку гарэлкай, закрыйце накрыйкай, дайце настояцца на працягу двух тыдняў. Прымаеце па 20 кропель да яды тры разы на дзень.

Толькі што сабраная бярэца добра дапамагае пры лячэнні нарываў і скаўлаў, бо яна актывіна выцягвае гной. Складзіце бярэцу ў некалькі слаёў, прывяжцеце да балочнага месца на ноч. Мянэйце павязку да поўнага выцягваннягною з раны.

Бязоная вейка дапамагае ў лячэнні пры болях у мышцах і суставах, асабліва пасля фізічных нагрузак. Ён добра ачышчае скуру, схільную да вяспыка і гнайніцкі, паскарае загойванне ран і драпін, аказвае заспакаляльнае дзеянне, паліпшае настрой. Народная медыцына раіць бярэцу з бязонаям вейкам для паліпшэння вентыляцыі лёгкіх, бо лекавыя фітанцыды, што змяшчаюцца ў бярэцы, дапамагаюць адыходзіць макрорэ і моцна расшыраюць дробныя бронхі.

Прыгожая, як бярэца

Бярэца незаманная для ўсіх, хто хоча як мага даўжэй заставацца маладымі і прыгожым.

Сокам бярэцы карысна працэдуіць скуру пры экзме, вуграх, а таксама для ўлівагатавання і ачышчэння сухой скуры. Вельмі добра дапамагаюць кубкі лёду з бязонаяга соку. Эта выдатна танізуе скуру, робіць яе свежай і пругкай.

Змяшчайце 1 ст. лыжку смятану з 2 ст. лыжкам бязонаяга соку і 1 ч. лыжкай мёду. Усё добра перамяшчайце і нанясце на твар. Трымаеце такую маску калі 15 хвілін, пасля чаго змойце халаднаватай вадоў. Вы заўважыце, што скура пасля маскі набыла прыгожае матавае адценне.

Для сухой скуры твару прыгатуеце маску з лісця бярэцы. Чайную лыжку дробненага лісця заліце чэртыркай шклянкі кіпеню, дайце настояцца дзве гадзіны, працэдуіце. Лыжку настою змяшчайце з лыжкай сметановага масла і нанясце на твар. Праз 20 хвілін выдаліце маску з лыжкам тлушчу.

Каб устарэцца павялічыць тлушчавы валасоў і папярэдзіць іх выпадзенне, выкарыстаеце ласьён, прыгатаваны на аснове бязонаяга соку. Для гэтага вазьміце слоік і старанна змяшчайце ў ім 2 шкл. бярэзавага соку, 1 ст. лыжку вадкага мёду і 1 ч. лыжку дробнай солі. Калі соль растане, пераліце састаў у чыстую шклянку цёмную бутэльку, дадайце 1 шкл. гарэлка і яшчэ раз перамяшчайце. Затым шклянку закаркуйце, пастаўце ў цёмнае месца на 10 дзён. Уцірайце ласьён перад кожным мыццём галавы (курс 10 дзён).

-2654-

ПАДКАЗКІ СПРАКТЫКАВАНЫХ

Зручная лаўка

Большая частка працы на агародзе звязаная з градамі: трэба пасяць агароднікі ці кветкі, падрыхціць глебу, вырадыць усходы, прапалочь пасадкі і г. д. Можна ўсё гэта, вядома, рабіць, сагнуўшыся ў тры пагібелі, а вось савадоў-аматар са стажам С. Пятроў прапануе змайстраваць зручную лаўку, дзкуючы якой працаваць на агародзе будзе значна лягчэй.

Зрабіць яе не так ужо і складана. Дзве латы з брускоў 20х30 мм маюцца да бакавых сценак Д1Е (фанера 4-6 мм). Сярэдзіны сценак Д—Е і Б—В злучаюцца ў сярэдзіне крыжам з такіх жа брускоў (гэта галоўная ўмова ўстойлівасці). Усё дэталі злучаюцца пры дапамозе самаразаў (шрубкі і цвікі дзевядзеца пастаянна падкручываць і падбавіць).

Сценкі Д і Е адрозніваюцца на 3-5 см ад сценак Б і В. Тым самым рэгулюеца вышыня сядзення і знікаеца стомленасць пазваночніка пры працяглай працы (часцей паварочвайце лаўку).

Лаўку лепш пафарбаваць у яркія колеры, дзкуючы гэтыма яна будзе бачная здалёку — гарантыя таго, што вы не пакінеце яе пад дажджом (фанера не перадыне дзеянне).

Памеры рады індыўідуальныя і залежаць ад росту карыстаўніка і шырыні самага вузкага праходу паміж градамі (напрыклад, для мужчыны 40х26х22 см, фанера 6 мм; для жанчыны — 38х24х20, фанера 4 мм). Калі ёсць праблема з выразаннем адтуліны для пераносу, то сценку А можна зрабіць з дзвюх палавінаў.

Як бачыце, работа патрабуе карпатлівай працы, аднак вынік акупіць усё старанні.

ВЫ ПРАСІЛІ РАСКАЗАЦЬ

Як выбраць парася

Найбольш прадуктыўнай, лічаць спецыялісты, з'яўляецца парода, выведзеная ў сваёй прыродна-кліматчнай зоне ці тая, што разводзіцца ў ёй працялы час. Прадуктыўнасць мясных (скрыжаваных з дзвюх і больш парод) свіней вышэйшая, чым чыстапародных.

Чым большая жытая маса жывёліны ў адным узросце, тым яна большая і ў іншым, таму пры выбары парасяці влікуйце ўвагу звартаючы на велічыню цела. Парасяткі лічацца нармальна развітымі, калі ў 3-4-тыднёвым узросце маюць масу 5—7 кг, а ў 7-8-тыднёвым — 14—18 кг.

Добрым задаткам з'яўляецца вялікая даўжыня тулава. Доўгія парасяткі хутчэй растуць, лепш развіваюцца. Туша такіх парасят, як правіла, з тонкім слоём падскурнага тлушчу.

Пра стан здароўя сведчаць моц касцяку, добры целасклад, развіццё постаці, жывы тэмператмент. На моц касцяку ўказвае прамы з лёгкім выгінам профіль лына, прамая спіна, моцныя і добра пастаўленыя канечнасці. Занадта курносы — «мопалападоны» — лыч, правільная спіна, тонкія, скручаныя ногі — паказчыкі слабай канстытуцыі. Выдатнымі паказчыкамі з'яўляюцца мяккая, гладкая, эластычная скура, шаўкавістае шчацінае, бліскучыя рухомыя вочы.

Асабліва ўвагу трэба звярнуць на стан лёгкіх (пры прагонне парасяці з хворымі лёгкімі бачна, што яно задыхаецца ці дыша часта і паварожуна, кашлець) і на правільны прыкус (сківіцы роўныя і добра змякчаюцца).

Парася павіна добра есці. Калі яно не захоплівае корм, а смочка, то яно не прыдатнае для інтэнсіўнага адкорму. У здаровых парасят хвост заўсёды сухі і чысты, трымаецца пад вухам. Хуткасцяпы свіні маюць добрую абросласць шчацінае, але не калматыя.

-2655-

СЕННЯ

Table with columns: Сонца, Усход, Захад, Даўжыня дня, Мінс, Віцебск, Магілёў, Гомель, Гродна, Брэст.

НАДВОР'Е на заўтра

24 красавіка

1917 год — у Мінску спектаклі «Паўлінка» Я. Купалы і «У зімовы вечар» Э. Ажэшкі ў будынку Мінскага гарадскога тэатра адкрылася Першае таварыства беларускай драмы і камедыі, заснаванае Фларыянам Ждановічам (дзейнічала да 1920 года). 1967 год — у час прызямлення ў Казахстане загінуў саветскі касманаўт Уладзімір Камароў — гэта першая ў гісторыі ахвяра касмічнага палёту. «Чалавек вырастае на меры таго, як растуць яго мэты». Іган Фрыдрых Шылер (1759—1805), нямецкі паэт.

АБЯРЭГ У ДАРОГУ

Тыя людзі, якія адпраўляліся ў далёкую дарогу або пераждалі на новае месца жыццарства, бралі з сабой жменьку роднай зямлі.

Зямлю бралі ў далёкую дарогу, і калі здаралася, што чалавек паміраў на чужыне, то яе абавязкова высыпалі яму на магільні.

Жменьку зямлі зашывалі ў ладанку і насілі як абярэг ад нячыстай сілы і праляцкіяў.

Калі хто-небудзь з мужчын ішоў на вайну, то перад хатай выконваўся наступны рытуал. Чалавек босяй лаўкай пакідаў на зямлі след, маці або жонка збіралі гэты адбяткі на чыстоўтую хусціну, звазявалі на два вузлы і неслі ў хату за бажніц. Людзі верылі, што з такім чалавекам нічога не здарыцца, таму што яго будзе перасцерагаць чырвоны кут. Калі ж чалавек вяртаўся дадому, зямлю высыпалі на тое ж месца, адкуль яе бралі.

Знаючы народныя традыцыі вучылі: калі на працягу зямлі дзён на святніні сабраць зямлю з сямі магіл добрых нябожчыкаў, то гэта зямля будзе ратаваць ад усялякіх напастыяў.

Калі трэба было вырашыць якую-небудзь складаную спірэчку і даказаць сваю праўдзівасць, чалавек зьявіўся зямлі. Той, хто лічыў, што праўда за ім, браў у рукі ці ў рот зямлю, або клаў яе сабе на галаву. Пры гэтым ён ведаў: зямля недапушчальна, бо тут жа на вачах прысутных ён пачарне, як зямля.

Калі мужчына і жанчына жылі мік сабой без царкоўнага шлюбу, то іх прымуцілі з'есці крыху зямлі і паклясціся ў вернасці адно аднаму.

Народныя лекары ведалі, што самым цяжкім быў праклён маці. Ні адзін знахар зняць яго не мог. Каб пасправаваць зняць праклён, сын або дачка павіны былі стаць на калені і з'есці жменьку зямлі або тройчы пацалаваць зямлю.

Да матушчы зямлі людзі звярталіся з просьбай, каб усё тыя, з кім даводзіцца кантактаваць на працы або ў жыцці, ставіліся з павагай і разуменнем.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Усмінемся!

Са студэнцкага інтэрната кудысьці зніклі ўсе коткі... Вось такіх пірагі.

Навіны навукі. Навукоўцы-матэматыкі вылічылі спецыяльную лічбу «пі». Яны дадаюць яе да лічбы «па» і ходзіць п'яныя ад шчасця.

Адэса. — Ізоляда Маркаўна, дазвольце пацікавіцца, чама вы ўвесь час клічаце вашага мужа Адз? — Ну не магу я пры ўсіх зваць яго адзітлі!

Чуў, шахцёры зноў наладзілі гадоўку? — І што патрабуюць? — Паесці.

У адказ на дзеянні Ісланды Грэнландыя пачынае спіхваць у акіян айбегі.

Дзве кабеты:

ВНИМАНИЮ АКЦИОНЕРОВ ОАО «БЕЛСОЛОД»

21 апреля 2010 г. состоялось внеочередное общее собрание акционеров, принявшее решение о реорганизации Общества путем присоединения к нему СПК «Лясковичи-Агро» и СПК «Лясковичи». В связи с этим решением у акционеров возникло право требовать выкупа принадлежащих им акций. Заявления о выкупе акций будут приниматься с 22 апреля по 21 мая 2010 г. по адресу: ул. Полевая, 32, г. Иваново, Брестская обл., с 9.00 до 16.00. Цена выкупа одной акции равна 70 рублям. УНП 200075434